JACK LONDON

istiridye korsanları

yordam edebiyat

Türkçesi: Mete Ergin

JACK LONDON —İSTİRİDYE KORSANLARI—

Mete Ergin (28 Mart 1934 - 5 Ekim 2015)

Çevirmen. Robert Kolej mezunudur. Bir süre Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Filolojisi bölümünde eğitim gördü. Jack London, Ernest Hemingway, Bertrand Russell, Bernard Shaw, Erskine Caldwell, O'Henry gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Mete Ergin'in Gani Yener'le birlikte Türkçeye kazandırdığı *Durgun Don* (Mihail Şolohov, 4 cilt) adlı nehir roman da Yordam Edebiyat tarafından yayımlanmıştır.

Mete Ergin'in İngilizceden çevirdiği *İstiridye Korsanları* (*The Cruise of the Dazzler*), ilk olarak 1991 yılında (*Yol* ile birlikte) Engin Yayıncılık tarafından yayımlanmıştır.

Yordam Edebiyat'ta

JACK LONDON YAPITLARI

Mete Ergin'in Türkçesiyle

Kurt Dölü
(öyküler, 1900)

✵

Atalarının Tanrısı
(öyküler, 1901)

✵

İstiridye Korsanları
(roman, 1902)

✵

Vahşetin Çağrısı
(roman, 1903)

✵

Oyun
(roman, 1905)

✵

Beyaz Diş
(roman, 1905)

✵

Haytalarla Çolpalar
(öyküler, 1907)

✵

Martin Eden
(roman, 1909)

✵

Yanan Gün
(roman, 1910)

✵

John Barleycorn (Alkollü Anılar)
(roman, 1913)

JACK LONDON

İSTİRİDYE KORSANLARI

ROMAN

TÜRKÇESİ
METE ERGİN

yordam
edebiyat

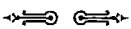
Yordam Edebiyat: 56 • **İstiridye Korsanları** • Jack London
ISBN 978-605-172-331-0 • *Türkçesi:* Mete Ergin
Düzeltme: Didem Gerçek • *Kapak ve İç Tasarım:* Savaş Çekiç
Sayfa Düzeni: Gönül Göner • *Birinci Basım:* Mart 2019
© Yordam Kitap, 2016

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat :3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • **W:** www. yordamkitap.com • **E:** info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
instagram.com/yordamkitap

Baskı: **İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri** (Sertifika No: 10614)
Çobançeşme Mah. Altay Sok. No: 8
Yenibosna - Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 496 11 11

İSTİRİDYE KORSANLARI

ROMAN

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM

Birinci Bölüm
KARDEŞLER 19

İkinci Bölüm
DRAKO REFORMLARI. 25

Üçüncü Bölüm
"YANIK", "KIZIL KAFA" VE "KIZILCIK" 31

Dördüncü Bölüm
DİNSİZİN HAKKINDAN İMANSIZ GELİR 42

Beşinci Bölüm
EVE DÖNÜŞ 48

Altıncı Bölüm
SINAV GÜNÜ 53

Yedinci Bölüm
BABA İLE OĞUL 60

İKİNCİ KISIM

Birinci Bölüm
FRISCO KID İLE YENİ MİÇO 67

İkinci Bölüm
GÖZALAN'DA 73

Üçüncü Bölüm
KORSANLARIN YANINDA 79

Dördüncü Bölüm
KAPTAN İLE MÜRETTEBAT 85

Beşinci Bölüm
JOE KAÇMAYI DENİYOR 90

Altıncı Bölüm
DOSTLUK KURULUYOR. 96

Yedinci Bölüm
İSTİRİDYE YATAKLARINDA 102

Sekizinci Bölüm
HIRÇIN DENİZDE KURT DENİZCİLER 109

Dokuzuncu Bölüm
FRISCO KID'İN ÖZEL KUTUSU 116

Onuncu Bölüm
FRISCO KID'İN ÖYKÜSÜ 121

On Birinci Bölüm
JOE'NUN YENİ SORUMLULUĞU 127

On İkinci Bölüm
ÇOCUKLARIN KAÇIŞ PLANI. 134

On Üçüncü Bölüm
KORKULU SAATLER 139

On Dördüncü Bölüm
JOE İLE BABASI 145

Jack London
Yazar, Serüvenci, Sosyalist

Yeşim Dinçer

Jack London'ın bugün hayranlıkla okuduğumuz romanları ve kısa öyküleri, hareketli geçen yaşamından güçlü izler taşır. Geçimini sağlamak için çocukluğundan itibaren verdiği mücadele, kendi kendini eğitmek üzere kitaplara dört elle sarılması, sahip olduğu keskin gözlem yeteneği, onunla aynı kuşaktan bir başka realist yazarın, Gorki'nin yaşamıyla karşılaştırılabilir ancak.

Jack London 12 Ocak 1876'da, talihsiz koşullarda dünyaya gelmiştir. Biyolojik babasının, hamile kalan annesi Flora'yı terk ettiği; ümitsizliğe kapılan kadının intihara kalkıştığı ve ruhsal dengesinin sarsıldığı söylenmektedir. John Griffith Chaney adı verilen bebek, siyahi bir süt anneye emanet edilir. Flora doğumdan bir yıl kadar sonra yeniden evlenir ve oğlunu, eşinin önceki evliliğinden olma iki kız çocuğuyla birlikte büyütür. Jack London soyadını aldığı üvey babası John London'ı hayatı boyunca "baba", üvey kardeşlerini de "kız kardeş" olarak benimsemiş, hem onlarla hem de çok sevdiği süt annesiyle kurduğu aile bağını korumuştur.

Yazarın çocukluğunun ve ilk gençliğinin ne denli büyük bir yoksulluk içinde geçtiğini kayda alan biyografi yazarları, bu durumun nesnel sebepleri üzerinde durmazlar genellikle. Jack London'ın dünyaya gelişi, kapitalizmin ilk büyük krizini yaşadığı ve tarihe Uzun Bunalım (1873-1896) adıyla geçen döneme denk düşer. ABD bankalarının iflasıyla tetiklenen kriz, demiryolu şirketlerinin ve işletmelerin batmasıyla yıkıcı bir hal almıştır. 1876'ya gelindiğinde

her yedi Amerikalıdan biri işsizdir. Birçok yorumcuya göre bunalım, Birinci Dünya Savaşı'na neden olacak kadar uzun sürmüştür.

London ailesi bunalım yıllarını, California eyaletinin çeşitli şehirlerinde, çiftçilikten ev pansiyonculuğuna dek türlü işler deneyerek ama hiçbirinde dikiş tutturamadan geçirir. Jack London on yaşında sokaklarda gazete satarak çalışmaya başlar; Flora da öğrenci bulabildiği sürece piyano dersleri vermektedir. Yazar çocukken yaşadığı mahrumiyeti, üne kavuştuktan sonra kaleme aldığı otobiyografisinde şöyle anlatır:

> Ben dünyaya yoksul gelmiştim. Yaşamım yoksulluk içinde geçmişti. Zaman zaman aç kaldığım olmuştu. Bütün yaşamımca ne bir oyuncağım olmuştu ne de başka çocuklar gibi oyun oynamıştım. Bütün anılarımda yoksulluğun acısı vardı. Bu yoksulluk acısını sürekli çekmiştim. Bir dükkândan para verilerek satın alınmış ilk fanilamı sekiz yaşındayken giymiştim. Altı üstü ufacık bir fanilaydı işte. O kirlendiği zaman, yıkanıncaya kadar yine evde yapılmış çirkin fanilalara kalırdım. Dükkândan alınma o fanilam bana öyle gurur veriyordu ki, bir süre üstüme ondan başka bir şey giymemek için diretmiştim; (...) sonunda annem, bütün dünya görsün diye üstümde sadece dükkândan alınma o fanilayla dolaşmama izin vermişti. (*John Barleycorn*)

Jack London, formel eğitimini ancak sekizinci sınıfa dek sürdürebilir. Buna rağmen şehir kütüphanesine girmenin bir yolunu bulmuştur. Tarih ve serüven kitaplarına, kara ve deniz yolculuklarına özellikle meraklıdır. "*Deli gibi, kendimi harap edercesine okuyordum*" diye anlatır o dönemi. Bir yandan da denize açılma; tekdüze, sıradan yaşantısından kurtulma hayalleri kurmaktadır. On dört yaşına girdiğinde ufak bir yelkenli edinir ve San Francisco Körfezinin Oakland halicinde turlar atarak denizciliği öğrenmeye başlar. On beşindeyse, günde on iki saat işçilik yaptığı konserve fabrikasının ağır çalışma koşullarından bezerek "istiridye korsanı" olmaya karar verir.

San Francisco körfezinde kültürel olarak yetiştirilen istiridye yatakları, Jack London'ın dünyaya geldiği şehrin önemli bir besin ve gelir kaynağıdır o yıllarda. Gecenin karanlığından yararlanan

"korsanlar", ticari bölgeye tekneyle süzülerek kaçak istiridye toplarlar. Yapılan iş, adından da anlaşılacağı gibi yasa dışıdır. Jack London, süt annesinden aldığı borçla bir tekne satın alır ve konserve fabrikasındaki öldürücü çalışmadan kaçıp, kitaplarda okuduğu serüvenleri yaşamak üzere korsanların arasına katılır. Umduğu parayı kazanamaz ama cesareti ve cömertliğiyle "İstiridye Korsanlarının Prensi" olarak nam salar. Yaşadıkları, ileride yazacağı gençlik romanı *İstiridye Korsanları*'na esin kaynağı olacaktır.

Jack London 1893 yılında, on yedi yaşını bitirir bitirmez Japonya'ya kadar uzanacak olan bir gemiye kaydolur. Japonya'nın kuzey kıyılarından Bering Denizine kadar uzanan bölgede, Kanada ve Birleşik Amerika avcı filoları ayıbalığı sürülerini yağmalamaktadır. Dönüşte, artık bir baltaya sap olmanın vakti geldiğini söyleyen annesini dinleyerek günde on saatten, saat başına on sent ücretle bir kenevir fabrikasında işe girer. Söz verilen ücret zammı yapılmayınca istifa eder ve elektrikçi olma ümidiyle Oakland tramvay işletmesine başvurur. Ancak kendisine verilen görev, ateşçiye kömür taşımak gibi fiziksel dayanıklılık gerektiren vasıfsız bir iştir; üstelik, her biri ayda kırk dolar alan iki adamın işini tek başına ve ayda sadece otuz dolara yapmaktadır. "*Kaç sefer kömürlerin üstüne, kimsenin beni göremeyeceği bir yere oturup öfkemden, hırsımdan, yorgunluktan ve umutsuzluktan ağladım*" diye anlatır o günlerini. Neredeyse sakatlanacakken birlikte çalıştığı ateşçinin, gerçeği, yani nasıl bir sömürüye maruz kaldığını fısıldamasıyla bu işten de ayrılır.

Tarihe "1893 paniği" olarak geçen yeni bir mali kriz, iş bulma imkânlarını iyice daraltmıştır. Demiryollarının inşası için hesapsızca verilen krediler, bankaların art arda batmasıyla sonuçlanır. Jack London, ABD'yi bir baştan öbür başa dolaşmak üzere uzun bir yolculuğa çıkar. Elbette beş parasızdır ve kullandığı başlıca taşıt, kaçak olarak bindiği posta trenleridir. İş bulduğunda çalışarak, bulamadığında kapıları çalıp yiyecek dilenerek, ahırlarda ya da parklarda geceleyerek sürdürür yolculuğunu. Yük vagonları, sokaklar, cezaevleri, kendisi gibi "ipsiz"lerle doludur. Evsizleri

bir asayiş sorunu olarak gören yasalar yüzünden hapse düşer ve mahkûmların zorla çalıştırıldığı Erie İl Cezaevinde otuz gün kalır.

Evine döndüğünde yarım kalan öğrenimini tamamlamak üzere Oakland Lisesine girer; kas gücünün değil, kafa gücünün para ettiği sonucuna varmıştır. Okul harcamalarını karşılamak için yine çalışıyordur. Lisede bir yıl okuduktan sonra, kestirmeden üniversiteye gitmeye karar verir. Üç ay boyunca günde on dokuz saat çalışarak hazırlandığı giriş sınavını kazanır ve California (Berkeley) Üniversitesine kabul edilir. Ancak ilk yarı yılını tamamladıktan sonra okula devam etmez. Hem para sıkıntısı çekmektedir hem de üniversite ona istediklerini verememiştir.

ABD'de gelişen yeni teknolojiler sayesinde, baskı maliyetleri düşen dergi yayıncılığı yükseliştedir. Geniş bir kitleye yönelik popüler dergilerin sayısı ve tirajında patlama yaşanır; kısa öykü türü için de güçlü bir pazar doğar. Yazarlara hatırı sayılır telifler ödendiğini öğrenen Jack London, "*canla başla, yaratıcı bir tutkuyla*" yazmaya koyulur. Bazen düzenli olarak günlerce üst üste günde on dört saat yazdığı oluyordur: "*Binbir zorlukla satın aldığım okul kitaplarımı gülünç paralar karşılığında kitapçılara sattım. Bulabildiğim yerlerden ufak tefek borç paralar aldım ve azalan gücüyle birlikte kazancı da düşen babamın sırtına, bir de kendi geçim derdimi yükledim*" diye anlatır ilk yazarlık çabalarını. Bu dönem fazla uzun sürmez. Yazılarını gönderdiği dergilerden olumlu bir yanıt alamayınca bir buharlı çamaşırhanede işe girip çalışmaya başlar.

O sıralarda ABD'de tarihin en büyük "altına hücum" dalgalarından biri yaşanmaktadır. Kanada'nın Yukon bölgesinde, Klondike ile Yukon nehirlerinin kavuştuğu yerde yeni bir altın yatağı keşfedilmiştir. Haberi alan yüz bin civarında Amerikalı, zengin olma ümidiyle yollara düşer. Jack London da, kız kardeşiyle kocasının, parası ileride ödenmek üzere kendisine sağladıkları malzemeyle Klondike'a gider. Kış mevsiminin çok çetin geçtiği, nehirlerin donduğu bölgede, her türlü araç gereç ve yaşamsal gıda güçlükle tedarik edilmektedir. London, sırtında altmış kiloluk yükle, en berbat yollarda, günde kırk kilometre kat ettiğini; birlikte yük taşıdığı

Kızılderilileri bile yaya bıraktığını anlatacaktır ileride. Fiziksel gücüyle gurur duymaktadır. Ne var ki iskorbüt hastalığına yakalanıp bir yıl sonra evine döner. Hastalığına, muhtemelen yeterli sebze ya da meyve yiyememekten kaynaklı vitamin eksikliği yol açmıştır.

Jack London, Klondike'tan eli boş döner. Fakat bu süreçte dinlediği ya da bizzat tanık olduğu hikâyeler, tanıştığı kişiler, gözlemlediği doğa-insan ilişkisi ve hatta hayvan davranışları, daha sonra yazacağı *Vahşetin Çağrısı*, *Beyaz Diş* gibi muhteşem romanlara, çok sayıda kısa öyküye kaynaklık edecektir. Evden uzaktayken babası ölmüştür ve bütün aile artık onun eline bakmaktadır. Postacı olabilmek için açılan memurluk sınavına girer; ilk sınavı da verir.

Kadro açılmasını beklerken gazetelere yazılar, dergilere de kısa öyküler gönderir. Gazete editörlerinden yanıt alamasa da basılan öykülerinden ufak paralar kazanmaya başlamıştır. Postaneden işe girmesi için çağrı tam da bu sırada gelir. Oakland postane müdürü ile yaptığı ve durumunu açık yüreklilikle anlattığı görüşme, hayatının dönüm noktasıdır belki de... Yazarlıktan para kazanma şansı açılmış gibi gözükse de başarısı kesinlik kazanmamıştır henüz. Müdürden kendisini şimdilik atlamasını, bir sonraki adayı işe almasını, bundan sonra ilk yer açıldığında haber vermesini rica eder. Adamın kabalığı ve anlayışsızlığı karşısında tepesi atarak işi reddeder.

> Gemilerimi yaktıktan sonra balıklama yazı işine daldım –diye anlatmaktadır.– Her şeyde, her işte öteden beri aşırıya kaçan bir insanımdır. Sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine kadar hep yazılarımla uğraşıyordum: yazıyor, daktilo ediyor, gramer çalışıyor, bütün yazı biçimlerini, başarı kazanmış yazarların nasıl başarıya ulaştıklarını anlamak için onların yazılarını inceliyordum. Yirmi dört saatte beş saatlik uykuyla yetinip, geri kalan on dokuz saatin hemen hemen tümünü çalışmaya ayırıyordum. (*John Barleycorn*)

Jack London'ın yazar olma özlemini ve çabasını en güzel dile getirdiği romanı, *Martin Eden*'dir: Martin Eden, bir yanıyla Jack London'ın ta kendisidir: Yoksulluk nedeniyle eğitimi yarım kalan,

bilgi açığını tükenmek bilmeyen bir azimle kitap okuyarak telafi eden, sahip olduğu tek takım elbiseyi rehin vererek geçinmeye çalışan, bakkal veresiyeyi kestiğinde aç kalan, onlarca yazısı editörler tarafından geri çevrilse de yazmayı sürdüren, bu konuda kendisine yol gösterecek kimseyi de tanımayan, eli nasırlı genç denizci. *Martin Eden*'i okuyan kimi eleştirmenler, derme çatma bir okul öğrenimine sahip bir denizcinin üç yıl içinde başarılı bir yazar haline gelmesini inandırıcı bulmadıklarını söylemişlerdir. Jack London, ikisi lise ve üniversitede, biri yazı yazmakla, ama tümü de dur durak bilmeyen yoğun çalışmayla geçen üç yılın sonunda amacına ulaştığını söyleyerek yanıtlar onları...

Önce dergilerin kapıları açılır Jack London'a; ardından Klondike öykülerinin derlendiği *Kurt Dölü* basılır. İlk kitabının çıktığı yıl, 7 Nisan 1900'de ilk evliliğini yapar. Eşi Bess Maddern ile, dostlukları romantik bir boyut kazanmazdan önce, neredeyse beş yıldır tanışıp görüşüyorlardır. Bess, Jack London'ın üniversite giriş sınavına hazırlanmasına yardım etmiştir. Evlilik kararı almaları, her ikisini de tanıyanlar için sürpriz olur ve "mantık evliliği" yaptıkları şeklinde yorumlanır. Çiftin bir yıl arayla iki kız çocukları dünyaya gelecek, ancak beraberlikleri uzun sürmeyecektir.

Jack London 1902 yılında, şehrin işçi semtlerinden East End'de birkaç ay yaşamak üzere Londra'ya gider. Burada birinci elden tanıklık ettiği büyük sefaleti *Uçurum Halkı*'nda kitaplaştırır. O güne kadar yazdıkları belli bir ilgi görmüş olsa da, Buck adlı köpeğin ana karakter olduğu romanı *Vahşetin Çağrısı* (1903) yazarı zirveye taşır. Bu küçük başyapıt, benzer bir temaya sahip olan, 1906 tarihli *Beyaz Diş*'le birlikte, her kuşaktan okurun sevgisini kazanmıştır.

London San Francisco merkezli bir gazetenin önerisiyle, 1904'te patlak veren Rus-Japon Savaşı'nı izlemek için Japonya'ya hareket eder. İki emperyal devlet, Mançurya topraklarında (Çin'in kuzey doğusundaki bölge) ve Kore Denizinde paylaşım mücadelesi içindedir. Jack London, cepheye sızmaya çalışırken iki kez tutuklanıp

Amerikalı diplomatların araya girmesiyle serbest kalır. Sonunda Japon ordusu ile sınıra seyahat etmesine izin verilir.

Yazar sıkıntılı geçen boşanma sürecini takiben Charmian Kittredge ile ikinci evliliğini yapar. Charmian ile Jack'in tanışmasına, genç kadını büyüten teyzesi –aynı zamanda yazarın ilk öykülerinden birini basan *Overland Monthly* dergisinin editörü– Netta Earnes vesile olmuştur. Netta ve eşi, sosyalist yazar ve sanatçılardan oluşan, Jack London'ın da dahil olduğu ortak bir sosyal çevreyi paylaşırlar.

London aktif devrimci siyasetle çok genç yaşta ilgilenmeye başlamıştır. Yirmi yaşındayken Sosyalist Emek Partisi'ne (SLP) katılır. 1901 ve 1905 seçimlerinde Oakland belediye başkanlığına aday olur ancak kayda değer bir sonuç elde edemez. Sosyalizm fikrini gençler arasında yaygınlaştırmak üzere ülkenin çeşitli merkezlerindeki üniversitelerde konferanslar verir; davet edildiği kulüplerde, örgütlerde konuşmalar yapar. Bu amaca hizmet edecek denemelerden oluşan iki kitap yayımlar: *The War of the Classes* (Sınıflar Savaşı, 1905), *Revolution and other Essays* (Devrim ve Diğer Makaleler, 1910). Jack London'ın sosyalizmi, yaşam deneyiminden süzülerek gelmiştir. Roman ve öykülerinde öne çıkan gelir eşitsizliği ve yoksulluk, sömürü ve sınıf çatışması, insanın adalet arayışı, kapitalizmin yıkıcı etkileri gibi temalar dünya görüşüne paraleldir.

Açık havada zaman geçirmeyi, ata binmeyi çok seven Jack London, Charmian ile evlendiği yıl (1905), California'da bir çiftlik arazisi satın alır. Yazarlıktan elde ettiği gelirin önemli bir kısmını topraklarını genişletmek için harcar. Burayı "*sürdürülebilir tarım*" yapılan bir yer haline getirmeyi aklına koymuştur. Tarım kitapları okuyarak kendi kendini eğitir. California'nın ilk beton silosuna sahip olmakla, kendi tasarımı olan domuz ağılıyla övünmektedir. Ancak kötü şans mıdır yoksa işletme beceriksizliği midir bilinmez, bir kısmını borç alarak yaptığı onca yatırıma rağmen, çiftlik sonunda iktisaden başarısız olur.

Kimilerine göre başarısızlığın nedeni, Jack London'ın aynı anda birçok şeyle birden ilgilenmesi ve çiftliğin denetimini ihmal etmiş olmasıdır. Bu arada hem yeni kitaplarını yayımlamakta hem de sa-

hip olduğu yelkenliyle yolculuklara çıkmaktadır. Sportif Charmian bu uzun deniz yolculuklarında mükemmel bir yol arkadaşıdır. Birlikte Hawaii adalarına yelken açarlar; Jack London Honolulu'dan, sömürgecilerin, misyonerlerin, tüccarların yöreyi nasıl talan ettiğini anlatan kısa öykülerle geri döner. Charmain ise, Hawaii izlenimleri ile seyahat günlüklerini içeren iki kitap kaleme alır. Çiftin 1910'da dünyaya gelen tek çocuğu, sadece birkaç gün hayatta kalmıştır.

Jack London'ın bu döneme ait en önemli romanları arasında *Demir Ökçe* (1908), *Martin Eden* (1909), *Yanan Gün* (1910) ve *Ay Vadisi* (1913) sayılabilir. Yakında yükselecek olan faşizm dalgasına ilişkin kâhince öngörüler içeren *Demir Ökçe*, distopik roman türünün öncüsü olmuştur. Yazarın alkol alışkanlığını büyük bir içtenlikle dile getirdiği *John Barleycorn*, ölümünden üç yıl önce yayımlanır. Bu kitapta şunu itiraf etmektedir Jack London:

> Ben yaşlandıkça, başarım büyüdükçe, daha çok para kazandıkça, dünyaya sesimi duyurma olanaklarım arttıkça, alkolün yaşantımda tuttuğu yer aynı oranda büyüdü. Uğrunda savaştığım başarı ya da para gibi şeylerin savaşmaya değmez olduğu ortaya çıktı. Geriye kala kala, beni bir kelepçe gibi yaşama bağlayan HALK kaldı.

Böbrek yetmezliği çeken ve acısını dindirmek için bir süredir morfin kullanan Jack London, 22 Kasım 1916 sabahı odasında baygın halde bulunur; aynı akşam hayatını kaybeder. Ölüm nedenine ilişkin ihtilaflı görüşler öne sürülmüştür. Çeşitli kaynaklarda morfin zehirlenmesi veya intihar ihtimali üzerinde durulmuş olsa da doktorunun düzenlemiş olduğu ölüm raporu, böbrek yetmezliğine işaret etmektedir. Bedeni vasiyetine uyularak yakıldıktan sonra külleri, çiftliğinin bulunduğu –daha sonra Jack London Eyalet Tarih Parkı olarak kamulaştırılan– araziye gömülmüştür. Jack London, sağlığında takdir edilip sonradan unutulan yazarlardan olmamıştır. Kırk yıl süren kısacık hayatına sığdırdığı elliyi aşkın kitap, zamanın acımasız akışına taptaze bir ruhla direnmeyi sürdürmektedir.

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

KARDEŞLER

PASİFİK'İN kükreyen dalgalarını arkalarında bırakarak ışıl ışıl yanan kumsalı geçtiler ve karayoluna çıkınca bisikletlerine atlayıp yıldırım hızıyla parkın yeşil yollarına daldılar. Üç kişiydiler; pırıl pırıl, rengârenk süveterler giymiş üç oğlan. Tam da rengârenk süveter giyen oğlan çocuklarına yakışır biçimde, hız sınırlamasını hiçe sayarak bisiklet yolunda fişek gibi gidiyorlardı. Hız sınırını neredeyse aşacaklardı. Atlı park polisine de hız sınırını aşmışlar gibi geldi, ama iyice emin olamadığından, şimşek hızıyla geçen çocukları uyarmakla yetindi. Çocuklar uyarıyı hemen kabul ettiler ve bir dönemeç sonra, yine rengârenk süveterli çocuklara yakışır biçimde hemen unutuverdiler.

Golden Gate Parkından fişek gibi çıkan çocuklar San Francisco'ya döndüler ve bayır aşağı inen uzun dönemeçlere, yayaları döndürüp tasalı gözlerle arkalarından baktıran bir hızla girdiler. Parlak süveterler şehrin caddelerinden uçarcasına geçiyor, dik bayırları tırmanmamak için ara sokaklardan dolaşıyor, böyle dik bayırları tırmanmaktan başka çare kalmayınca da tepeye en önce varabilmek için olmadık cambazlıklar yapıyorlardı.

Çoğunlukla hızı kendine göre ayarlayan, yarışın başını çeken ve cambazlık numaralarını ortaya atan oğlanı arkadaşları Joe diye çağırıyordu. "Önderi izle" oyunu oynayan grubun ön-

derliğini de, grubun en neşeli, en gözüpek üyesi olan Joe yapıyordu. Ama pedal basarak Batı Yakası'na girdikleri zaman, koca koca güzel konutlar boyunca ilerlerken Joe'nun kahkahaları zayıfladı, seyrekleşti ve çocuk elinde olmaksızın hızını yavaşlatıp geride kaldı. Laguna Caddesiyle Vallejo Caddesi kavşağında arkadaşları sağa saptı.

Joe gidonunu sola çevirirken, "Hoşça kal Fred," diye seslendi. "Hoşça kal Charley."

"Akşama görüşürüz!" diye seslendi ötekiler.

"Yok, ben gelemem," diye cevap verdi Joe.

"A, hadi ama" diye yalvardı ötekiler.

"Hayır, ders çalışmam gerekiyor. Hadi eyvallah!"

Joe yoluna yalnız başına devam ederken suratı asıldı ve gözlerine belli belirsiz, tasalı bir ifade geldi. Özellikle ıslık çalmaya başladı, ama ıslığı da yavaş yavaş hafifledi, cılızlaştı ve iki katlı büyük bir evin bahçe yoluna girdiği sırada tamamıyla söndü.

"Ah, Joe!"

Joe, kütüphanenin kapısı önünde durakladı. Bessie'nin içeride harıl harıl derslerini çalışmakta olduğunu biliyordu. Bütün derslerini neredeyse bitirmek üzeredir üstelik de, zira Bessie derslerini her zaman akşam yemeğinden önce bitirirdi, eh, yemeğe de birkaç dakika kalmıştı. Kendi derslerine gelince, daha sayfa açmamıştı o. Aklına gelen bu düşünce onu kızdırdı. İnsanın bir kız kardeşinin olması zaten kötü bir şeydi –hele bu kız kardeş kendisinden iki yaş küçükse– ama bir de aynı sınıfta olup da ders konusunda bu kız kardeşten hep bir baş geride kalmak doğrusu çekilir şey değildi. Joe aptal filan değildi. Aptal olmadığını kendisi herkesten iyi bilirdi. Ama her nedense –neden olduğunu pek bilemiyordu– aklı hep başka yerlere gidiyor, bir türlü derslerini hazırlayamıyordu.

"Joe! İçeri gelir misin lütfen!" Bessie'nin sesinde bu sefer pek hafif, belli belirsiz bir şikâyetçi ton vardı.

Joe kapıyı sert bir hareketle açarak, "Ne var?" diye sordu.

Bunu oldukça kaba söylemiş, ama dağ gibi kitap yığılı büyük çalışma masasının ardından kendisine istekli gözlerle bakan ufacık tefecik kızı görür görmez de hafiften pişman olmuştu. Kitapların arasında kaybolmuş gibi duran kızın oturduğu koltuk o kadar kocamandı ki, koltuğun içinde olduğundan da çelimsiz ve küçük görünüyordu.

Joe onun yanına giderken, daha ince bir tavırla, "Ne var Bes!" diye sordu.

Bessie onun elini avucunun içine alıp kendi yanağına bastırdı ve yanı başında duran Joe'ya sevgiyle iyice sokuldu.

"Joe, derdin ne canım?" diye yumuşak bir sesle sordu. "Bana söyler misin?"

Joe susuyordu. Onun karneleri kendi karnelerinden iyi bile olsa, dertlerini küçük kız kardeşine açmak Joe'ya son derece gülünç ve saçma geliyordu. Bu küçük kız kardeşin ondan, dertlerini kendisine açmasını istemesi de aynı derecede saçma ve gülünçtü. Bessie onun elini yanağına bastırdığı sırada, Joe içinden, 'Yanağı da ne kadar yumuşak!' diye geçirdi. Ah, şu kızın yanından bir kurtarabilseydi kendini! Ne budalaca bir şeydi bu! Ne var ki kızın duygularını incitme ihtimali vardı ve kızların duygularının kolaylıkla incindiğini kendi deneyimlerinden biliyordu.

Bessie parmaklarını açtı ve Joe'nun avucunu öptü. Bir gül yaprağının dokunuşu kadar yumuşaktı bu öpücük; bu aynı zamanda Bessie'nin sorusunu tekrarladığı anlamına geliyordu.

Joe kararlı bir tavırla, "Bir derdim yok," dedi. Hemen arkasından da tamamıyla tutarsız bir davranışla baklayı çıkardı ağzından: "Babam!"

Joe'nun gözlerindeki tasalı ifade bu sefer Bessie'nin gözlerine geçti. "Ama babam o kadar iyi, o kadar şefkatli ki Joe," diye başladı kız. "Neden onu hoşnut etmeye çalışmıyorsun? Senden fazla bir şey istemiyor, üstelik de hep senin kendi iyiliğin için;

başka oğlanlar gibi aptal da değilsin ki. Birazcık çalışsan eğer, şöyle bir parçacık..."

Joe elini kaba bir biçimde çekip kız kardeşinin elinden kurtararak parladı: "Tamam işte! Ders başladı yine! Sen bile bana ders vermeye kalkışıyorsun. Sanırım yakında ders verme sırası bizim aşçıyla seyise de gelecek bu gidişle!"

Joe ellerini ceplerine soktu ve ardı gelmeyen dersler, sayısız derslerle dolu kasvetli, çekilmez bir gelecek canlandı gözlerinin önünde.

Gitmek üzere arkasını dönerken, "Beni bunun için mi çağırmıştın?" diye sordu.

Bessie onun elini yine yakaladı. "Hayır, onun için değil; yalnız öyle tasalı görünüyordun ki, aklıma..." Bessie'nin sesi zayıfladı, cümlesi yarım kaldı, sonra birdenbire yeni baştan başladı: "Sana söylemek istediğim şuydu: Gelecek cumartesi için, Oakland Körfezinin karşı tarafındaki tepelere bir gezinti tasarlıyoruz."

"Kimler gidiyor?"

"Myrtle Hayes..."

"Ne, o bacaksız mızmız mı?" diye Bessie'nin lafını yarıda kesti Joe.

Bessie cesaretle, "Onun hiç de mızmız olduğunu sanmıyorum," diye cevap verdi. "Tanıdığım en tatlı kızlardan biridir o."

"Eh, senin tanıdığın kızları düşünürsek, bu da pek bir şey ifade etmez. Peki, devam et. Başka kimler var?"

"Pearl Sayther ile kız kardeşi Alice, Jessie Hilborn, sonra Sadie French, sonra Edna Crothers var. Kızlardan bu kadar."

Joe hor gören bir tavırla burnunu çekti: "Erkeklerden kimler var bakalım?"

"Maurice ve Felix Clement var, Dick Schofield var, Burt Layton var, sonra..."

"Bu kadarı yeter. Hepsi de muhallebi çocuğu."

Bessie titrek bir sesle, "Ben... ben seninle birlikte Fred'le Charley'yi de çağırmak istiyordum," dedi. "Seni içeriye onun için çağırdım; sizi davet etmek için."

"Peki, ne yapacaksınız bu gezintide?" diye sordu Joe.

"Yürüyüş yapacağız, yabani çiçek toplayacağız –papatyalar hep açmış şimdiden– güzel bir yerde öğle yemeğimizi yiyip ondan sonra da..."

"Eve döneceksiniz," diye onun lafını tamamladı Joe.

Bessie başıyla doğruladı. Joe tekrar ellerini ceplerine sokup bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı.

Birdenbire, "Hepsi de muhallebi çocuğu!" dedi; "Programınız da muhallebi çocuklarına yakışır bir program. Bana göre değil; istemem, eksik olsun."

Bessie dudaklarını sıkıp cesaretle mücadeleye devam etti. "Peki, sen ne yapmayı tercih ederdin?" diye sordu.

"Ben olsam hemen Fred'le Charley'yi alır, çekip bir yerlere gider, bir şeyler yapardım... bir şeyler yapardım işte!"

Sustu, Bessie'ye baktı. Kız kardeşi onun devam etmesini sabırla bekliyordu. Joe, duyduklarını, istediklerini kelimelerle anlatamayacağını anladı ve genel hoşnutsuzluğu birdenbire ayaklanarak onu pençesine aldı.

"Aman, sen anlayamazsın, işte!" diye parladı. " Anlayamazsın sen. Sen bir kızsın. Sen iki dirhem bir çekirdek olmak istersin, üstü başı temiz olmak istersin. Sen tehlikeden, serüvenden, böyle şeylerden hoşlanmazsın; kaba saba, haşarı, atılgan oğlanlardan hoşlanmazsın. Sen, beyaz yakalı, üstü başı her zaman tertemiz, saçları her vakit taralı gezen ve teneffüslerde sınıfta oturup kendilerini öğretmene okşatarak onların aferinlerini dinlemeyi seven cici çocuklardan hoşlanırsın; kavgaya dövüşe hiç girmeyen çocuklardan; kızlarla beraber yemek yemekten, onlarla dolaşıp çiçek toplamaktan dövüşe vakit bulamayan cici çocuklardan. Hıh, ben bilirim böylelerini; bunlar kendi gölgelerini görseler ödleri patlar, bir koyundaki kadar bile yürek

yoktur onlarda. Tamam işte, koyundan başka bir şey değil onlar. Ama ben koyun değilim, işte o kadar! Senin pikniğine de gitmek istemiyorum ve de gitmeyeceğim!"

Bessie'nin kahverengi gözleri dolu dolu oldu, dudakları titremeye başladı. Bu durum ise Joe'yu akıl almayacak kadar öfkelendirdi. Zaten kızlardan başka ne beklenir? Hep vırvır, dırdır, sataşma, ondan sonra da pis pis ağlama. Anlamsız yaratıklardı şu kızlar vesselam.

"Sana da tek laf söylemeye gelmiyor, hemen ağlayıveriyorsun," diye başladı Joe; kız kardeşini yatıştırmaya çalışıyordu. "Sanki bir şey söylemişim gibi. Ben kötü bir şey söylemek istemedim ki Bes. Vallahi istemedim. Ben..."

Çaresizlik içinde susarak kız kardeşine baktı. Bessie içini çekiyor, hıçkırıklarını tutmak için kendini zorlamaktan omuzları sarsılıyor ve boncuk gibi yaşlar yanaklarından yuvarlanıyordu.

Joe, "Öf be, öf be bu kızlardan!" diye bağırarak, büyük bir öfkeyle hızla odadan çıkıp gitti.

İKİNCİ BÖLÜM

DRAKO REFORMLARI

JOE birkaç dakika sonra, öfkesi hâlâ dinmemiş bir halde akşam sofrasına oturdu. Babası, annesi ve Bessie tatlı tatlı konuşurken Joe yemeğini sessiz sedasız yiyordu. İçinden hırslı hırslı önündeki tabakla konuşuyor, 'al işte,' diyordu; 'bir dakika önce ağlar, bir dakika sonra kahkahalar atar.' Halbuki kendisi hiç de öyle değildi. Eğer kendisini ağlatacak kadar önemli bir şey olsaydı, Joe'nun ağlaması herhalde günlerce sürerdi. Kızlar ikiyüzlüydü vesselam. Ağladıkları zaman söylediklerinin yüzde birine kendileri de inanmıyorlardı. Buna da şaşmamak gerekirdi. Herhalde sırf hoşlarına gittiği için ağlıyorlardı. Başkalarını, hele oğlanları üzmek onlara zevk veriyordu. Oğlanlara hep sataşmaları da bu yüzdendi zaten.

Joe gözlerini tabağından ayırmaksızın böyle bilgece düşüncelere dalmışken, bir yandan da yemeğinin hakkından geliyordu; zira insanın Cliff House'tan park yoluyla Batı Yakasına kadar yıldırım hızıyla pedal basıp da kurt gibi acıkmaması olanaksızdı.

Arada sırada babası, azıcık tasalı bir ifadeyle oğluna bakıyordu. Joe bu bakışları görmüyordu, ama Bessie hiçbirini gözünden kaçırmıyordu. Bay Bronson orta yaşlı, kasları gelişkin, gürbüz yapılı, ama şişman da olmayan bir erkekti. Heykel gibi bir yüzü vardı, çenesi kemikli, yüz çizgileri sertti, ama bakışlarında şefkat vardı ve ağzının kenarındaki çizgiler sertlikten çok

neşeye tanıklık ediyordu. Joe ile ikisi arasındaki büyük benzerliği anlamak için ikisine bir kere bakmak yeterdi. Her ikisinin de yüzünün belli başlı özelliğini geniş bir alın ile kuvvetli çene kemikleri meydana getirdiği gibi, gözleri de aynı kabuktan çıkma bezelye taneleri kadar birbirinin aynıydı.

Bay Bronson nihayet, "Dersler nasıl gidiyor bakalım Joe?" diye sordu. Yemek bitmiş, sofradan kalkmak üzereydiler.

Joe önemsemeksizin, "Bilmem ki?" dedi, sonra da ekledi: "Yarın sınavlara gireceğiz. O zaman anlayacağım."

Joe odadan çıkmak üzere arkasını döndüğü sırada, "Nereye?" diye sordu annesi. Kahverengi gözleriyle yumuşak yaradılışını aynen Bessie'ye vermiş, ince uzun, zarif bir kadındı.

"Odama," diye cevap verdi Joe. "Çalışmaya," diye de tamamladı.

Annesi parmaklarını onun saçları arasına sokup karıştırdı ve eğilerek öptü. Joe odadan çıkarken, Bay Bronson memnunlukla gülümsedi ona. Joe sıkı çalışıp ertesi günkü sınavı geçmek azmiyle koşa koşa çıktı merdivenleri.

Odasına girince kapıyı kilitledi ve bir çocuğun çalışması için en elverişli biçimde hazırlanmış çalışma masasına oturdu. Gözlerini ders kitaplarının üzerinde dolaştırdı. Sabah ilk sınava tarih dersinden girecekleri için, o da önce tarihten başlayacaktı. Kitabı, içindeki bir sayfanın katlanmış olduğu yerden açtı ve okumaya başladı:

"Drako Reformlarının üstünden kısa bir zaman geçtikten sonra, her ikisi de Salamis Adası üzerinde hak iddia eden Atina ile Megara arasında bir savaş patladı."

Burası kolaydı; ama Drako Reformları nelerdi peki? Onların ne olduğunu öğrenmesi gerekirdi. Kitabın baş sayfalarını karıştırırken kendini pek çalışkan bir çocuk gibi hissediyordu –ta ki her nasılsa kitaptan kaldırdığı gözleri bir sandalyenin üzerinde duran beysbol maskesiyle, beysbol eldivenine takılana kadar. Geçen cumartesi oynadıkları o beysbol maçını pisi

pisine kaybettiklerini düşündü; Fred olmasaydı kaybetmezlerdi ya! 'Keşke öyle tutuk davranmasaydı Fred,' diye düşündü. Bu çocuk da arka arkaya en zor yüz topu yakalar, sonra en can alıcı durumlarda, kuştüyü kadar hafif gelen bir topu bile elinden kaçırırdı. Onu ilerideki oyuncular arasına verip, tutucu olarak onun yerine Jones'u almalıydı. Ama Jones da fazla heyecanlı bir çocuktu. Oyun ne kadar zorlu olursa olsun, top nereden, nasıl gelirse gelsin yakalar, ama yakaladıktan sonra topu ne yapacağı da hiç belli olmazdı.

İrkilerek kendini topladı. Amma da tarih çalışıyordu ha! Tekrar kafasını tarih kitabının üstüne eğerek başladı:

"Drako Reformlarının üstünden kısa..."

Cümleyi baştan sona kadar üç kere okudu ve ondan sonra, hâlâ Drako Reformlarını arayıp bulmamış olduğunu hatırladı.

Kapı tıkırdadı. Joe kitabın sayfalarını özellikle hışırdatarak çevirdi, ama hiç cevap vermedi.

Kapı tekrar takırdadı ve Bessie'nin sesi geldi kulağına:

"Joe, canım."

"Ne istiyorsun?" diye sordu Joe. Ama daha Bessie cevap vermeden aceleyle devam etti:

"Kimseyi içeri almıyorum. Çalışıyorum şimdi."

"Acaba sana bir yardımım dokunur mu diye geldim," diye yalvardı Bessie. "Benim derslerim bitti de, düşündüm ki..."

"Tabii, bitirmişsindir sen derslerini. Hep bitirirsin zaten!" diye bağırdı Joe.

Gözlerini kitabının üstünde tutabilmek için başını ellerinin arasına aldı Joe. Ama beysbol maskesi onu rahatsız ediyordu. Kafasını tarih dersine verebilmek için o çaba harcadıkça, kafası da daha büyük bir inatla sandalyenin üstündeki maskeye ve bu maskenin rol aldığı bütün oyunlara gidiyordu.

Hayır, böyle olmayacaktı. Kitabı masanın üstüne yüzüstü kapadı, sandalyenin yanına gitti. Elini hızla savurarak maske-

yi de eldiveni de karyolanın altına fırlattı, hem de öyle şiddetle fırlattı ki, maskenin duvara çarparak geri zıpladığını duydu.

"Drako Reformlarının üstünden kısa bir zaman geçtikten sonra, her ikisi de Salamis Adası üzerinde..."

Maske duvara çarptıktan sonra yuvarlana yuvarlana karyolanın altından dışarı çıkmıştı. Joe maskenin görülebilecek kadar dışarı çıkıp çıkmadığını merak etti. Hayır, bakmayacaktı. Dışarı çıkmış olmasının ne önemi vardı ki! Tarih dersiyle bunun bir ilgisi yoktu. Joe'nun merakı kabarmıştı.

Gözlerini kaldırıp kitabın tepesinden şöyle bir baktı; işte, maske de oradan, hemen karyolanın kenarından ona bakıyordu. Katlanılır gibi değildi. Bu maske bu odadayken kendini dersine vermek için ne kadar uğraşsa boşunaydı. Gitti, maskeyi karyolanın altından çıkardı, götürüp odanın öbür yanındaki yüklüğün içine attı, arkasından yüklüğün kapısını kilitledi. Çok şükür, bu iş bitmişti! Artık bir parça ders çalışabilirdi.

Tekrar dersinin başına oturdu.

"Drako Reformlarının üstünden kısa bir zaman geçtikten sonra, her ikisi de Salamis Adası üzerinde hak iddia eden Atina ile Megara arasında bir savaş patladı."

Hepsi pek güzeldi de, yalnız şu Drako Reformlarının ne olduğunu bir öğrenebilseydi. Odayı yumuşacık, ılık bir ışık kapladı; Joe bunu birdenbire fark etti. Nereden gelebilirdi bu ışık! Pencereden dışarı baktı. Batan güneşin eğik ışınları yaz gününün alçak bulut kümelerine vuruyor, onları yer yer ılık bir pembe renge, yer yer kan kırmızıya boyuyordu; o ılık, yumuşacık kırmızılık da bulutlardan yere vuruyordu.

Joe'nun bakışları bulutlardan aşağıdaki körfeze kaydı. Denizden esen rüzgâr günle birlikte ölüyor, Fort Point açıklarında yelkenli bir balıkçı teknesi can çekişen rüzgârın son nefesleri önünde ağır ağır limana doğru yol alıyordu. Az ötede, havaya dumandan halkalar savuran bir römorkör, yedeğine aldığı üç direkli bir uskunayı açık denize çıkarıyordu, Joe'nun bakışla-

rı Marin County kıyılarına doğru kaydı. Karayla denizin birleştiği çizgi şimdiden karanlıkta kalmıştı ve batı göğüne karşı siluetinin keskin çizgileri belli olan Tamalpais Dağına doğru uzayan gölgeler tepelere tırmanıyordu. Ah! O, Joe Bronson şu balıkçı teknesinde bulunsa ve açık denizlerde yakalanmış balık yüküyle pupa yelken körfezden içeri giriyor olsaydı! Ya da batan güne doğru, dünyaya doğru baş vermiş şu uskunanın içinde olsaydı şimdi! Hayat buna denirdi, yaşamak buna denirdi; bu dünyada bir şey yapmak, bir şey olmak buna denirdi işte. Buna karşılık o bu kapalı odaya kısılmış, kendisi doğmadan binlerce yıl önce ölüp gitmiş insanları öğrenmek için kafa patlatıyordu.

Sanki orada fiziksel bir güç tarafından tutuluyormuş gibi pencerenin yanından kendini zorla kopardı, sandalyesiyle tarih kitabını alıp kararlı bir tavırla odanın en uzak köşesine giderek pencereye arkası dönük oturdu.

Bir an sonra, ya da ona bir an gibi gelen kısa bir süre sonra, kendisini yine pencereden dışarısını seyrederek hayal kurarken buldu. Oraya nasıl geldiğini bilmiyordu. Hatırında kalan son şey, kitabın sağ tarafındaki bir sayfada, "Drako Reformları ve Anayasası" diye bir başlık bulmuş olduğuydu. Ondan sonra da, anlaşılan bir uyurgezer gibi pencerenin yanına gelmişti. 'Acaba ne zamandan beri buradayım,' diye düşündü. Demin Fort Point açıklarında gördüğü balıkçı teknesi şimdi Meigg Rıhtımına sokuluyordu ağır ağır. Bu ise aşağı yukarı bir saate yakın bir sürenin geçtiğini gösteriyordu. Güneş çoktan batmıştı; denizin üzerine koyu kurşuni bir renk yayılıyor ve Tamalpais Dağının doruğunda ilk yıldızlar soluk soluk pırıldamaya başlıyordu.

İçini çekti ve köşesine gitmek üzere tam geri döndüğü sırada, havayı yırtan, upuzun tiz bir ıslık sesi geldi kulağına. Fred'di bu. Tekrar içini çekti. Islık tekrarlandı. Sonra bir başka ıslık katıldı öbürüne. Bu da Charley'ydi. Köşede onu bekliyorlardı; talihli çocuklardı vesselam!

Ne yapalım, bu gece Joe'yu göremeyeceklerdi. İki ıslık düet halinde yükseldi. Joe iskemlesinde kıpırdandı, inlemeyle homurtu arası bir ses çıktı ağzından. Hayır, kendisini bu gece göremeyeceklerdi; kendi kendine böyle telkinde bulunurken ayağa kalktı. Daha Drako Reformlarının ne olduğunu bile öğrenmeden arkadaşlarına katılmasına olanak yoktu. Onu pencereye çekmiş olan aynı güç, şimdi de onu odanın öbür yanındaki masanın başına çekiyordu. Bu güce uyarak tarih kitabını öteki kitaplarının en üstüne koydu, kapının kilidini açtı ve ancak koridorun yarısına kadar yürüdüğü zaman aklı başına geldi. Geri dönecek gibi oldu bir an, ama bir parçacık dışarı çıkıp sonra hemen dönerek dersini yine çalışabileceğini düşündü.

Merdivenden inerken dışarıda fazla kalmayacağına dair kendine söz verdi. Merdiveni gittikçe daha hızlı, daha hızlı iniyordu şimdi; öyle ki, sonlara doğru basamakları üçer üçer atlamaya başladı. Kepini başına koyduğu gibi yan kapıdan fırladı dışarı; daha köşe başına ulaşmadan, Drako Reformları Drako'nun kendisi kadar uzak bir geçmişte kalmıştı, yarınki sınavlar ise aynı derecede uzak bir geleceğe gitmişti.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

"YANIK", "KIZIL KAFA" VE "KIZILCIK"

JOE, Fred'le Charley'nin yanına gelince, "Ne yapıyoruz?" diye sordu.

"Uçurtmalar," diye cevap verdi Charley. "Hadi gidelim. Seni beklemekten yorulduk."

Üçü birlikte yola koyulup sokaktan aşağı inerek bayırın yamacına geldiler, oradan aşağıya, neredeyse ayaklarının dibindeymiş gibi görünen Union Caddesine baktılar. Onlar buraya "Cehennem" adını vermişti; tam da oraya yakışan bir addı bu. Kendilerine ise "Tepeliler" derlerdi ve Tepelilerin Cehennem'e inmesine de büyük bir serüven gözüyle bakarlardı.

Bilimsel uçurtma oyunu bu üç küçük Tepelinin en büyük zevkiydi; bir kilometre uzunluğundaki bir ipin ucunda aynı anda altı ya da yedi uçurtma birden uçurmak ise onlar için işten bile değildi. Uçurtma stoklarını sık sık tazelemek zorunda kalırlardı; zira kaza eseri ip koptuğu ya da uçurtmalardan biri baş atarak öbür uçurtmaları da ardı sıra sürüklediği, yahut da rüzgâr birdenbire kesiliverdiği zamanlar, uçurtmalar Cehennem'in dibini boylardı; onları Cehennem'den kurtarmak ise mümkün değildi. Bunun nedeni de Cehennem'de yaşayan çocukların, kendilerine özgü bir mülkiyet ve mal sahipliği anlayışına sahip, korsan yaradılışlı, yağmacı yaratıklar oluşuydu.

Tepelilerden birinin uçurtmasının Cehennem'e düşmesiyle sonuçlanan bir kazanın ertesi günü, aynı uçurtmayı, ta Cehennem'in dibine, Cehennemlilerin gecekondularına inen bir ipin ucuna bağlı olarak göklerde süzülürken görebilirdiniz. Kendileri yoksul bir halk olan, dolayısıyla da bilimsel uçurtma satın almaya güçleri yetmeyen Cehennemliler, komşuları Tepeliler bu işe merak sardıktan sonra, bilimsel uçurtma uçurma sanatında büyük yeteneklerini gösterme olanağını böylelikle elde ettiler.

Aynı zamanda Tepelilerin bu eğlencesi sayesinde bol para kazanan bir de yaşlı denizci vardı; yelkenciliği, hava akımlarını iyi bildiği, bunun yanı sıra son derece becerikli ve on parmağında on hüner taşıyan bir adam olduğu için, uçurtmanın en mükemmelini o yapardı. Bu adam, deniz kenarında yıkık dökük bir kulübecikte yaşar, denizin gel-gitini, teknelerin limana giriş çıkışlarını donuk gözlerle seyrederek kendisinin de buna benzer gemilerde denize açıldığı zamanlara ait anılarını tazelerdi.

Bu yaşlı denizcinin kulübesine gitmek için Tepelilerin Cehennem'den geçmesi gerekiyordu; bizim Tepeli üç oğlan da işte bu denizcinin kulübesine gideceklerdi. Gündüz vakti uçurtma satın almak için Cehennem'den pek çok kereler geçmişlerdi, ama karanlık bastırdıktan sonra buradan ilk defa şimdi geçeceklerdi ve gerçekten de tehlikeli olan bu işe, onlar tehlikeli bir serüven gözüyle bakıyordu.

Uzun lafın kısası, Cehennem, çeşitli ulustan insanların toplandığı kozmopolit bir kalabalığın pislik ve yoksulluk içinde ellerinden geldiği kadar iyi yaşamaya çalıştıkları, dar sokaklardan, birbirinin üstüne yaslanmış gecekondulardan kurulu bir yoksullar mahallesiydi. Çocuklar yaşlı denizcinin kulübesine giderken zifiri karanlık daha çökmemişti; Cehennemli birkaç çocuk ara sıra onların ardından yabani bakışlarla alaylı alaylı, tek tük laf attılarsa da, üç kafadarın başına bir bela gelmedi.

Denizcinin yaptığı uçurtmalar son derece güzel uçabilmelerinin yanı sıra, katlanır olmaları dolayısıyla da taşınma bakımından büyük kolaylık sağlıyordu. Çocukların her biri bu uçurtmalardan birkaç tane satın aldı ve uçurtmalarını katlayıp derli toplu bir paket halinde koltuklarının altına sıkıştırdıktan sonra dönüş yolculuğuna başladılar.

Uçurtmacı onları uyardı: "Aman gözünüzü dört açıp oğlanları kollayın ha! Karanlık bastı mı hemen ortaya çıkarlar."

"Bizim korkumuz yok!" diye cevap verdi Charley; "Hem biz kendimizi korumasını da biliriz."

Tepenin geniş ve sessiz caddelerine alışık olan çocuklar, bu daracık sokaklardan meydana gelmiş sıkışık mahallede fıkır fıkır kaynayan hayat karşısında şaşırdılar, afalladılar. Sanki burası alabildiğine gelişmiş sık ve yabani bir bitki örtüsüyle kaplıydı da, onlar yarı bellerine kadar girdikleri bu canavar bitkilerin arasından zorlukla ilerliyor gibiydiler. Çevrelerinin kendilerine ne kadar yabancı, kendilerinin ise bu çevreye ne kadar uzak olduğunu anlamış gibi ve bir korunma içgüdüsüyle, bu daracık sokaklardan geçerken birbirlerine sokuluyorlardı.

Çocuklar, bebekler, yaya kaldırımında ve bizim üç kafadarın ayakları altında dolaşıyordu. Başları açık, pis, pasaklı kadınlar kapı eşiklerinde dedikodu yapıyor, ya da koltuklarının altına sıkıştırdıkları yoksul nevaleleriyle alışverişten dönüyorlardı. Mahallenin havasında genellikle bir çürük meyve ve balık kokusuyla, bayat, bozuk bir koku vardı. İriyarı adamlar ağır, hantal, yorgun adımlarla geçiyor, partal elbiseler içinde ufacık ufacık kız çocukları bu karmaşa içinde, köpüklü bira dolu kovalar taşıyarak kırıta kırıta yürüyorlardı. Yabancı diller, yabancı ağızlarla konuşmalardan, bağrışmalardan meydana gelen bir şamatadır gidiyor, havaya tiz çığlıklar, naralar yükseliyor ve büyük bir insan kovanını andıran Cehennem hiç dinmeyen korkunç bir uğultunun içinde nabız gibi atıyordu.

"Öf be! Şuradan bir an önce çıksak!" dedi Fred.

Fred fısıltı halinde konuşmuş, Joe ile Charley de onunla aynı fikirde olduklarını tasalı bir tavırla başlarını sallayarak belli etmişlerdi. Canları konuşmak istemiyor, kalabalığın izin verdiği kadar hızlı yürüyorlardı; tıpkı tehlikeli ve düşmanlıklarla dolu balta girmemiş bir ormanda ilerleyen gezginlerinkine benzer duygular kaplamıştı yüreklerini.

Tehlike ve düşmanlık ise Cehennem'in her yanında kol geziyordu. Cehennem'de yaşayanlar, Tepe'den gelen bu yabancıların kendi aralarına girmesini hiç de hoş karşılamamışa benziyordu. Ufacık tefecik, pislik içinde yumurcaklar önlerinden geçen üç kafadara laf atıyor, sözümona cesaret göstererek sataşacak oluyor, ama kendilerine saldırılacağına dair ufacık bir belirti görür görmez hemen tabanları yağlıyorlardı. Yine böyle pis köpekler gibi, ufak çocuklardan meydana gelen gürültücü bir alay, üç kafadarın kuyruklarının dibinden onları izliyor ve gittikçe artan sayılarıyla daha fazla küstahlaşarak saldırganlığı ele alıyordu.

"Hiç aldırış etmeyin siz," diye uyardı arkadaşlarını Joe. "Görmezlikten gelin, dosdoğru yolunuza devam edin. Biraz sonra kurtulacağız buradan."

"Sanmıyorum; belaya çattık bile," dedi Fred alçak bir sesle. "Şuraya baksana!"

Yaklaşmakta oldukları köşe başında, kendi yaşlarında dört beş çocuk duruyordu. Sokak lambasından vuran ışık, çocuklardan birinin canlı, kızıl renkli saçlarını aydınlatıyordu. Bu kızıl saçlısı, korkunç bir çetenin korkunç elebaşısı "Yanık" Simpson'dan başkası olamazdı. Üç kafadarın hatırladığı kadarıyla, Yanık Simpson iki kere çetesiyle Tepe'ye baskın yapmış ve Tepeli çocuklar arasına dehşet salmıştı; Tepe'de çocuklar evlerine kaçışırken, ana babalar telefona sarılıp polis çağırmışlardı.

Üç kafadarın kuyruğunun dibinden ayrılmayan çocuk alayı, köşedeki oğlanları görünce korkudan hemen dağılıverdiler.

Hâlâ cesaretle yollarına devam etmekle birlikte, bu olay, üç kafadarın içine daha da fazla tasa düşürdü.

Kızıl saçlı oğlan gruptan ayrılıp Tepelilerin yolunu kesecek biçimde, tam önlerinde dikildi. Üç kafadar onun yanından dolaşıp geçmeyi denedi, ama "Yanık" kollarını iki yana açarak engel oldu.

"İşiniz ne burada sizin be?" diye hırladı. "Niye kendi mahallenizde oturmuyorsunuz?"

Fred alttan alarak, "Biz de evimize gidiyorduk zaten," dedi.

Yanık, Joe'ya bakarak sordu: "Nedir o koltuğunun altındaki?"

Joe kendini tuttu, ona hiç aldırış etmedi. Charley'yle Fred'e, "Hadi yürüyün," derken, kendisi de Yanık'ın yanından sıyrılarak yürümeye davrandı.

Ne var ki Yanık şimşek gibi bir hareketle Joe'nun suratına bir yumruk yapıştırdı ve aynı hızla koltuğunun altından uçurtmaları çekip aldı.

Joe bir öfke çığlığı kopardı ve ihtiyatı mihtiyatı bir yana bırakıp düşmanının üstüne atıldı.

Kendi çöplüğünde kendisine saldırılabileceğini hiç beklemeyen çete reisini bu davranış son derece şaşırttı. Uçurtmaları hâlâ sıkı sıkı tutarak ve dövüşme isteğiyle ganimetini elden kaçırmama isteği arasında bocalayarak geri geri çekildi.

İkinci istek baskın çıktığından hızla geri döndü ve bir yan sokağa sapıp, sokaklar, ara sokaklar, çıkmaz sokaklardan oluşan bir labirentin içine daldı. Joe, düşman ülkesinin kendisine yabancı topraklarına girdiğini biliyordu; ama gerek mülkiyet hakkı anlayışı yüzünden, gerek gururu kırıldığından, bütün gücüyle izlemeye koyuldu. Fred'le Charley de Joe'yu izledi, ama Joe arayı çoktan açmıştı; en arkadan da çetenin üç üyesi koşuyor, bir yan dan da, herhalde çeteyi toplamak için ıslık çalıyorlardı. Kovalamaca sürüp giderken, bu ıslıklara çeşitli yönlerden ıslıklar cevap verdi ve çok geçmeden Fred'le Charley'nin arkasında yir-

mi kadar çocuk birikti. Fred'le Charley ise, kendilerinden hızlı koşan Joe'yu gözden kaybetmemek için kaslarını alabildiğine zorluyorlardı.

Yanık Simpson boş bir arsaya daldı; besbelli ki "gizli kaçış yolu"na ulaşmaktı niyeti. Bu gibi gizli kaçış yolları, yabancıların daha dikkatli ilerlemek zorunda oldukları yerlerde, karanlık evlerin köşelerinde, herhangi bir çit ya da tahta perdede önceden hazırlanmış bir delik, bir duvara önceden açılmış bir gedik olabilirdi. Kaçan buraya bir kere kapağı attı mı, kovalayanın onu yakalama olanağı hemen hemen hiç kalmazdı.

Ne var ki daha Yanık amacına ulaşamadan Joe onu yakaladı, birbirlerini kollarından yakalamış vaziyette yere düşüp birkaç kere yuvarlandılar. Fred'le Charley, onların arkasından da bütün çete oraya vardıklarında Yanık'la Joe ayağa kalkmış, yüz yüze gelmişlerdi.

Kızıl saçlı çete reisi kabararak, "Ne istiyorsun ulan?" diyordu. "Ne istiyorsun ha? Söyle bakalım."

"Uçurtmalarımı istiyorum," diye cevap verdi Joe.

Bunu öğrenince Yanık Simpson'ın gözleri şimşeklendi. Uçurtmalar ona lazımdı.

"Öyleyse onları almak için dövüşmen gerek," dedi.

Joe öfkeyle, "Niye dövüşecekmişim?" diye sordu. "Uçurtmalar benim." Böylelikle de Joe, Cehennem halkı arasında geçerli mülkiyet hakkı anlayışından ne kadar habersiz olduğunu ortaya koymuş oluyordu.

Bütün çete hep bir ağızdan gülüşmeye, ıslık çalmaya, yuhalamaya başladı; hepsi de reislerinin ardında tıpkı bir kurt sürüsü gibi toplanmıştı.

"Kendi uçurtmalarım için neden dövüşecekmişim?" diye üsteledi Joe.

"Çünkü ben öyle diyorum da ondan!" diye cevap verdi Yanık. "Ben ne dersem o olur. Anladın mı?"

Ama Joe anlamamıştı. Yanık Simpson'ın ağzından çıkan her lafın San Francisco'da, ya da San Francisco'nun herhangi bir yerinde yasa yerine geçtiğini anlamak istemiyordu. Doğruluk ve dürüstlük anlayışı incitildiği için dövüşkenlik damarı kabarmış, bütün kanı tepesine çıkmıştı.

Elini uçurtmalara doğru uzatarak, "O uçurtmaları hemen, şimdi bana vereceksin!" diye tehdit etti.

Ama Simpson uçurtmaları kaçırdı. "Kim olduğumu biliyor musun sen benim?" diye sordu. "Bana Yanık Simpson derler ve ben kimsenin benimle böyle konuşmasına izin vermem."

Charley, Joe'nun kulağına, "Bırak gitsin, daha iyi," diye fısıldadı. "Bir iki uçurtmadan ne çıkar? Bırak gitsin de biz de kurtulalım şu beladan."

Joe sabrı tükenmiş bir tavırla, "Uçurtmalar benim uçurtmalarım, ben de o uçurtmaları ona bırakmayacağım!" dedi usulca.

Fred lafa karışarak, "Bütün bu kalabalıkla başa çıkamazsın," dedi. "Sen bunun hakkından gelsen bile, hepsi birden üstüne çullanır."

Fısıldaşmalar halinde sürüp giden bu konuşmaları gözleyen çete, bunu, Joe'nun tereddüt ettiğine yorarak yeniden alaya başladı.

Genç sesler, "Korktu! Korktu!" diye yuh çekiyordu. "Aman ne de kibarmış! Üstü başı pislenirse anneciği ne der sonra?"

Elebaşları, "Kesin sesinizi!" diye kükredi ve sesler bir anda itaat ederek kesiliverdi.

Joe kararlı adımlarla ilerleyerek, "O uçurtmaları verecek misin, vermeyecek misin?" diye sordu.

Yanık da buna başka bir soruyla karşılık verdi:

"Onları almak için dövüşecek misin, dövüşmeyecek misin?"

"Dövüşeceğim," dedi Joe.

"Yaşasın, kavga var!" diye yeniden ulumaya başladı çete. O sırada bir adamın kalın sesi, "Kavganın dürüst olması için de ben hakemlik yapacağım," dedi.

Bütün gözler bir anda, görünmeden yaklaşıp o sözü söyleyen adama çevrildi. Köşeden üzerlerine vuran parlak elektrik ışığının aydınlığında çıkarabildikleri kadarıyla adam, kasları güçlü, işçi elbiseli, irikıyım biriydi. Ayaklarında kalın tabanlı, kalın ökçeli postallar vardı, üstündeki işçi tulumunu da belinden enli bir kayış sıkıyordu; başına siyah, yağlı bir kasket giymişti. Yüzü gözü kömür tozuna bulanmıştı ve mavi işçi gömleğinin açık yakasından kalın boynu, adaleli bağrı görünüyordu.

Araya girilmesine kızan Simpson, "Sen kim oluyorsun be?" diye hırladı.

"Sen orasına karışma bakalım!" diye tersledi yeni gelen. "Ama eğer sana bir yararı olacaksa, Çin'e sefer yapan vapurlarda ateşçilik yaparım. Dediğim gibi, kavganın dürüst olup olmadığına bakacağım. Benim işim bu. Senin işin de dürüst kavga etmek. Haydi bakalım kapışın şimdi, ama işi bütün gece de uzatmayın."

Ateşçinin ortaya çıkışı Simpson'la arkadaşlarını ne kadar rahatsız ettiyse, üç oğlanı da o derece sevindirdi. Bütün çete baş başa verip birkaç dakika durumu görüştü, sonra Simpson uçurtma paketini çete üyelerinden birinin koltuğu altına tıkarak ileri çıktı.

Bir yandan ceketini çıkarırken, "Gel bakalım," dedi.

Joe kendi ceketini Fred'e verdi ve Yanık'ın üstüne atıldı. Joe'nun atılışıyla hemen hemen aynı anda da Simpson sert bir direkt çıkardı ve Joe'nun savurduğu kontra yumruktan ustalıkla sıyrılıp uzaklaşmasını bildi. Joe birden düşmanının yeteneğine saygı duydu içinden, ama bunun Joe üzerindeki biricik etkisi, onun yaradılışındaki inatçılığı alabildiğine kabartmak ve içini kazanma hırsıyla doldurmak oldu.

Simpson'ın tayfaları, Ateşçiden korktukları için sadece reislerini coşturmak, Joe'yu da yuhalamakla yetiniyordu. İki oğlan birbirlerinin çevresinde fırıldak gibi dönüyor, eğiliyor, zıplıyor, darbelerden korunuyor, arada bir de okkalı yumruklar

alıyorlardı. Pozisyonları birbiriyle taban tabana zıttı. Joe, yere sımsıkı bastığı ayaklarının üstünde bacaklarını yana açmış olarak dimdik duruyor, başını yukarıda tutuyordu. Buna karşılık Simpson, başı neredeyse omuzları arasında kaybolacak biçimde kamburunu çıkarmıştı ve sürekli hareket halindeydi. Joe'nun bilmediği bir sürü numara ortaya koyarken durmadan sıçrıyor, atlıyor, birtakım manevralar yapıyordu.

On beş dakikanın sonunda her ikisi de iyice yorulmuştu, ama Joe ötekine oranla çok daha zindeydi. Tütün, kötü beslenme, sağlığa aykırı yaşayış, körük gibi solumaya başlayan çete reisinin üzerindeki etkisini gösteriyordu. Başlangıçta (üstün tekniği sayesinde) Joe'yu epeyce hırpalamasına rağmen, şimdi kesildiği için darbeleri eski şiddetini kaybetmişti. Umutsuzluğa düştüğünden, faul sayılmayacak, ama adice bir saldırı yöntemine başvurdu: Bir manevra yapıyor, atılıp hızla bir darbe indiriyor, sonra öne doğru dalıp Joe'nun ayakları dibinde yere atıyordu kendini. Öbürü yerde bulunduğu sürece ona vuramayan Joe geri çekilip Yanık kalkıncaya kadar bekliyor, Yanık da ayağa kalkınca yine aynı oyunu tekrarlıyordu.

Fakat Joe'nun artık sabrı tükendiğinden bu oyuna kendini hazırladı. Vuracağı darbenin zamanını Simpson'ın saldırısına göre ayarlayıp, yumruğunu tam Simpson kendini yere atmak üzere öne doğru dalacağı sırada indirdi. Simpson yere yuvarlandı, ama bu sefer yan üstü düştü; onu böyle düşüren de Joe'dan kafasına yediği yumruktu. Yattığı yerde yuvarlandı, yarı doğrulacak gibi oldu, ama başaramadı ve soluk soluğa, hıçkıra hıçkıra ağlayarak olduğu yerde kaldı.

"Pes ediyorum," dedi. "Yenildim."

Reislerinin yenilgisi üzerine, çetenin süngüsü düşmüş, sesi soluğu kesilmişti.

Joe ileri çıktı.

Uçurtmaları tutan çocuğa, "Zahmet olacak sana, ama ver bakalım şu uçurtmaları," dedi.

Çetenin bir başka üyesi Joe'yla malının arasına girerek, "Vallahi bilmem," dedi. Onun da saçları koyu kızıldı. "Uçurtmalarını alabilmen için önce beni tepelemen gerek."

Joe şaşkın şaşkın, "Anlamadım," dedi. "Ben dövüştüm ve kazandım, artık bunun ötesi berisi kalmadı."

"Yo, kaldı, kaldı," dedi öbürü. "Bana Kızıl Kafa Simpson derler. Yanık benim ağabeyimdir. Çaktın mı?"

Joe böylece, Cehennemlilerin bir göreneğini daha öğrenmiş oldu; hiç bilmediği bir göreneği.

Bu usulün haksızlığı karşısında, kanı eskisinden de beter tepesine çıkan Joe, "Pekâlâ," dedi. "Gel bakalım öyleyse!"

Yanık'tan bir yaş küçük olan Kızıl Kafa Simpson, aklın alabileceği en berbat faulleri yapan bir dövüşçü çıktı; bu yüzden de Simpsonlar ailesinin bu ikinci üyesi de yere serilip pes edinceye kadar dürüst yaradılışlı ateşçi birçok sefer işe karışmak zorunda kaldı.

Bu sefer Joe, artık uçurtmalarına kavuştuğu konusunda hiçbir kuşkusu kalmayarak elini uzattı. Ne var ki bu sefer de bir başka oğlan yine onunla malı arasına giriverdi. Karmakarışık, kıpkızıl saçları vardı bu delikanlının da; Joe o anda, bunun da Simpson ailesinin bir başka üyesi olduğunu anlayıverdi. Bu, kardeşlerinden daha küçük, daha ufak yapılı bir oğlandı ve yüzünü kaplayan sayısız çiller, elektrik ışığında açık seçik görülüyordu.

Düdük gibi çıkan incecik sesiyle, "Beni haklamadan o uçurtmalara elini bile süremezsin!" diye meydan okudu. "Bana Kızılcık Simpson derler; beni yenmeden Simpson ailesini yenmiş sayılmazsın."

Çete hayranlıkla alkış tuttu ve Kızılcık dövüşe hazırlanmak üzere, yırtık pırtık ceketini özenle çıkardı.

Joe'nun el derileri yırtılmıştı, burnu kanıyordu, dudağı patlamış ve şişmişti; gömleği ise yakasından beline kadar yırtılmıştı. Yorgundu da üstelik; soluk soluğaydı.

"Daha kaç kişi var bu Simpson'lardan yahu?" diye sordu.

"Benim eve dönmem gerek; aile daha kalabalıksa bu iş sabaha kadar süreceğe benziyor."

"Ben sonuncusu ve en esaslısıyım," diye cevap verdi Kızılcık. "Hele beni yen, alırsın uçurtmalarını o zaman."

"Pekâlâ" dedi Joe. "Gel bakalım!"

Ailenin en küçüğü her ne kadar güç, kuvvet ve ustalık bakımından ağabeylerinden daha aşağı idiyse de, bir kedininkini andıran dövüş tarzıyla bu eksiklerini mükemmel giderip Joe'nun canını burnundan getiriyordu. Zaman zaman Joe'nun aklına, bu ufak kasırgaya pes etmesi gerektiği bile geldi; ama her seferinde de kendini toplayıp inatla devam etti dövüşe. Çünkü Joe, atalarının vaktiyle yaptığı gibi, bir ilke uğruna dövüşmekte olduğunu hissediyordu; ayrıca, Tepe'nin şerefinin de söz konusu olduğunu, kendisinin de Tepe'nin temsilcisi olarak elinden geleni yapmaktan başka çaresi olmadığını düşünüyordu.

Böylece Joe dayandı ve düşmanının hızlı, sürekli saldırılarına karşı koymayı becerdi. Sonunda kendisinden küçük ve kendisinden daha tecrübesiz düşmanı, kendi çabalamalarıyla kendini yorup, yattığı yerden, tarihte ilk defa olarak, "Simpson ailesinin yenildiğini" itiraf etti.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİNSİZİN HAKKINDAN İMANSIZ GELİR

Oysa Cehennem'de hayat, Tepelilerin yakında öğreneceği gibi, birbirini kovalayan tehlikelerle dolu, durmadan yön değiştiren bir serüvendi. Daha Joe uçurtmalarını bile eline geçirmeden, şaşkınlıkla açılan gözleri önünde düşmanları, ateşçi de dâhil olmak üzere, tabanları yağlayıp artlarına bakmadan kaçmaya başlamıştı. Simpson Çetesi önünde küçük kızlarla oğlanlar nasıl toz olduysa, aynı şekilde şimdi de Simpson Çetesi, yüreklere dehşet salan yeni bir yırtıcı yaratıklar grubu önünde toz olmaktaydı.

Joe; kaçanların korkuyla; "Balık Çetesi! Balık Çetesi!" diye bağırdıklarını duydu. Bu yeni tehlikeden kendisi de kaçacaktı, ama son yaptığı kavga onu soluksuz bıraktığı için, tehlike ne olursa olsun, kaçacak gücünün kalmadığını anladı. Korkunç Simpson Çetesi'nin de, yiğit ateşçinin de gözünü korkutacak kadar büyük olan bu yeni tehlikeden kaçmak için Fred'le Charley de can atıyordu, ama arkadaşlarını bırakıp kaçamazlardı.

Koyu gölgeler boş arsaya süzüldü, bu gölgelerden bir kısmı oğlanları çevirirken, bir kısmı da yıldırım gibi, kaçanların ardına düştü. Hantal olanların yakalandığı göklere yükselen çığlıklardan anlaşılıyordu; biraz sonra kovalayanlar döndüklerinde, uçurtma paketini sımsıkı yakalamış, hâlâ elinden bırak-

mayan, bir yandan da hırslı hırslı homurdanan talihsiz Yanık'ı beraberlerinde getirdiler.

Joe bu yeni çapulcular çetesine göz gezdirdi. Hepsi on yedi on sekiz ile yirmi üç yirmi dört yaşlarında genç adamlardı ve hepsi de, baldırıçıplaklar takımının kuşkuya yer bırakmayan damgasını taşıyordu. İçlerinden bazılarının suratından kötülük akıyordu –öyle bir kötülük akıyordu ki, bu suratlara bakınca Joe'nun tüyleri diken diken oldu. Joe'yu iki kişi kollarından sımsıkı yakalamış, Fred'le Charley de aynı biçimde tutsak edilmişti.

Reis olduğunu belli eden otoriter bir edayla konuşan birisi, "Sen, buraya bak hele," dedi. "Şu işi anlayalım bakalım bir! Neler dönüyor burada? Nedir bu telaşın Yanık? Ne yapıyordun?"

"Hiçbir şey yapmıyordum?" diye inledi Simpson.

"Belli, belli." Çete reisi, Simpson'ın suratını elektrik ışığına doğru çevirdi. "Kim boyadı senin suratını böyle ha?" diye sordu.

Yanık, Joe'yu işaret etti, bunun üzerine oğlanı ileri çıkardılar.

"Niye dalaştınız bakalım?"

Joe gözünü kırpmadan, "Uçurtmalar yüzünden; benim uçurtmalarım yüzünden," dedi. "Bu, uçurtmalarımı elimden almaya kalktı. Uçurtmalar koltuğunun altında duruyor işte."

"Ya, demek öyle, demek aldı ha? Buraya bak Yanık, bu bölgede hırsızlık mırsızlık istemiyoruz, anladın mı? Bugüne kadar bir kerecik olsun hakkınla bir şeye sahip olmadın. Hadi, ver uçurtmaları bakalım. Bak son defa söylüyorum." Çete reisi tehdit edici bir tavırla Yanık'ı tutan parmaklarını biraz daha sıktı, bunun üzerine Yanık, öfkeden hüngür hüngür ağlamaya başlayarak ganimetini teslim etti.

Çete reisi birdenbire Fred'e dönüp, "Senin koltuğunun altındaki nedir?" diye sordu ve sormasıyla birlikte paketi çekip alı-

verdi. "Bunlar da uçurtma, ha?" dedi ve Charley'nin paketine de el koyduktan sonra artık dayanamayıp, "Vay canına be! Bunlar basbayağı ayaklı uçurtma fabrikası yahu!" demekten kendini alamadı. Bir yargıç edasıyla konuşarak; "Şimdi iş, şu üç oğlana ne yapacağımıza kaldı; ne yapalım size ha?"

Joe hırsla, "Niye yapacakmışsınız?" diye sordu. "Uçurtmalarımız çalındığı için mi?"

Reis nazik bir tavırla, "Yok, yok, katiyen onun için değil," diye cevap verdi; "Buralarda uçurtmayla dolaştığınız ve bu yakışıksız olaylara yol açtığınız için. Çok ayıp bu yaptığınız sizin. Evet, evet, çok ayıp!"

İşte tam bu sırada, herkesin dikkati Tepelilerin üstündeyken, Yanık birdenbire ceketinin içinden sıyrıldı, bir yılan gibi kıvrılarak kendisini tutanların ellerinden kurtuldu ve Joe tarafından yakalanmadan önce koşmakta olduğu yere, arsada kendi bildiği gizli kaçış yerine doğru atıldı. Çeteden iki üç kişi onun ardı sıra çitten atlayarak gürültülü bir biçimde kovalamaya başladı. Arka avlulardan köpekler havlıyor, uluyor, tahta sundurmalar üstünde koşan, kutulara çarpan ayakların çıkardığı gürültüler duyuluyordu. Derken, bir varil su yere boca edilmişçesine bir su şapırtısı duyuldu. Birkaç dakika sonra kovalayanlar geri döndü. Ne var ki durumları pek acıklıydı; kurnaz Yanık'ın kendilerine hediye ettiği tufandan sıçana dönmüşlerdi ve onlarla alay etmekte olan Yanık'ın meydan okurcasına bağırmaları, sığındığı bir evin damından oraya kadar ulaşıyordu.

Bu olaydan iyice canı sıkıldığı anlaşılan Reis tam Joe, Fred ve Charley'ye döneceği sırada, caddeden uzun ve tuhaf bir ıslık sesi duyuldu. Bu, besbelli, caddede erketeye bırakılmış birinin ıslığıydı. Bir an sonra da gözcünün kendisi uçarcasına gelip, çoktan çekilme hareketine başlamış olan esas gruba katıldı.

Soluk soluğa, "Aynasızlar!" dedi.

Joe başını kaldırıp bakınca, göğüslerinde kocaman yıldızlar parlayan, miğferli iki polisin yaklaşmakta olduğunu gördü.

Charley ile Fred'e, "Hadi, tüyelim buradan," diye fısıldadı.

Çete üyeleri çoktan tabanları yağlamış olduğundan, çocukların kaçacağı yolu kapatmışlardı; öbür yandan da polisler yaklaşmaktaydı. Bu yüzden onlar da Yanık Simpson'ın kaçtığı yöne doğru atıldılar. Polisler de bir yandan durmaları için bağırarak onların ardına düştü.

fakat genç ayaklar daha hafif olur genellikle, hele bu genç ayaklar bir de korkunun etkisi altındaysa, o zaman sadece hafif olmakla kalmaz, uçmaya da başlar; nitekim, çitin üstünden ilk aşan çocuklar oldu, çiti aşar aşmaz da iç içe geçmiş, karmakarışık arka avlular arasında buldular kendilerini. Çocuklar çok geçmeden polislerin tedbirli kişiler olduğunu anladı. Herhalde bu gibi kovalamalarda epey tecrübeliydiler ki, daha ilk çitin önünde kovalamacadan vazgeçti polisler.

Sokak lambalarının ışığı buralara vurmadığından çocuklar zifiri karanlıkta, yürekleri ağızlarında, el yordamıyla ilerliyorlardı. Sandıklar, kutular ve tepe gibi yığılmış meyve sandıklarıyla dolu bir avluda çıkış yolu bulamayarak on beş dakika dönüp durdular. El yordamıyla sağı solu ne kadar araştırdılarsa, sandık istiflerinden başka şeye rastlamadılar. Ancak tahta bir sundurmanın üstüne çıkarak kurtuldular, ama oradan atladıkları zaman da kendilerini bir başka avluda buldular. Bu avlu da boş tavuk kümesleriyle doluydu.

Biraz ileride, Yanık Simpson'ın, kovalayanları sıçana çeviren tuzağıyla karşılaştılar. Çok kurnazca hazırlanmış bir düzendi bu. Gizli kaçış yolu olan tahta perdenin bir tahtası çıkarılmış, diğer yanına uzun bir tahta yerleştirilmişti; o aralıktan geçmek isteyecek kimse mutlaka tahtaya çarpacaktı. Bu tahta ise, tuzağın mekanizmasını oluşturuyordu. Tahtaya hafifçe dokunulması bile tepeye çok duyarlı bir biçimde dengelendi-

rilerek yerleştirilmiş ağır bir varilin altındaki taşı oynatmaya yetiyordu. Taşın yerinden oynaması ise varilin devrilerek içindeki suyun, tahtaya dokunanın tepesine boşalmasını sağlıyordu.

Çocuklar bu tuzağı büyük bir hayranlıkla inceledi. Varilin daha önce devrilmiş olması onlar için büyük bir şanstı, çünkü tahta perdedeki aralıktan en önce geçen Joe da tahtaya takıldığından, varil daha önce devrilmemiş ve dolu olsa, hepsi birden ıslanırdı.

Joe alçak sesle, "Acaba burası Simpson'ların avlusu mu?" diye sordu.

Fred, "Herhalde," dedi, "Yahut da onun çetesinden birinin avlusudur."

Charley onları uyarmak için ikisinin de kolunu tuttu.

"Hişşt! Bir ses var. Nedir acaba?" dedi.

Üçü birden yere çömeldi. Az ileride biri dolaşıyordu. Bir musluktan kovaya dolan su sesi duydular. Biraz sonra da kendilerine doğru yaklaşan ayak sesleri duyuldu. Korkudan solukları kesilerek iyice büzüldüler.

Koyu bir gölge hemen yanı başlarından geçti ve tahta perdenin üstüne ulaşmak için bir sandığa çıktı. Bu, tuzağını yeniden kurmaya gelen Yanık'tan başkası değildi. Onun tahtayla taşı düzelttiğini, varili doğrultup içine iki kova su boşalttığını duydular. Yine su getirmek üzere sandıktan aşağı indiği sırada Joe onun üstüne atıldı, çelmeleyip yere yıktı ve bastırdı.

"Sakın gürültü edeyim deme. Beni dinlemeni istiyorum," dedi.

"Ha, sen miydin?" dedi Yanık; sesindeki rahatlamış ifade o kadar açıktı ki, bu, çocukların da yüreğini ferahlattı. "Ne arıyorsunuz burada?"

"Buradan çıkmak istiyoruz," dedi Joe. "En kestirme yoldan hem de. Bak, biz üç kişiyiz, sen ise tek başına..."

"Pekâlâ pekâlâ, anladık," diye onun lafını yarıda kesti çete reisi. "İstediğiniz bu olsun, hemen çıkarırım sizi buradan. Size karşı bir düşmanlığım yok. Ardım sıra gelin, ama sakın yan tarafa basmayın, hemen çıkarırım sizi buradan ben."

Birkaç dakika sonra, yüksek bir tahta perdenin üstünden atlayıp karanlık bir ara sokağa düştüler.

"Bu sokağı izleyin caddeye çıkarsınız," diye onlara yolu tarif etti Yanık. "Sonra sağa dönün, iki blok yürüyün, sonra tekrar sağa sapıp üç blok yürüyün, şipşak Union Caddesine çıkarsınız."

Yanık'a eyvallah deyip sokağın alt başına doğru yürümeye başladıkları sırada arkalarından şu öğüdü aldılar:

"Bir dahaki sefere buraya gelecek olursanız, uçurtmalarınızı evde bırakın, daha iyi edersiniz."

BEŞİNCİ BÖLÜM

EVE DÖNÜŞ

YANIK Simpson'ın tarifine göre ilerleyip Union Caddesine çıktılar, sonra da rahatça Tepe'ye ulaştılar. Sırttan aşağı, Cehennem'e baktılar: Aşağıdan, büyük insan kalabalıklarının yaşadığı yerlerden tarifsiz bir uğultu yükseliyordu.

Fred hırslı hırslı, "Bir daha ömrümün sonuna kadar adımımı atmam oraya," dedi. "Acaba ateşçi ne oldu?"

Joe onların neşesini yerine getirmek için filozofça bir edayla, "Postumuzu sapasağlam kurtardık ya, siz ona bakın," dedi.

Charley, "Bana kalırsa postumuzdan bir şeyler bıraktık geride; senin postundan giden ise bizimkinden çok fazla," diyerek güldü.

"Evet," diye cevap verdi Joe. "Hem eve dönünce daha epey dert bekliyor beni. İyi geceler çocuklar."

Joe'nun önceden tahmin ettiği gibi, yan sundurmanın kapısı kilitlenmişti, bu yüzden o da öbür yana dolanıp bir hırsız gibi eve yemek salonunun penceresinden girdi. Tam geniş holü sessiz adımlarla geçip merdivene yöneleceği sırada, babası kütüphaneden çıktı. Her ikisi de bir şaşkınlık geçirdi; her ikisi de afallayıp kalakaldı.

Joe'nun içinden katıla katıla gülmek geldi, çünkü görünüşünün neye benzediğini biliyordu. Aslında görünüşü kendi sandığından çok daha beterdi. Bay Bronson'ın önündeki oğlanın kepi ve paltosu toprak, çamur içindeydi; yüzü baştan aşağı kavganın

pis ve kanlı izleriyle doluydu; burnu fena halde şişmiş, bir kaşı patlamış, dudağı patlayıp şişmiş, yanağı tırmık içinde, ellerinin üstünde yırtılan yerlerden hâlâ kan akmakta ve gömleği yakasından beline kadar yırtılmıştı.

Bay Bronson en sonunda konuşabildi:

"Bu ne demek oluyor beyefendi?"

Joe dilini yutmuştu. Bütün gece olanların tümünü bir tek kısa cümleyle nasıl anlatabilirdi? Zira talihsiz başına gelenleri açıklayabilmesi için, her şeyin eksiksiz anlatılması gerekirdi.

Bay Bronson sabırsızlıkla, "Dilinizi mi yuttunuz?" diye sordu.

"Ben, şey... ben..."

"Evet, evet," diye cesaret verdi babası.

"Ben... eh işte, Cehennem'e indim," diye bir solukta tamamladı cümlesini Joe.

Bay Bronson sert bir tavırla, "İtiraf edeyim ki cehenneme inmişe de benziyorsunuz hani; her halinizle benziyorsunuz, gerçekten," dedi, ama gülümsememek için de büyük bir çaba harcadı. "Anladığıma göre," diye devam etti, "Günahkârların oturduğu bir yerden değil de, San Francisco'da belli bir yerden söz ediyorsunuz. Doğru mu?"

Joe eliyle yukarıdan aşağı bir inişi tarif edercesine ve Union Caddesi yönünü işaret ederek, "Oraya indim, efendim."

"Peki, oraya bu cehennem adını kim koydu?"

Joe âdeta bir suç itiraf ediyormuş gibi, "Ben koydum efendim," dedi.

"Gayet uygun bir ad, gerçekten de; üstelik bir imgelem gücünün varlığını gösteriyor. Daha iyi bir ad bulunamazdı. Okulunuzda İngilizce dersiniz pek parlak olsa gerek beyefendi."

Joe bundan dolayı büyük bir mutluluk duyamadı, zira İngilizce dersi onu utandırmayan biricik dersti.

Joe orada öyle sessiz ve acınacak haliyle dururken, Bay Bronson onu kendi delikanlılık çağının gözleriyle ve Joe'nun asla tahmin edemeyeceği bir anlayışla süzüyordu.

"Bununla birlikte, şu anda ihtiyacın olan şey bir söylevden çok sıcak banyo, tentürdiyot, sargı bezi, merhem ve soğuk komprestir," dedi Bay Bronson. "Haydi bakalım doğru yatağa. Ölü gibi uyuyacak, yarın sabah kalktığında da her yanının tutulmuş olduğunu göreceksin. Bundan hiç şüphen olmasın."

Joe yorganını çektiği sırada saat biri vuruyordu; onun ardından da ilk hissettiği şey, yumuşak, ama ısrarlı tak takların kendisini rahatsız ettiği oldu. Bu tak taklar ona yüzyıllardır sürmekteymiş gibi geldi, en sonunda dayanamayıp gözlerini açtı ve yatağında doğruldu.

Tak taklar hâlâ devam ediyordu. Joe bağırdı: "Evet duydum. Saat kaç?"

Kapının ardından Bessie'nin sesi duyuldu:

"Sekiz. Saat sekiz, eğer okula geç kalmak istemiyorsan acele etmelisin."

"Hay Allah!" diyerek yatağından aceleyle fırladı, ama tutulmuş kaslarının verdiği acıyla inleyerek ağır ağır ve dikkatle bir sandalyeye çöktü. "Niye daha erken uyandırmadın beni?" diye çıkıştı.

"Babam uyandırmamamı söyledi."

Joe bu sefer de başka bir biçimde inledi. O sırada gözüne tarih kitabı ilişti, Joe bu sefer bambaşka bir biçimde inilti koyverdi.

"Peki, hadi sen git," diye seslendi. "Ben de hemen geliyorum aşağı."

Joe gerçekten de oldukça kısa sayılacak bir süre içinde indi aşağı; ama eğer Bessie onu merdivenden inerken görmüş olsaydı, ağabeyinin adımlarını atarken gösterdiği aşırı dikkate ve ikide bir yüzünü acı çeker gibi buruşturmasına hayret ederdi. Nitekim yemek salonunda ağabeyini karşıdan görünce korkuyla bağırdı ve onun yanına koştu.

"Ne oldun Joe? Ne oldu sana?" diye titrek bir sesle sordu.

Joe önündeki yulaf unu çorbasına şeker koyarken, "Hiçbir şey olmadı," diye homurdandı.

"Ama, baksana..." diye başlayacak oldu Bessie.

"Ne olur canımı sıkma benim!" diye onun lafını kesti Joe. "Zaten geç kaldım; şu kahvaltımı bitirmek istiyorum."

Tam o sırada Bessie, annesinin bakışlarını gördü ve hâlâ merak içinde olmasına rağmen ağabeyinin başından hemen çekildi.

Joe içinden annesine, hem bu davranışından, hem de durumu hakkında kendisine bir şey söylememesinden ötürü şükran duydu. Demek babası ona anlatmıştı, buna hiç şüphe yoktu. Annesinin kendisini rahatsız etmeyeceğinden emindi; annesi bu gibi durumlarda hiçbir zaman rahatsız etmemişti onu şimdiye kadar.

Joe böyle düşüne düşüne kahvaltısını bitirdi. Ama kahvaltı boyunca da annesinin tasalı bir biçimde çevresinde dolaşmakta olduğunu belli belirsiz ve sıkıntıyla fark etti. Joe, bir ipin ucuna bağladığı kitaplarıyla evden çıkarken, her zaman müşfik bir kadın olan annesinin bu sefer kendisini bambaşka bir şefkatle öptüğüne dikkat etti; köşeyi dönerken de annesinin pencereden ardı sıra bakmakta olduğunu gördü.

Ama Joe için bütün bunlardan daha önemli olan şey, her yanının tutulmuş ve ağrımakta oluşuydu. Yürürken attığı her adım büyük bir çabayı gerektiriyor ve çok acı veriyordu. Beton yaya kaldırımından yansıyan güneş ışığı gözlerini fena halde acıtıyor, yaraları bereleri fena halde acıyor, ama kaslarıyla eklemlerinin ağrısı yanında bunlar hafif kalıyordu. Hayatında hiç böylesine tutulduğu olmamıştı. Bedenindeki kasların hiçbiri onun hareket komutuna uymak istemiyordu. Fena halde şişen parmaklarını açıp kapamak bir işkence oluyordu. Kolları, bileklerinden dirseklerine kadar çürümüştü; bu çürükleri, yüzüne ya da bedenine yememek için kollarıyla karşıladığı darbe-

lerin yaptığını düşündü. 'Yanık Simpson da acaba aynı durumda mıdır?' diye aklından geçirdi ve onun da perişan durumda olduğunu düşünmek, Joe'nun yüreğinde o küçük hayduda bir sempati uyanmasına yol açtı.

Okulun bahçesine girdiği anda bütün gözlerin merakla kendisine çevrildiğini gördü. Oğlanlar âdeta saygıyla karışık bir korku içinde onun çevresini aldı; hatta sınıf arkadaşları ve içlerinde en senli benli olduğu yakın arkadaşları bile, şimdiye kadar hiç görmediği bir saygıyla bakıyordu ona.

ALTINCI BÖLÜM

SINAV GÜNÜ

TED'LE Charley'nin, Cehennem'e inip Simpson ailesi ve Balık Çetesiyle yaptıkları savaşın öyküsünü ortalığa yaydıkları apaçıktı. Joe dokuz zilini duyunca ferahladı ve oğlanların hayran bakışları arasında okula girdi. Kızlar bile ona çekingen ve korku dolu bakıyordu. Joe, 'Herhalde Danyal Peygamber aslanın ininden çıktığı zaman, ya da Davud Peygamber Kalut'u öldürdüğü zaman onlara da böyle bakmışlardır,' diye düşündü. Bu hayranlık dolu bakışlar son derece rahatsız ediciydi ve Joe, bir kerecik de başka yana baksalar diye dua ediyordu içinden.

Çok geçmeden başka yana baktılar. Bütün sıralara büyük soru kâğıtları dağıtılırken öğretmen hanım, Bayan Wilson (yeryüzü sanki bir buzdolabıymış gibi en sıcak günlerde bile omzunda bir şalla dolaşan sofu görünüşlü genç bir hanımdı) ayağa kalktı ve kara tahtaya Romen rakamıyla "I" yazdı. Sınıftaki elli çift gözün elli çiftinin de büyük bir merakla öğretmenin eline dikildiği sırada, sınıf bir ölüm sessizliği içindeydi.

Öğretmen "I"in altına şunları yazdı: "(a) Drako Reformları nelerdir? (b) Atinalı bir hatip niçin bu yasaların 'mürekkeple değil kanla yazıldığını' söylemiştir?"

Kırk dokuz baş öne eğildi ve kırk dokuz kalem, soru kâğıtları üzerinde istekle hışırdamaya başladı. Yalnız Joe'nun başı yukarıda kalmıştı ve Joe kara tahtaya öylesine boş gözlerle bakıyordu

ki, Bayan Wilson, "II" yazdıktan sonra durdu, dönüp omzunun üstünden Joe'ya baktı ve tekrar yazmaya devam etti.

"(a) Salamis Adasıyla ilgili olarak Atina ve Megara arasında çıkan savaş, Solon Yasalarını nasıl doğurdu? (b) Solon Yasaları Drako Reformlarından hangi yönlerden ayrılır?"

Öğretmen tekrar dönüp Joe'ya baktı. Joe'nun bomboş bakışları hâlâ kara tahtaya dikiliydi.

Bayan Wilson, "Ne oldu Joe? Kâğıdın mı yok?" diye sordu.

"Hayır efendim, var, teşekkür ederim," diye cevap verdi Joe; sonra da canı sıkkın bir tavırla kurşun kalemini yontmaya başladı.

Kaleminin ucunu güzelce sivriltti. Sonra daha çok sivriltti. Sonra, sınırsız bir sabırla, kalemin ucunu alabildiğine sivriltmeye devam etti. Sınıf arkadaşlarının birçoğu çıkan sesin ne olduğunu anlamak için başlarını kaldırıp merakla baktılar. Ama Joe farkına varmadı. Kendini tamamıyla kalem açma işine vermiş ve kalem açma işiyle de, Yunan tarihiyle de uzaktan yakından hiçbir ilgisi olmayan düşüncelere dalmıştı.

"Sınav kâğıtlarınızı kurşun kalemle değil, mürekkepli kalemle dolduracağınızı hepiniz biliyorsunuz tabii."

Bayan Wilson bütün sınıfa hitap etmişti, ama gözleri Joe'ya dikiliydi.

Kalemin ucu tam en son kerteye kadar inceldiği sırada kırıldı, Joe da yeni baştan başladı.

Bayan Wilson en sonunda dayanamayıp, "Joe, korkarım ki sınıfı rahatsız ediyorsun!" dedi.

Joe kalemi bıraktı, çakısını şırak diye kapadı ve yine boş bakışlarını kara tahtaya dikti. Drako hakkında, Solon hakkında ve geri kalan bütün Yunanlılar hakkında ne biliyordu? Nasıl olsa çakacaktı, bunun lamı cimi yoktu. Öbür sorulara bakması, hatta sorulardan bir-ikisini bilmesine rağmen yine de cevapları yazması gereksizdi. Bu cevapları yazsa da çakacaktı, yazmasa da. Hem kolu da ona yazı yazdırmayacak kadar ağrıyordu. Kara

tahtaya bakmak ise gözlerini ağrıtıyordu; gözleri kapalıyken bile ağrıyordu; hatta düşünmek bile başını ağrıtıyordu.

Böylece, kara tahtayı baştan aşağı sorularla dolduran Bayan Wilson'a yetişmek için kırk dokuz kalem yarışırcasına ha babam çiziktirirken, Joe kalemlerin cızırtısını dinliyor, Bayan Wilson'ın elindeki tebeşirden soruların çıkışını seyrediyor ve kendini gerçekten de pek perişan hissediyordu. İçi acıyor, dışı ağrıyor ve buna karşılık onun elinden hiçbir şey gelmiyordu.

Âdeta korkunç bir kâbustan arta kalan hayaller gibi, Cehennem'le ilgili anılar onu yakalamış, bütün çabasına rağmen bir türlü yakasını bırakmıyordu. Joe gözlerini, şimdi sandalyesinde oturan Bayan Wilson'ın yüzüne dikiyor ve öğretmenin yüzüne bakarken bile gözlerinin önünde Yanık Simpson'ın küstah, arsız ve saldırgan suratı beliriyordu. Nafileydi. Kendini hasta, yorgun ve değersiz hissediyordu. Ne yapsa çakacaktı. Yüz yıl kadar uzun bir bekleyişten sonra, nihayet soru kâğıtları toplandığı zaman, Joe'nun kâğıdı, en tepeye yazdığı adı, sınavın konusu ve tarihi dışında bomboş gitti.

Kısa bir aradan sonra, başka kâğıtlar dağıtıldı ve aritmetik sınavı başladı. Joe sorulara bakmak zahmetine bile katlanmadı. Başka zaman olsa böyle bir sınavı başarırdı, ama şimdiki kafa ve beden durumuyla bu olanaksızdı. Yüzünü avuçlarına dayayıp öğle tatilini iple çekmeye başladı. Bir seferinde saate bakmak için gözlerini kaldırdığında, sınıfın kızlar tarafından Bessie'nin kendisine tasalı gözlerle baktığını gördü. Bu onu daha da fazla rahatsız etti. Niye onu rahatsız ediyordu şu Bessie? Bessie nasıl olsa geçecekti. Öyleyse neden kendisini rahat bırakmıyordu? Bessie'ye her zamankinden daha sert bir bakış fırlatıp yüzünü tekrar avuçlarına gömdü. On iki zili çalıncaya kadar da başını kaldırmadı; zil çalınca ikinci kâğıdını da bomboş verip oğlanlarla birlikte sınıftan çıktı.

Joe genellikle öğle yemeklerini Fred ve Charley'yle birlikte, bahçenin kendilerine ayırdıkları bir köşesinde yerdi; ama bu-

gün tuhaf bir rastlantı eseri, yirmi kadar oğlan da yemek için aynı köşeyi seçmişti. Joe onları iğrenen bir tavırla süzdü. Şimdiki ruh durumu içinde, kahraman hayranlığı gösterilerine hiç de katlanacak gibi değildi. Başı çok ağrıyordu ve sınavdaki başarısızlığı onu üzüyordu; üstelik öğleden sonra başka sınavlar da vardı.

Fred'le Charley'ye kızıyordu. Her ikisi de soluk almaksızın geceki serüvenlerini anlatıyorlar (bununla birlikte bu serüvenlerde baş yeri Joe'ya vermekten de geri kalmıyorlardı) ve kendilerini ağzı açık hayran hayran dinleyen okul arkadaşlarına âdeta tepeden bakıyorlardı. Ne var ki Joe'yu konuşturmak için girişilen bütün çabalar boşa gitti. Joe homurdandı, bir iki kısa cevap verdi ve kendisini daha çok konuşturmak için sorulan sorulara sadece "evet" ya da "hayır" demekle yetindi.

Tek başına bir yerlere gitmek, kendini yeşil otların üzerine atmak, ağrılarını, acılarını ve bütün dertlerini unutmak istiyordu. Kalkıp uzaklaştı ve istediği gibi bir yer buldu ama yarım düzine oğlanın da peşinden geldiğini gördü. Geri dönüp kendisini rahat bırakmaları için onlara bağırmak geldi içinden, gururu buna engel oldu. Büyük bir iğrenme, hor görme ve umutsuzluk dalgası kapladı bütün benliğini, sonra şimşek gibi bir fikir geldi aklına. Mademki nasıl olsa çakacaktı, öyleyse öğleden sonraki sınav işkencesine ne diye katlansındı? O anda içinden gelen dürtüyle hemen kararını verdi.

Dosdoğru okulun bahçe kapısına gitti ve dışarı çıktı. Kendisine tapan kahraman hayranları kapıda hayretle kalakaldı, ama Joe yoluna devam etti, köşeyi dönüp gözden kayboldu. Tramvay yoluna gelene kadar amaçsızca dolaştı. Tramvay yolcu indirmek için Joe'nun önünde durdu, Joe da tramvaya binerek köşedeki bir yere rahat rahat yerleşti. Tramvay döner platform üzerinde hat değiştirmek ve dönüş hattına geçmek üzere dönerken dalgınlığından kurtuldu ve çabucak kendini dışarı attı. Feribot iskelesinin büyük yapısı tam önünde duruyordu. Demek hiçbir

şey duymadan, hiçbir şey görmeden, San Francisco'nun iş merkezinden geçerek buraya kadar getirmişti onu tramvay. İskele yapısının tepesindeki saat kulesine baktı. Biri on geçiyordu; bir-on beş feribotuna yetişmek için yeteri kadar vakit vardı. Hemen kararını verdi ve nereye gittiğini kendi de zerre kadar bilmeden on sentlik bir bilet aldı, kapıdan geçti ve çok geçmeden, o şirin Oakland şehrine doğru körfezde hızla gitmekte olan bir feribotta buldu kendini.

Yine hiçbir amaç gütmeden ve farkında olmadan, bir saat sonra kendini Oakland Rıhtımında bir babanın üstünde oturuyor buldu; ağrıyan başını bir tahtaya dayamıştı. Oturduğu yerden yan yana bağlanmış birkaç ufak yelkenlinin güvertelerini görebiliyordu. Oldukça büyük bir meraklı aylaklar kalabalığı toplanmış, yelkenlileri seyrediyordu; Joe'nun da ilgisi daha çok arttı.

Dört tekne vardı orada ve Joe oturduğu yerden teknelerin adlarını seçebiliyordu. Joe'nun tam altındaki teknenin kıç tarafına iri yeşil harflerle yazılmış adı, "Hayalet"ti. Daha ötede yan yana duran öbür üçünün adları "Kapris", "İstiridye Kraliçesi" ve "Uçan Hollandalı"ydı.

Bu teknelerin hepsinin de kamaraları güvertenin ortasında bulunuyor, kamaraların üstünden kısa ocak boruları çıkıyor ve "Hayalet"in ocak borusundan duman tütüyordu. Kamaranın kapıları açıktı, raylı tavanı ise geriye çekildiğinden Joe kamaranın içini görebiliyor ve kamaranın içindeki, o sırada yemek pişirmekle uğraşan yirmi-yirmi iki yaşlarındaki delikanlıyı seyredebiliyordu. Delikanlının kasıklarına kadar çıkan lastik gemici çizmeleri, üstünde mavi bir tulum, siyah, yünlü bir gömlek vardı. Gömleğin dirseklere kadar sıvanmış kolları, güneşten tunçlaşmış güçlü kasları ortaya çıkarmıştı; delikanlı başını yukarı kaldırıp baktığı zaman, yüzünün de aynı biçimde tunç rengini almış olduğu anlaşıldı.

Kahvenin nefis kokusu Joe'nun burnuna kadar yükseliyor, demir bir tencereden ise neredeyse pişmek üzere olan kuru fasulyenin tanıdık kokusu geliyordu. Aşçı, ocağın üstüne bir tava koydu, tava yeteri kadar ısınınca içini bir güderi parçasıyla sildi ve kalın bir biftek parçası attı. Aşçı bir yandan çalışırken bir yandan da güvertedeki arkadaşıyla konuşuyordu. Arkadaşı küpeşteden aşağı bir kova sallandırarak çektiği tuzlu suyla güvertedeki yığın yığın istiridyeleri ıslatıyordu. Bu iş bittikten sonra, diğeri, istiridyelerin üstünü ıslak çuvallarla örttü, kamaraya girip ufak bir masada kendisi için hazırlanmış olan yere oturdu. Aşçı ona yemek verdi, kendisi de onunla birlikte oturup yemeye başladı.

Bunu görünce Joe'nun serüvenseverlik damarları kabardı. Hayat buna denirdi işte. Bu adamlar, özgür açık havada, güneşin ve gökyüzünün altında, çalkalanan denizin üstünde, bahtlarına ne çıkarsa, ya tepelerinde esen rüzgârın, ya da üzerlerine yağan yağmurun altında yaşıyor ve hayatlarını kazanıyorlardı. Kendisi ise her Allah'ın günü, kendi gibi elli çocukla, ağıl gibi bir odaya tıkılı oturuyor, kafa patlatıp kupkuru bilgi süprüntülerini öğrenmeye çalışıyordu. Oysa bu adamlar, başıboş, özgür ve mutlu bir hayat sürüyor, kürek çekiyor, yelken kullanıyor, kendi yemeklerini kendileri pişiriyor ve hiç şüphesiz kalabalık sınıflarda oturanların ancak rüyalarında görebileceği serüvenlerle karşılaşıyorlardı.

Joe içini çekti. Kendisinin bir öğrenci olmak için değil, asıl böyle bir hayat için yaratılmış olduğunu hissetti. Bir öğrenci olarak başarısızlığı inkâr edilmez bir gerçekti. Sınavlarda çakmıştı işte; halbuki aynı anda, biliyordu ki Bessie son sınavlarını da başarıyla vermiş olarak zafer sevinci içinde evine dönmekteydi. Yo, buna katlanılamazdı! Babası onu okula yollamakla yanlış davranmıştı. Çalışmaya niyeti olan çocukları okula yollamak doğru olabilirdi, ama kendisinin çalışmaya hiç niyeti olmadığı apaçıktı. Hayatta, okul dışında yapılabilecek sürüyle

iş vardı. Joe, denizciliğe en aşağılık işlerden başlayarak denize açılmış, ama sonradan yüksele yüksele kocaman filolar sahibi olmuş, büyük işler başarmış, adlarını zamanın sayfalarına yazdırmış adamlar biliyordu. Neden kendisi, Joe Bronson da bunlardan biri olmasındı?

Gözlerini kapadı ve kendine acıdı; gözlerini açtığı zaman uyuyakalmış olduğunu, güneşin hızla batmakta olduğunu anladı.

Eve karanlık bastırdıktan sonra dönebildi ve kimseyle görüşmeden dosdoğru odasına çıkıp yattı. Başına ne gelirse gelsin, bundan sonra tarih dersi için üzülmesine gerek kalmadığı düşüncesiyle rahat bir soluk alarak serin çarşaflara gömüldü. Bunun ardından başka ve bu sefer tatsız bir düşünce geldi aklına; biliyordu ki, bunun ardından öbür okul dönemi gelecek ve altı ay sonra yine tarih dersinin sınavları karşısına çıkacaktı.

YEDİNCİ BÖLÜM

BABA İLE OĞUL

ERTESİ sabah kahvaltıdan sonra babası Joe'yu kütüphaneye çağırttı; kuşkulu bekleyiş sona ereceği için Joe sevinerek gitti babasının yanına. Bay Bronson pencerenin yanında ayakta duruyordu. Görünüşe göre bütün dikkatini dışarıda cıvıldaşan serçelere vermişti. Joe da yaklaşıp dışarıya baktı ve yerde, çimenlerin üstünde, bebek ayakları üstünde doğrulmak için gülünç çabalar harcayan bir serçe yavrusu gördü. Yavru, pencereye tırmanan güllerin üstündeki yuvasından düşmüştü; baba serçeyle ana serçe ise düşen yavrularının çevresinde telaşla dolanıyordu.

Bay Bronson ciddi bir gülümsemeyle oğluna dönerek, "Yavru kuşların başına sık sık gelir bu," dedi; "Bana öyle geliyor ki, yakında senin de başına böyle bir şey gelecek evladım," diye devam etti. "Korkarım ki işler çapraşık bir noktaya varıyor Joe! Durumu bir yıldır gözlüyor ve bunu bekliyordum; okuldaki başarısızlığın, kayıtsızlık ve dikkatsizliğin, serüven aramak üzere evden uzaklaşmak için sürekli istek duyman?"

Bir cevap beklermiş gibi sustu; ama Joe ağzını açmadı.

"Sana geniş bir özgürlük tanıdım. Özgürlüğe inanırım ben. En iyi insanlar özgürlük toprağında yetişir. Bu yüzden seni sürü sürü kurallar, can sıkıcı kısıtlamalarla bağlamadım. Ne yaptığını, ne ettiğini fazla sormadığım için de canının istediği gibi gelip gidiyordun eve. Bir bakıma seni, kendi onurunla

baş başa bıraktım; yanlış yola sapmana engel olacağına, hiç değilse derslerine çalışmaya yönelteceğine inandığım kendi doğruluk anlayışına güvenerek, seni kendi kendinin efendisi yaptım. Oysa sen beni utandırdın. Ne yapmamı istiyorsun? Sana birtakım yasaklar, zaman sınırlamaları mı uygulayayım? Her davranışını gözaltında mı bulundurayım? Derslerine çalışman için kaba güce mi başvurayım?" Biraz durduktan sonra, "Bak bir mektup aldım," dedi Bay Bronson. Masanın üstündeki zarfı aldı ve içinden yazılı bir kâğıt çıkardı.

Joe, Bayan Wilson'ın kuru ve acımasız yazısını hemen tanıdı, yüreği hop etti.

Babası okumaya başladı:

"Joe'nun bu dönem içindeki çalışmalarına damgasını vuran belirgin nitelikler isteksizlik ve kayıtsızlıktır; bunun bir sonucu olarak da sınavlara hazırlanmıyor. Gerek tarih, gerek aritmetik sınavında bir tek soruya bile cevap vermeye çalışmadan, kâğıtlarını bomboş vermiştir. Bu sınavlar sabah yapılmıştır. Öğleden sonra ise diğer sınavlarda bulunma zahmetine bile katlanmamıştır."

Bay Bronson okumayı bıraktı, başını kaldırıp baktı.

"Öğleden sonra neredeydin?" diye sordu.

Joe hafifletici bir neden bulmaya çalışmak için ağrıyan başını yormaya tenezzül bile etmeksizin, "Feribota binip Oakland'a geçtim," diye cevap verdi.

"Sanırım buna okuldan kaçmak denir, öyle değil mi?"

"Evet efendim," diye cevap verdi Joe.

"Sınavdan önceki gece oturup derslerine çalışacağın yerde, başını alıp dışarı gitmeyi ve sokak serserileriyle utanç verici bir kavgaya girişmeyi tercih ettin. O sefer sana bir şey demedim. Hatta sınavlarda başarı gösterdiğin takdirde bu davranışını tamamıyla bağışlamayı bile düşündüm."

Joe söyleyecek bir şey bulamıyordu. Madalyonun bir de öbür yüzü, kendisinin de söyleyeceği şeyler olduğunu biliyor, ama

babasının kendisini anlamayacağını, dolayısıyla ona herhangi bir şey söylemekte yarar olmadığını düşünüyordu.

"Senin kusurun, Joe, dikkatsizlik ve zihin dağınıklığıdır. Sana gerekli olan ise, benim sana vermediğim sıkı bir disiplindir. Epey zamandır seni bir askerî okula versem nasıl olur diye düşünüyordum; orada bütün görevlerin, yirmi dört saat içinde yapacağın her şey, önceden belirlenmiş olarak emredilir..."

"Of baba, anlamıyorsun, anlayamazsın!" diye Joe patladı sonunda. "Ben çalışmaya gayret ediyorum, vallahi gayret ediyorum; ama nasıl oluyor bilmiyorum bir türlü çalışamıyorum. Belki çalışma yeteneği yok bende. Belki ben ders çalışmak için yaratılmamışım. Ben çıkıp dünyayı görmek istiyorum. Hayatı görmek, yaşamak istiyorum. Askerî okul filan istemiyorum; keşke denizci olabilsem, denize gidebilsem! Nereye olursa olsun, bir şey yapabileceğim, bir şey olabileceğim bir yere..."

Bay Bronson ona şefkatle baktı. "Ancak derslerine çalışarak dünyada bir şeyler yapabilmeyi, bir şey olabilmeyi umabilirsin," dedi.

Joe umutsuzluk ifade eden bir tavırla elini salladı.

"Neler hissettiğini biliyorum," diye devam etti Bay Bronson; "Ama sen henüz küçük bir çocuksun, tıpkı demin seyrettiğimiz yavru serçe gibisin. Evde derslerine çalışmak için kendine yeteri kadar söz dinletemedikten sonra, evden uzakta, seni çağırdığını zannettiğin dünyada, o dünyanın işlerini yapmak için de kendine söz dinletemezsin. Ama liseyi bitirdikten sonra, üniversiteye girmeden önce, bir süre için seni dünyaya bırakmaya hazırım, razıyım Joe."

Joe içinden gelen bir dürtüyle, "Bırakın şimdi gideyim, ne olur?" diye yalvardı.

"Hayır, henüz çok erken. Daha kanatların yok senin. Daha yeteri kadar olgunlaşmadın, ilkelerin ve ölçülerin doğru dürüst belirlenmiş değil henüz."

"Ama hiçbir zaman derslerime çalışamayacağım ben!" diye karşı çıktı Joe. "Çalışamayacağımı biliyorum."

Bay Bronson saatine baktı ve gitmek üzere ayağa kalktı. "Henüz kararımı vermedim," dedi. "Ne yapacağımı bilmiyorum; sana sivil okulda bir fırsat daha mı tanıyayım, yoksa askerî okula mı yollayayım, bilmiyorum."

Kapıda bir an durup baktı. "Yalnız şurasını unutma Joe," dedi. "Sana kızgın değilim; üzgün ve kırgınım sadece. Tekrar düşün ve bu akşam bana niyetini söyle."

Babası odadan çıktı, Joe babasının arkasından kapının kapandığını duydu. Büyük koltukta arkasına yaslandı, gözlerini kapadı. Askerî okul ha! Joe böyle kurumlardan bir hayvanın tuzaktan korktuğu gibi korkardı. Hayır, böyle bir yere asla gitmezdi o. Sivil okula gelince; bu aklına gelir gelmez derin bir iç geçirdi. Ne yapacağı konusunda karara varması için kendisine akşama kadar süre verilmişti. Eh, o ne yapacağını biliyordu zaten, bunun için akşama kadar beklemesine de gerek yoktu.

Yüzünde kararlı bir ifadeyle yerinden kalktı, başına kepini giydi ve sokak kapısından çıktı. Dünyada kendi payına düşen işi yapacağını babasına gösterecekti. Yolda, babasına bunu göstereceğini düşünüyordu.

Okula vardığında planını kafasında en küçük ayrıntısına kadar tasarlamıştı. Planı gerçekleştirmekten başka iş kalmamıştı geriye. Vakit öğleydi. Sınıfına kimseye görünmeden girdi ve kitaplarını topladı. Bahçeye çıkarken Fred ve Charley ile karşılaştı.

"Ne tasarlıyorsun?" diye sordu Charley.

"Hiçbir şey tasarlamıyorum," diye homurdandı Joe.

"Peki içeride ne yapıyordun?"

"Eve götürmek için kitaplarımı alıyordum tabii, başka ne yapacaktım?"

"Hadi hadi," dedi Fred. "Öyle sır küpü gibi durma. Olanları niye bize anlatmıyorsun hiç anlamıyorum."

Joe düşündüğünden daha da anlamlı bir tavırla, "Yakında anlarsınız," dedi.

Ağzından daha fazlasını kaçırmak korkusuyla hayretler içindeki sevgili arkadaşlarına arkasını dönüp hızla uzaklaştı. Doğru evine gidip odasına çıktı ve bir süre uğraşıp odasını bir güzel düzeltti. Elbiselerini dikkatle askılarına asıp kaldırdı, üstündeki elbiseyi çıkarıp eski bir elbise giydi. Dolabından birkaç giyimlik iç çamaşırı, iki tane pamuklu gömlek, yarım düzine de çorap aldı. Bunların yanına bir sürü mendil, bir tarak, bir de diş fırçası kattı.

Bütün bunları ambalaj kâğıdına sarıp bir güzel paket yaptıktan sonra paketi memnunlukla seyretti. Sonra çalışma masasının yanına gitti, masanın gözündeki bir bölmeden, aylardan beri biriktirdiği beş altı dolar tutarındaki parasını aldı. Bu parayı Dört Temmuz Bayramı için biriktiriyordu, ama onları hiçbir pişmanlık duymadan cebine tıktı. Sonra bir mektup defterini önüne çekti ve oturup yazmaya başladı:

"Beni aramayın. Ben haylazın biriyim ve denizci olmaya gidiyorum. Benim için sakın üzülmeyin. Kendi başımın çaresine bakabilirim. Bir gün geri döneceğim, o zaman hepiniz benimle iftihar edeceksiniz. Allahaısmarladık babacığım, anneciğim ve Bessie'ciğim.

JOE"

Bu mektubu masanın üstünde kolayca göze çarpacak bir yere bıraktı. Paketini koltuğunun altına sıkıştırdı ve odasına veda eder gibi son bir kez bakıp usulca çıktı evden.

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

FRISCO KID İLE YENİ MİÇO

"FRISCO Kid"in canı sıkkındı, hem canı sıkkın, hem de bıkkındı Kid. Yukarıdaki iskelenin üstünden balık avlayan ve Frisco Kid'e son derece imrenen oğlan çocuklar için bu, inanılmayacak bir şeydi. Gerçi kendi sırtlarındaki elbiseler Frisco Kid'inkinden daha temiz, daha güzeldi, gerçi onların anaları babaları vardı; ama Frisco Kid de körfezde özgür bir hayat yaşıyor, serüvenden serüvene koşuyor, koca adamlarla arkadaşlık ediyordu. Kendileri ise ev hayatının korkunç disiplini ve tekdüzeliği içinde yaşıyorlardı. Frisco Kid "Gözalan"ın dümen dolabı yanından başını kaldırıp kendilerine baktığı zaman, onun da aynı biçimde kendilerini kıskandığı, bazen onları tiksindirecek kadar doyasıya sahip oldukları şeylere imrendiği akıllarının köşesinden bile geçmiyordu. Masal dünyasındakine benzer bir hayat ve serüvenler nasıl bu çocukların kulaklarını siren şarkılarıyla dolduruyor, onların kulaklarına yabancı ülkelerden, göz kamaştırıcı olaylardan belli belirsiz haberler fısıldıyorsa, ev hayatının tatlı ve büyüleyici çekiciliği de aynı biçimde Frisco Kid'in hayal dünyasını dolduruyor ve onun en parlak düşlerini hiç bilmediği şeyler –erkek ya da kız kardeşler, bir babanın öğütleri, bir ananın öpücükleri– meydana getiriyordu.

Frisco Kid kaşlarını çattı. Gözalan'ın kamarası üstünde güneşlenmekte olduğu yerden kalktı ve ağır lastik çizmelerini silkeleyerek çıkarıp attı ayaklarından. Sonra dar bir geçide benzeyen yan güverteye uzanıp ayaklarını serin tuzlu suyun içine sallandırdı.

Onu seyreden oğlanlar, "İşte özgürlük buna denir," diye geçirdiler içlerinden. Ayrıca, Frisco Kid'in demin çıkardığı, ta kalçalara kadar gelen ve beldeki kemere kopçalanan şu uzun konçlu denizci çizmeleri de Frisco Kid'e tuhaf ve olağanüstü çekicilik kazandırıyordu. Oğlanlar, Frisco Kid'in ayakkabı cinsinden eşyaya sahip olmadığını bilmedikleri gibi, Pete La Maire'e ait bu çizmelerin Frisco Kid'e üç numara büyük geldiğinden de haberleri yoktu. Hele bu çizmeleri sıcak bir yaz günü giymenin insanı ne kadar rahatsız ettiğini hiç tahmin edemezlerdi.

Frisco Kid'in canını sıkan şey, iskele babalarının üstüne oturup hayran hayran kendisini seyreden bu oğlanlardı işte; ama bıkkınlığının nedeni ise bambaşkaydı. Gözalan'ın müretteba bir kişi eksik olduğundan, Frisco Kid, normal koşullarda kendi payına düşenden çok daha fazla iş yapmak zorunda kalıyordu. Aşçılık ona dokunmuyordu; güverteleri yıkamak ya da sintine suyunu pompalamak da öyle; ama iş raspa yapmaya, bulaşık yıkamaya gelince isyan ediyordu. Kid, bu gibi aşağılık işlerden muaf olma hakkını çoktan kazanmış olduğunu düşünüyordu. Bu gibi işler acemi miçoların yapacağı işlerdi; kendisine layık olan ise dümene geçmek, yelken kullanmak, demir almak, rota tutmaktı.

Gözalan'ın kaptanı, Frisco Kid'in efendisi ve ustası, Fransız Pete diye tanınan Pete La Maire, "Kaçıl altından!" diye bağırarak Gözalan'ın güvertesine bir paket attı ve iskele tarafındaki çarmıklara tutunarak tekneye indi.

Paketin sahibi olan ve iskelede çekingen bir tavırla duran oğlana seslendi: "Haydi! Çabuk ol!"

İskeleden şalupanın güvertesine rahat rahat bir beş metre vardı ve oğlanın eli, şalupaya inmek için tutunması gereken çelik istiralyaya erişmiyordu.

Fransız, mürettebatı eksik olan kaptanların yaptığı gibi, gayret vermeye çalışarak, "Haydi! Bir, iki, üç!" diye saydı.

Oğlan kendini boşluğa fırlatıp çarmık telini yakaladı. Bir an sonra da sürtünmenin etkisiyle avuçları yanarak güverteye ayakbastı.

Fransız Pete yılışık yılışık sırıtarak, "Kid, bu bizim yeni tayfa. Sizi tanıştırayım," dedi ve reverans yaparak kenara çekildi. Sonradan aklına gelmiş gibi ekledi: "Bay Joe Bronson."

İki oğlan birbirlerini bir an sessizce süzdü. İkisinin aynı yaşta olduğu anlaşılıyordu, ama yabancı daha sağlıklı, daha güçlü kuvvetli görünüyordu. Frisco Kid elini uzattı, tokalaştılar.

Frisco Kid, "Demek denizciliğe heves ettin ha?" dedi.

Joe Bronson başını sallayarak doğruladı ve çevresine merakla göz gezdirdikten sonra cevap verdi:

"Evet; sanırım körfezde deniz hayatı bir süre için iyi gelecek bana. Buna alıştıktan sonra da bir baş kamarada açık denize çıkacağım."

"Nerede nerede?"

Joe acaba yanlış mı telaffuz ettim diye utancından kızararak, "Baş kamarada; hani tayfaların yaşadığı yerde," diyerek açıkladı.

"Ha, baş kasarada demek istiyorsun. Açık denize çıkmanın ne olduğunu biliyor musun?"

"Evet –hayır; yani, okuduklarımdan biliyorum sadece."

Frisco Kid bir ıslık öttürdü, mağrur bir tavırla topuklarının üstünde dönerek kamaraya girdi.

Ateş yakıp akşam yemeğini hazırlamaya koyulurken kıkır kıkır gülerek, 'Açık denize çıkacakmış!' diye mırıldandı kendi

kendine; 'Hem de baş kasarada; hem de bunun hoşuna gideceğini sanıyor!'

Bu sırada Fransız Pete, yeni gelene bir konukmuş gibi şalupayı gezdiriyordu. Fransız, Joe'ya öyle bir konukseverlik gösteriyor, öyle tatlı davranıyordu ki, onları yemeğe çağırmak için başını lumbardan dışarı uzatan Frisco Kid, gülmesini bastırırken az daha boğulacaktı.

Yemek Joe Bronson'ın hoşuna gitti. Yedikleri sıradan şeylerdi, ama deniz havasıyla çevredeki deniz ve denizcilikle ilgili öteberi Joe'nun iştahını açmış, yemeği ona zevkle yedirmişti. Kamara tertemiz ve düzenliydi. Büyük olmamasına rağmen bu kamarada her şeye bir yer bulunuşu Joe'yu hayrette bıraktı. En ufak bir boşluktan bile yararlanılmıştı. Masa, salma kasasının yanına menteşelerle tutturulmuştu ve kullanılmadığı zamanlar bu menteşeler üzerinde kaldırılıp yana dayatılıyor, dolayısıyla hemen hemen hiç yer kaplamıyordu. Her iki yanda, kısmen güverte altında kalan iki ranza vardı. Battaniyeler dürülüp geriye itilmişti; çocuklar yemek yerken işte bu ranzalardan birinin tertemiz tahtaları üstünde oturdular. Tavanda sallanan, pırıl pırıl parlatılmış pirinçten bir gemici feneri onlara ışık sağlıyordu; gündüzleri ise ışık, kamaranın yanlarına takılmış dört kalın camdan, ya da dört lumbozdan giriyordu. Lumbar ağzının bir yanında ocak ile odun sandığı, öbür yanında da dolap duruyordu. Kamaranın baş tarafa bakan duvarı iki karabina ve bir çifteyle süslenmişti. Fransız Pete'in ranzasındaki battaniyelerin altından ise bir çift toplu tabancayla dolu bir fişeklik görünüyordu.

Bütün bunlar Joe'ya bir rüya gibi geliyordu. Yüzlerce, binlerce kere hayalinde buna benzer sahneler canlandırmıştı ve işte şimdi, o güne kadar sadece hayalinde canlandırdığı sahnenin ortasında bulunuyor, Fransız Pete ile Frisco Kid'i sanki yıllardan beri tanıyormuş gibi bir his duyuyordu içinde. Fran-

sız Pete, masanın karşı tarafında tatlı tatlı gülümsüyordu ona. Fransız'ın suratı aslında tam bir haydut suratıydı, ama Joe'ya sadece, açık havanın sertleştirdiği bir yüz gibi geliyordu. Frisco Kid bir yandan iri lokmalarını yuvarlarken, bir yandan da Joe'ya, Gözalan'ın en son atlattığı lodos fırtınasını anlatıyor ve Joe, denizde bu kadar uzun yaşamış olan, bunca şey bilen bir oğlana içinde derin bir saygı ve hayranlık duyuyordu.

Kaptan bir bardak şarap yuvarladı, bunu ikinci ve üçüncü bardak izledikten sonra da esmer yüzüne kötü gölgeli bir kırmızılık yayılırken, battaniyelerin üstüne uzanıp çok geçmeden gürültüyle horlamaya başladı.

Frisco Kid iyi yürekli bir ifadeyle, aynı zamanda Joe'ya ranzasını işaret ederek, "Sen de yatıp bir iki saat kestirsen iyi edersin," dedi: "Büyük ihtimalle gecenin geri kalan bölümünü ayakta geçireceğiz."

Joe söz dinledi, ama diğerleri gibi hemen uykuya dalamadı. Yattığı yerde, gözleri duvara asılı çalar saatin akrep ve yelkovanına dikili, son yirmi dört saat içinde olayların birbirini ne kadar hızla kovaladığını düşündü. Daha o günün sabahı bir okul öğrencisi olan o, şimdi, nereye gideceğini bilmediği Gözalan'da bir tayfa olarak bulunuyordu. Bu düşünceyle birdenbire, on beş yaşında bir çocuk olmaktan çıkıp yirmi yaşında, sapına kadar erkek, hem de denizci bir erkek olduğunu hissetti. Charley ve Fred onu şimdi görebilseydi diye içinden geçirdi. Onların, çevrelerini saran oğlanlarla nasıl konuşacaklarını canlandırdı kafasında. "Kim? Ha, Joe Bronson mı; oho, o denizci oldu, şimdi açık denizlerde dolaşıyor. Bizim en iyi arkadaşımızdı kendisi."

Bu sahneyi gözlerinin önünde canlandırırken Joe gurur duydu. Sonra annesinin tasalanacağını düşünerek yüreği yufkalaşır gibi oldu, ama babası aklına gelince yine pekleşti yüreği. Babasına karşı yüreğinde duyduğu bu katılığın, babasının

şefkatli iyi bir insan olmayışından değil, onun erkek çocukları anlamayışından ötürü olduğunu düşündü. Daha o sabah, babası, dünyanın çocuk bahçesi olmadığını, böyle düşünen çocukların büyük hatalar işleyebileceğini ve tekrar eve dönmek için can atacağını söylemişti. Tabii, Joe dünyada insanı pek çok zorlu işlerin, acı tecrübelerin beklediğini biliyordu; ama aynı zamanda erkek çocukların bazı hakları da olduğunu düşünüyordu. Kendi başının çaresine bakabildiğini gösterecekti babasına; hem, bu yeni hayatına şöyle iyice alıştıktan sonra nasıl olsa eve mektup da yazabilirdi.

İKİNCİ BÖLÜM

GÖZALAN'DA

TAK bir filika Gözalan'ın bordasına hafifçe süründü ve Joe'nun kurduğu hayalleri yarıda kesti. Joe, nasıl oluıp da küreklerin ıskarmozlara sürtünmesinden çıkan gıcırtıları duymadığına şaştı. İki adam küpeşteye tutunup şalupaya atladılar ve kamaraya girdiler.

Yeni gelenlerden biri bir eliyle Frisco Kid'i ranzasından aşağı ustaca yuvarlayıp öteki elini şarap şişesine uzatırken, "Eğer sızmamışlarsa ne olayım!" dedi.

Fransız Pete salma kasasının öbür yanından başını kaldırdı, uykulu gözlerle onları buyur etti.

Zıpır adı verileni, içtiği şarabın tadından dudaklarını şapırdatarak Joe'yu yattığı yerden aşağı yuvarlayıp sordu: "Kim lan bu? Yolcu mu?"

"Hayır hayır," diye aceleyle cevap verdi Fransız Pete. "Bizim yeni tayfa. Çook iyi çocuk."

Şimdiye kadar hiç ağzını açmamış olan yeni gelenlerin ikincisi, Joe'ya yiyecek gibi bakarak, "İster iyi olsun ister kötü, dilini tutmasını bilsin yeter!" dedi.

Öbürü, "Ganimeti nasıl paylaşacağımızı bir konuşsak diyorum, ne dersiniz? Bill'le ben anlaştık zaten."

"Gözalan'a bir pay düşer. Yani üçte bir; ondan sonra geri kalanı bölüşür beş kişi. Beş adam, beş pay. Çook iyi."

Fransız Pete, Gözalan'da mürettebat olarak üç kişinin bulunması gerektiğini, heyecanından dili büsbütün dolaşarak sa-

vundu ve Frisco Kid'in de bu konuda kendisini desteklemesini istedi. Ama Kid onları, kozlarını kendi aralarında pay etmeye bırakarak hiç oralı olmaksızın kahve yapmaya koyuldu.

Joe olan bitenden, konuşulanlardan hiçbir şey anlamıyor, sadece bilmediği bir nedenle kendisinin tartışma konusu olduğunu sezinliyordu. Sonunda Fransız Pete kendi dediğini kabul ettirdi; iki adam homurdanarak direnmekten vazgeçti. Kahveler içildikten sonra herkes güverteye çıktı.

Frisco Kid, Joe'nun kulağına, "Sen dümen dolabının arkasında durmakla yetin sadece," diye fısıldadı; "Hiçbir şeye karışma da ayak bağı olma onlara. Acelemiz olmadığı zaman sana armayı, selviçeleri öğretirim."

Şükran duygusuyla bir anda Joe'nun kanı kaynayıverdi Kid'e; tuhaf bir duyguydu, ama her nedense bir yardıma ihtiyacı olursa, o teknede sadece ve sadece Frisco Kid'e güvenebileceğini ona söyleyen bir duygu belirmişti içinde. Fransız Pete'e karşı ise içinde daha şimdiden bir nefret belirmeye başlamıştı. Ama bu nefretin nedenini bilemiyor, bunu sadece hissediyordu.

Baş taraftaki makaralar gıcırdadı ve koskoca mayistra yelkeni gecenin karanlığında, Joe'nun tepesinde heyula gibi yükseldi. Bill baş palamarı aldı, aynı şeyi kıçüstünde Zıpır yaptı. Fransız Pete dümen başına otururken Frisco Kid floku bastı ve Gözalan rüzgâr doldurarak kanalın ortasına doğru yol almaya başladı. Joe'nun kulağına, seyir ışıklarının yakılmaması, denizin dikkatle gözlenmesi gibi laflar çalındı, ama bütün bunlardan Joe sadece denizcilikle ilgili birtakım kuralların bozulmakta olduğu anlamını çıkarabildi.

Oakland Rıhtımının ışıkları birer birer geçmeye başladı. Az sonra, göz alabildiğine uzanan doklar ve birer gölge halinde görünen gemiler yer yer sazlık kümelerinin karaltılarıyla kesilmeye başlayınca, Joe, San Francisco Körfezine doğru ilerlediklerini anladı. Rüzgâr hafif sağanaklar halinde poyrazdan esiyor, Gözalan halicin sularını sessizce yarıyordu.

Joe hem dost görünmek, hem de nereye gittiklerini anlamak amacıyla, "Nereye gidiyoruz?" diye sordu Zıpır'a.

"Oo, bizim ortak buradaymış, bizim Bill var ya, işte onun fabrikasından bir mal almaya gidiyoruz," diye edalı bir tavırla cevap verdi Zıpır denilen malın gözü.

Joe, kılık kıyafetine bakarak onun hiç de fabrikatöre benzemediğini düşündü, ama içine girmekte olduğu bu yeni dünyada daha tuhaf olaylarla da karşılaşabileceğini düşünerek ses çıkarmadı. Baş kasaraya "baş kamara" demekle Frisco Kid'in önünde acemiliğini zaten ortaya koymuştu; bilgisizliğini daha fazla ortaya dökmek istemiyordu.

Biraz sonra Joe'yu yollayıp kamaranın ışığını söndürttüler. Gözalan orsa edip kuzey kıyısına doğru yol almaya başladı. Kimseden çıt çıkmıyor, sadece ara sıra Bill'le kaptan arasında geçen fısıldaşmalar duyuluyordu. Nihayet şalupa rüzgârı tam baştan alacak biçimde orsa alabanda etti, mayistra yelkeniyle flok sessizce mayna edildi.

Fransız Pete, o sırada demir atmak için başüstüne gitmiş olan Frisco Kid'e, "Kısa kaloma ver," diye fısıldadı. Kid de çok az bir kaloma vererek funda demir etti.

Gözalan'ın filikasıyla, iki yabancıyı getiren ufak filika şalupanın bordasına yanaştırıldı.

Bill, kendi filikasına binmiş olan ortağıyla aynı filikaya binerken, "Gözünü aç da şu enik gürültü etmesin!" diye emir verdi.

Joe'yla birlikte diğer filikaya binen Frisco Kid, "Kürek çekmesini bilir misin?" diye sordu.

Joe, evet anlamında başını salladı.

"Öyleyse yapış bakalım şu küreklere, ama sakın gürültü çıkarma."

Frisco Kid de öbür küreklere yapıştı. Fransız Pete dümendeydi. Joe, ses çıkarmalarını önlemek için küreklere hasır sarılmış olduğuna, hatta ıskarmoz boğazlarının bile meşinle beslendiğine dikkat etti. Kürek kaçırmadıkça en ufak bir ses bile

çıkmasına olanak yoktu, Joe ise kürek kaçırmayacak kadar iyi kürek çekmesini Merrit Gölünde öğrenmişti. Öndeki filikanın dümen suyunda gidiyorlardı. Joe başını çevirince karadan denize doğru uzanan bir iskelenin yanından geçmekte olduklarını gördü. Seyir fenerleri pırıl pırıl parlayan bir-iki gemi bu iskeleye aborda olmuştu, ama bizimkilerin filikaları bu ışıkların aydınlattığı alanın dışından geçiyordu. Frisco Kid'in fısıltı halinde verdiği komut üzerine Joe kürekleri bıraktı. Arkasından filikalar birer hayalet gibi, daracık bir kumsala gıcırtıyla baştankara etti ve içindekiler karaya atladı.

Joe, yedi sekiz metre yüksekliğindeki bir seti karanlıkta dikkatle tırmanan adamları izleyerek kendini setin üstünde bulduğu vakit, koca koca hurda demir yığınları arasında uzanan dar bir demiryoluna çıktıklarını anladı. Demiryolunun ayırdığı bu hurda demir yığınları çeşitli yönlere doğru göz alabildiğine uzanıyor ve Joe uzaklarda, fabrikaya benzer birtakım büyük yapıların belli belirsiz ana çizgilerini seçiyordu. Adamlar demir külçeleri kumsala taşımaya başladı. Fransız Pete onu kolundan yakalayıp ses çıkarmaması için tekrar uyararak kendileri gibi yapmasını söyledi. Kumsalda, yüklerini Frisco Kid'e verdiler, o da bunları iki filikaya birden istiflemeye başladı. Sandallar yükün altında suya gömüldükçe dibe iyice oturmasınlar diye Kid de sandalları biraz daha denize doğru itiyordu.

Joe bütün bu olan bitenlerde bir bit yeniği sezmekle birlikte hiç sesini çıkarmadan çalışıyordu. Niye bu iş bir esrar perdesine bürülüydü ve niye gürültü çıkarmamak için bu kadar büyük bir dikkat harcanıyordu? Kendi kendine tam bu soruları sormaya ve kafasında korkunç bir şüphe biçimlenmeye başladığı sırada, kumsaldan baykuş ötüşünü andıran bir ses geldi. Böyle bir yerde baykuş olmasına şaşan Joe, tam bir kucak dolusu yük daha almaya hazırlandığı sırada, karanlıktan fırlayan bir adam, elindeki, ışığı perdelenmiş feneri onun üzerine tutarak ışık perdesini açıverdi. Işıktan gözleri kamaşan Joe geri geri

gitti. O sırada adamın elindeki toplu tabanca top gibi gürledi. Kendisine ateş edilmekte olduğunu anlar anlamaz, Joe'nun bacakları karşı konulmaz bir kaçma arzusuyla titremeye başladı. Zaten Joe isteseydi bile elinde dumanı tüten tabancayla duran bu gözünü kan bürümüş adama tutup da durumu açıklamaya kalkışamazdı. O yüzden tabanları yağladığı gibi kumsala doğru kaçmaya başladı, kaçarken de demir yığınlarının birinin ardından dolaşarak önüne çıkan ve elinde karartılmış bir fener taşıyan başka bir adama tosladı. Bu ikinci adam düştüğü yerden hemen kalkarak Joe'nun ardından kurşun yağdırmaya başladı.

Joe, kayığa atlamak için yıldırım gibi suya daldı. Fransız Pete baş taraftaki küreklerde, Frisco Kid de kıç taraftakilerde, filikanın başını denize çevirmişler, Joe'nun gelmesini sükûnetle bekliyorlardı. Küreklere asılmaya hazır, ama kıpırdamadan duruyorlardı, zira setin üstündeki adamların ikisi birden onlara doğru ateş etmekteydi. Öbür filika yarısına kadar karaya çekilmiş ve kumsaldan içerideki sete daha yakın durumda yatıyordu. Bill filikayı kıyıdan açmaya çabalıyor ve yardım etmesi için Zıpır'a sesleniyordu; ama Zıpır efendinin aklı başından gittiğinden, suyun içinde şapur şupur koşarak Joe'nun arkasından geliyordu. Daha Joe filikanın kıçından tırmanıp kendini içeri atar atmaz, Zıpır da onun ardından yetişti. Adamakıllı yüklü tekneye bir de Zıpır bütün ağırlığıyla asılınca batmalarına ramak kaldı. Batmasına batmadılar, ama tekne fena halde su aldı. Bu arada, setin üstündeki adamlar tabancalarını yeniden doldurup ateşe başlamışlardı, hem de bu sefer daha iyi nişan alarak. Tabanca sesleri ve gürültüler çevreyi ayağa kaldırmıştı. İskeleye bağlı gemilerden sesler, bağrışmalar duyuluyor, iskelenin üstünde adamlar koşuşuyordu. Uzaklardan bir polis düdüğü acı acı ötüp duruyordu.

Frisco Kid, "Defol be!" diye bağırdı Zıpır'a. "Defol, yoksa batıracaksın hepimizi. Git ortağına yardım et."

Fakat korkudan Zıpır'ın dişleri birbirine vuruyordu. Sinirleri bozulduğu için ne kıpırdayacak, ne de konuşabilecek hali vardı.

Fransız Pete baş omuzluğundan emretti: "Atın şu deli herifi suya!" Bu sırada bir kurşun Fransız Pete'in elindeki küreği parçaladı, Pete de hiç istifini bozmadan yedek küreği çıkardı.

Frisco Kid, "Bize yardım et Joe," diye komut verdi.

Joe onun ne demek istediğini hemen anladı; ikisi birlikte, korkudan taş kesilmiş yaratığı yakaladıkları gibi denize fırlattılar. Zıpır su üstüne çıkarken, sağına soluna düşen iki üç kurşun zıp zıp diye suya saplandı. O arada sandalı karadan kurtarıp denize açabilen Bill, tam zamanında yetişerek Zıpır'ı içeri aldı.

Fransız Pete, "Haydi!" dedi ve birkaç kürek darbesi onları karanlığın içlerine götürerek ateş hattından çıkardı.

Küçücük sandal o kadar fazla su almıştı ki, her an batma tehlikesiyle karşı karşıyaydılar. Öbür ikisi kürek çekmeye devam ederken, Fransız'ın emriyle Joe demir külçelerini denize atmaya başladı. Bu, onları o an için kurtarmıştı. Ama tam Gözalan'a aborda olacakları sırada sandal yalpaladı, bir küpeştesi suya girdi ve hemen alabora oluverdi; tabii demirler de dibi boyladı. Joe'yla Frisco Kid suyun üstüne yan yana çıktılar ve filikanın ipini yedeklerine alarak Gözalan'a tırmandılar. Onlardan önce tekneye çıkmış olan Fransız Pete çıkmalarına yardım etti.

Onlar alabora olan sandalın suyunu boşalttıkları sırada, Zıpır'la Bill de çıkageldiler. Herkes elbirliğiyle ve hızla çalışıyordu; Joe daha ne olduğunu anlamadan, mayistra yelkeniyle flok fora edilmiş, demir alınmış, Gözalan suları yara yara kanalın içine doğru yol almaya başlamıştı bile. Karanlık bir sazlığın açığında Bill'le ortağı onlara veda etti ve sandallarının ipini çözerek uzaklaştılar. Fransız Pete kamarada, başına gelen talihsizliğe çeşitli dillerde sövüp sayıyor ve avuntuyu şarap şişesinde arıyordu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KORSANLARIN YANINDA

KARADAN açıldıkça rüzgâr sertleşmeye yüz tuttu ve çok geçmeden Gözalan, güvertesinin rüzgâraltı yanı suyun içine girerek ve dalgalar kıç bodoslamanın küpeştesinden içeri atlayarak yol almaya başladı. Seyir fenerleri yakılmıştı. Frisco Kid dümen tutuyor, onun yanında oturan Joe da o geceki olaylar üzerinde düşünüyordu.

Artık olgulara gözlerini daha fazla kapayamazdı. Kafası bir korkulu düşünceler girdabına yakalanmıştı. Eğer bir hata işlemişse, bunu cahilliğinden işlemiş olduğunu düşünüyor ve gelecekle ilgili korkuları, geçmişle ilgili utancını kat kat aşıyordu. Arkadaş diye seçtikleri hırsızdan, soyguncudan başka bir şey değildi; haklarında o kadar çok şey duyduğu körfez korsanlarıydı bunlar. Kendisi de işte bunların arasında, topunu devlet hapishanesine gönderecek bilgiler edinmiş olarak, onlarla beraberdi. Joe biliyordu ki, bu bilgisi yüzünden gözlerini onun üzerinden hiç ayırmayacaklar, dolayısıyla kendisi için kaçabilme olanağı çok azalacaktı. Ama Joe, ne olursa olsun, eline geçen ilk fırsatta kaçacaktı.

Bu sırada aniden bindiren bir rüzgâr sağanağı Gözalan'ı iyice suya gömecek biçimde yana yatırarak Joe'nun düşüncelerini yarıda bıraktı. Frisco Kid hemen orsaya kaçıp aynı zamanda randa yelkenini mayna etti. Sonra tek elle –zira Fransız Pete

aşağıda, kamaradaydı– ve aylak aylak duran Joe'dan hiçbir yardım görmeksizin camadan vurmaya koyuldu.

Gözalan'ı alabora etmesine ramak kalan bu güçlü sağanak kısa sürdü, ama rüzgârın artacağını da belli etti, nitekim çok geçmeden rüzgâr ıslık çalarak, gittikçe artan hamlelerle poyrazdan bastırdı üzerlerine. Mayistra yelkeni rüzgârı kaçırarak çırpınıyor, yapraklanıyor, âdeta yırtılacak gibi oluyordu. Şalupa, hızla kabaran dalgaların üstünde baş kıç vura vura sekiyordu. Her şey bir karmaşa içindeydi; ama Joe'nun tecrübesiz gözleri bile ona bunun düzenli bir karmaşa olduğunu gösteriyordu. Joe, Frisco Kid'in ne yapmak gerektiğini ve nasıl yapılacağını çok iyi bildiğini anlıyordu. Frisco Kid'i seyrederken Joe birtakım dersler çıkarıyordu kendine; insanın kendi yeteneklerinin neler olduğunu iyi bilmesinin ne derece önem taşıdığını öğreniyordu; bunu bilmemek pek çok insanın hayatına mal olmuştur. Frisco Kid neler yapabileceğini bildiği için de kendine güveniyordu. Ne yaptığını biliyordu, serinkanlıydı; hızlı, ama dikkatsizlik etmeden çalışıyordu. Bütün camadan kalçeteleri bağlandığından; ortalıkta sağa sola çarpan, savrulan bir yelken yoktu şimdi. Belki başka kazalar olabilirdi, ama ne bundan sonraki bir sağanak, ne de bundan sonraki kırk sağanak bu camadan bağlarından birini bile sökemezdi.

Frisco Kid, mayistra sereni üzerine yelkeni germek için Joe'yu yardıma çağırdı. Cıvadra üzerine uzanıp da floku tek camadana basmak, deminden beri yapılagelen işlerin yanında çocuk oyuncağıydı; bu yüzden işleri bir iki dakikada tamamlayıp dümen köşkünde yine bir araya geldiler. Joe, delikanlının direktifiyle flok ıskotasını istinga ettikten sonra, kamaraya girip salmayı otuz santim kadar indirdi. Bu uğraşlarının heyecanı Joe'nun kafasından kötü düşünceleri uzaklaştırmıştı. Frisco Kid'e bakarak o da serinkanlılığını topladığından, kendisine verilen emirleri hiç aksatmadan, aynı zamanda yeteri kadar

hızla yerine getirmişti. Gemi azıya alan doğanın karşısında çelimsiz güçlerini birleştirerek doğayı alt etmişlerdi.

Joe, dümen yekesini ayakta idare eden arkadaşının yanına geldi ve hem öyle bir arkadaşa sahip olmanın, hem de kendi yeteneğini kanıtlamanın gururunu duydu; Frisco Kid'in gözlerindeki övgü ifadesini görünce de, ilk defa bir erkeğin komplimanıyla karşılaşan bir genç kız gibi kızardı. Ama bir an sonra kafasından hızla, bu çocuğun bir hırsız, adi bir hırsız olduğu düşüncesi geçti ve içgüdüsel bir davranışla geri çekildi. Joe bütün hayatı boyunca dünyanın kaba ve katı gerçeklerinden uzak yaşamıştı. Daima en güzel, en iyi şeyleri okuduğu ve okuduklarını hep doğruluğa, dürüstlüğe en büyük değeri verdiği için, suçlular takımına tiksintiyle bakma alışkanlığını edinmişti Joe. Bu yüzden Frisco Kid'den biraz öteye çekildi ve sessiz durdu. Ama bütün gücünü şalupanın idaresine veren Frisco Kid, arkadaşında meydana gelen bu ani duygu değişikliğini fark edemedi.

Fakat Joe içinden gelen duyguları bir yönüyle çok şaşırtıcı buluyordu. Frisco Kid'in hırsız olduğu düşüncesi onu ittiği halde, Frisco Kid'in kendisi hiç de itici gelmiyordu Joe'ya. Namuslu bir insan olarak Frisco Kid'den uzak durma isteği duyacağına, ona doğru çekildiğini hissediyordu. Nedenini bilmemekle birlikte, elinde olmaksızın bu delikanlıdan hoşlanıyordu. Eğer Joe biraz daha büyük olsaydı, bu delikanlıdan hoşlanmasının nedenini anlar, bunun Frisco Kid'in iyi niteliklerinden kaynaklandığını bilirdi. Frisco Kid serinkanlı, kendine güvenen, mert, gözüpek ve yaradılışındaki yumuşaklıkla insansever biriydi. Halbuki Joe, Frisco Kid'den nefret etmeyişinin, kendi yaradılışının kötü oluşundan kaynaklandığını düşünüyordu; ama zayıflığından ötürü kendinden utanırken, bir yandan da başkalarına benzemeyen bu körfez korsanına duyduğu ve içinde her an büyüyen sıcak ilgiyi de bir türlü bastıramıyordu.

Hiçbir şeyi gözünden kaçırmayan Frisco Kid, "Filika ipinin elli altmış santim boşunu al," diye emir verdi.

Filika gerektiğinden fazla uzun bir iple yedeklendiğinden sağa sola kaçıyordu. İkide bir ipi kopacak gibi geriliyor, sonra da birden öne fırlayıp ipi gevşediğinden, kükreyerek yüklenen dalgaların beyaz köpüklü tepeleri altına baş gömecek gibi oluyordu. Joe dümen köşkü vardavelasının üzerinden aşıp, kaygan kıçüstünde filika ipinin bağlı olduğu bitaya doğru ilerlemeye başladı.

Güçlü bir sağanak Gözalan'ı tehlikeli bir biçimde rüzgâraltına doğru yatırdığı sırada, Frisco Kid, "Dikkat et," diye uyardı Joe'yu. "İpi bir kere dola, sonra filika ipi boşaltınca asılırsın."

Bir acemi çaylak için oldukça zor bir işti bu. Joe en son bağ dışında bütün bağları çözüp ipi kangal halinde bir elinde tutarken, öbür eliyle de filikayı çekmeye uğraştı. Ama tam o sırada büyük bir dalgayı aşmakta olan tekne dalganın öbür yanına iner inmez ip korkunç bir çekişle gerildi ve Joe'nun ellerinden kurtularak kıçüstünde gezinmeye başladı. Joe ipe deli gibi yapıştı ve iple birlikte kaygan yüzey üstünde sürüklendi.

Frisco Kid, "Bırak gitsin! Bırak gitsin!" diye bağırdı.

Joe, tam denize yuvarlanacağı sırada ipi bıraktı, bırakır bırakmaz da filika uzaklaşmaya başladı. Sakarlığından ötürü fena halde azar işitmeyi bekleyerek utana utana arkadaşına baktı Joe. Ama Frisco Kid tatlı tatlı gülümsedi ona:

"Zararı yok," dedi. "Ne bir sakatlık oldu, ne de denize adam düştü. Bir adam kaybetmektense bir sandal kaybetmek her zaman daha iyidir bence. Hem benim seni o işe yollamamam gerekirdi. Üstelik kaybedilmiş bir şey de yok henüz. Hemen yakalarız filikayı. Hadi sen git de salmayı yarım metre kadar daha indir, sonra gel dediklerimi yap. Yalnız acele etme. Yavaş yavaş ve yaptığını bilerek yap."

Joe salmayı bıraktı ve dönüp flok ıskotası başında yerini aldı. Frisco Kid, yekeyi alabildiğine rüzgârüstüne basıp bütün gövdesiyle onu izlerken, "Orsa alabanda," diye bağırdı. "Fora! Tamam. Şimdi gel mayistra ıskotasına yardım et."

Birlikte, çarçabuk camadana vurulmuş mayistra yelkeninin yanına geldiler. Joe'nun eli işe alışmaya başladı. Gözalan bir yarış atı gibi olduğu yerde dönüp, yelkenleri çırpınarak, ıskotaları vurarak tiramola etti.

"Flok ıskotasını ger!"

Joe itaat etti ve rüzgârı dolduran Gözalan ters yönde ileri atıldı.

Bu manevra yüzünden, Fransız Pete'in rüzgâraltı yanında bulunan ranzası da rüzgârüstü yanına geçtiğinden, adam ranzasından yere yuvarlanmış, sarhoş uykusuna yuvarlandığı yerden devam ediyordu.

Frisco Kid, yekeye sırtını dayamış, eski rotalarına dönmek zorunda kalmaları ihtimaline karşı Gözalan'ı eğlendiriyordu; Fransız Pete'e iğrenerek bakıp, "İt oğlu it!" diye mırıldandı. "Biz burada dibi boylasak vız gelecek herife!"

Aynı yere gelebilmek için iki kere tiramola ettiler, derken Joe, yıldızlı gecenin karanlığında, ötede filikanın inip çıktığını gördü.

Frisco Kid Gözalan'ın yolunu yavaş yavaş keserek rüzgârüstüne doğru alırken, "Hiç acele etme," diye uyardı Joe'yu. "Haydi!"

Joe küpeştenin üzerinden sarkıp filikanın su üstünde sürüklenen ipini yakaladı ve hemen bitaya doladı. Sonra Gözalan'ı yeniden tiramola edip yollarına koyuldular. Joe açtığı dertten ötürü hâlâ utanıyordu, ama Frisco Kid çabucak avuttu onu:

"Ah, bu bir şey değil," dedi. "Yeni işe başlayan herkes yapar böyle şeyler. Bazı adamlar vardır, kendi çıraklık zamanlarında çektikleri zahmeti unutur da çaylağın biri bir yanlış yaptı mı, hemen küplere binerler. Ben hiç öyle yapmam. Bak, çok iyi hatırlarım..."

Sonra Frisco Kid, henüz küçük bir çocukken, yeni denize açıldığı sıralarda başına gelen talihsizlikleri, yaptığı yanlışlar yüzünden kendisine reva görülen cezaları anlattı. Frisco Kid,

dümen yekesinin ucuna bir çıma atıp köstek vurmuştu ve rüzgârdan korunmalı dümen evinde birbirlerine sokulmuş olarak oturuyorlardı.

Kayalık bir burundan göz kırpan bir deniz fenerinin açığından hızla geçtikleri sırada Joe, "Burası neresi?" diye sordu.

"Keçi Adası. Adanın öbür yanında öğrenciler için bir deniz eğitim üssüyle torpil deposu var. Balığı da pek boldur ha; kaya morinası vardır. Biz buranın rüzgâraltından geçip Melek Adasını tutarak, orada limanlıkta demirleyeceğiz. Orada bir karantina istasyonu vardır. Ondan sonra Fransız Pete ayılınca, artık nereye gitmek isteyeceğini kendisi bilir. Sen istersen yat artık da biraz uyu. Ben idare ederim Gözalan'ı."

Joe başıyla olumsuz bir işaret yaptı. O kadar çok heyecan geçirmişti ki, zerre kadar uykusu yoktu. Gözalan dalgaları aşarak, baş bodoslaması köpüklü serpintiler arasında denizi yırtarak giderken uykuyu düşünmek bile zor geliyordu Joe'ya. Elbiseleri artık iyiden iyiye kurumuştu, o yüzden güvertede kalıp yelkenlinin keyfini çıkarmak istiyordu.

Oakland'ın ışıkları o kadar uzakta kalmıştı ki, şehrin üstündeki göğe ancak belli belirsiz bir parlaklığı vuruyordu bu ışıkların; ama güney yönünde, tepelere çıkan, vadilere inen San Francisco'nun ışıkları millerce uzanıyordu. Çok geçmeden Joe, büyük feribot iskelesi yapısından başlayıp Telgraf Tepesine geçerek şehrin belli başlı yerlerini çıkarabildi. O gölgeler ve ışık labirentleri arasında bir yerde baba evi bulunuyor ve belki de onlar şu anda kendisini düşünüyor, tasalanıyorlardı ve orada şimdi mışıl mışıl uyumakta olan Bessie sabahleyin kalkacak, ağabeyi Joe'nun niye kahvaltıya inmediğini merak edecekti. Joe ürperdi. Neredeyse sabah olacaktı. Derken, Joe'nun başı ağır ağır Frisco Kid'in omzuna düştü ve hemen uyuyakaldı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KAPTAN İLE MÜRETTEBAT

"HAYDİ! Kalk bakalım! Funda demir edeceğiz."

Joe irkilerek doğruldu, alışık olmadığı görünümler karşısında afalladı; zira uykuda geçen süre içinde tasalarını unutmuş, uyanınca da nerede olduğunu anlayamamıştı. Sonra hatırladı. Geceden rüzgâr kalmıştı. Açıklarda ölü dalgalar hâlâ kabarıktı; ama Gözalan, kayalık bir adanın limanlığına sokulmaktaydı. Gök duruydu, havada sabahın erken saatlerine özgü o canlılık, gevreklik vardı. Doğu ufkundan henüz yükselmeye başlayan güneşin ışınları altında ürpertili sular gülümsüyordu. Güney yönünde Alcatraz Adası bulunuyor ve adanın toplarla çevrelenmiş tepelerinden duyulan borazan sesleri doğan günü selamlıyordu. Batıda, Golden Gate Köprüsü Pasifik Okyanusuyla San Francisco Körfezi arasında kocaman bir ağız gibi esniyordu. Kuntrata yelkenine varıncaya kadar en hafif yelkenlerini bile basmış üç direkli tam armalı bir gemi, kabaran dalgalar üstünde ağır ağır limana giriyordu.

Çok güzel bir manzaraydı bu. Joe uyku sersemliğini atmak için gözlerini ovuşturuyordu ve manzaranın görkemli güzelliğini içine sindire sindire seyretti, ta ki, Frisco Kid ona başüstüne gidip funda demir etmeye hazırlanmasını söyleyene kadar.

Frisco Kid, "Yirmi metre kadar fundalık sağ, ondan sonra alesta bekle," diye emretti. Şalupayı rüzgâra döndürerek ağırlaştırdı, aynı zamanda da flok ıskotasını fora etti. "Flok çördeklerini koyver, sonra hemen buraya gel de ana yelkeni indirelim!"

Joe aynı manevranın nasıl yapıldığını önceki gece gördüğünden, görevini başarıyla yerine getirebildi.

"Alesta! Funda demir! Kolla! Çabuk, çabuk!"

Zincir korkunç bir hızla uçmaya başladı ve Gözalan'ı durdurdu. Frisco Kid yardım etmek üzere başa doğru gitti, birlikte ana yelkeni indirdiler, bir güzel sarıp kalçetelerle bağladılar ve pokruva bumbası altına destekleri yerleştirdiler.

Frisco Kid, Joe'nun eline bir kova tutuşturarak, "Al şu kovayı güverteyi yıka," dedi. "Sudan korkma, kirden de korkma. Al, bu da süpürge. Sıkı giriş işe, her şeyi pırıl pırıl yap. Bu işini bitirdikten sonra filikanın içindeki suyu boşalt. Dün gece armuz açmış azıcık. Ben kahvaltıyı hazırlamaya aşağıya iniyorum."

Çok geçmeden suyun neşeli şırıltılarıyla güverteyi yıkamaya başladı; bu arada, kamaradaki ocağın borusundan çıkan duman da nefis yiyeceklerin hazırlanmakta olduğunu müjdeliyordu. Joe, ara sıra başını işinden kaldırıp manzarayı seyrediyordu. Manzara her sağlıklı delikanlıyı etkileyecek kadar güzeldi ve pek tabii Joe da etkilenmişti. İçinde bulunduğu durumun ve anın romantik yanı onu tuhaf bir biçimde heyecanlandırıyordu; bir de arkadaşlarının kim ve ne olduklarını aklına getirmekten kendini alabilse, mutluluğu tamamlanacaktı. Bu düşünce ve aşağıda sarhoş uykusunu uyumakta olan Fransız Pete günün güzelliğini bozuyordu. Joe bu gibi şeylere alışık olmadığından hayatın katı ve amansız gerçekleri onu sarsmıştı. Ancak bu sarsılış, daha zayıf yaradılıştaki bir delikanlıyı incitebileceği halde, Joe'nun üzerinde tam tersi bir etki uyandırmıştı. Onun, temiz ve güçlü olmak, aynı zamanda kendi kendinden utanır olmamak arzusunu daha da pekiştir-

mişti. Joe çevresine göz gezdirdi ve içini çekti. Neden insanlar dürüst, namuslu olamıyordu sanki? Buradan ayrılmak, bütün bunları geride bırakmak çok yazık olacaktı, ama bir gece önceki olayların Joe üzerindeki etkisi çok güçlüydü ve Joe, kendine verdiği sözü tutmak için buradan kaçması gerektiğini biliyordu.

Tam bu sırada kahvaltıya çağrıldı. Joe, Frisco Kid'in aşçılığının da denizciliği kadar yaman olduğunu bir bakışta anlayıp kahvaltıya hemen girişti. Kahvaltı olarak mısır unu lapası, krema, biftek ve kızarmış patates vardı; bütün bunları da nefis Fransız ekmeği, tereyağı ve kahve taçlandırıyordu. Frisco Kid, bir iki sefer uyandırmaya çalıştıysa da, Fransız Pete onlara katılmadı. Mırıldandı, homurdandı, kanlı gözlerini araladı, sonra yine horlamaya başladı.

Joe bulaşıkları yıkayıp da güverteye çıktığı zaman, Frisco Kid ona Fransız Pete hakkında, "Böyle zilzurna sarhoş olarak ne zaman sızıp kalacağı hiç belli olmaz," dedi. "Bazen aylarca hiç böyle göremezsin onu, bazen de bir hafta bile ayık kalmaz. Bazen iyi yüreklidir, bazen tehlikeli; onun için en iyisi ona hiç bulaşmamak, yolu üstüne çıkmamaktır. Kızdırmaya da hiç gelmez, adamın başına iş açar sonra."

Kid, bu tatsız konuyu birdenbire bırakıp daha hoş bir konuya geçerek ekledi:

"Hadi gel yüzelim. Yüzme bilir misin?"

Joe, evet anlamında başını salladı.

Dalmaya hazırlanırken, adanın kumsalında birkaç yapıyla bir sürü çadır kurulu olan yeri işaret ederek, "Burası nedir?" diye sordu Joe.

"Karantina istasyonu. Çin'den gelen vapurlar bol bol çiçek hastalığı taşıyor buraya; Çin'den gelenleri, doktorlar karaya çıkmalarında bir sakınca olmadığını bildirinceye kadar burada tutuyorlar. Bu işi de çok önemsiyorlar ha. Bir seferinde..."

Şlaap! Frisco Kid o sırada suya dalacağı yerde cümlesini tamamlamış olsaydı, Joe'nun başı, ileride önemli bir derde girmekten kurtulmuş olurdu. Ne var ki sözünü tamamlamadı, Joe da onun ardından suya daldı.

Yarım saat kadar sonra Frisco Kid, "Bak ben ne diyorum," dedi; o sırada tekneye tırmanmaya hazır, mistaçoya tutunmuş duruyorlardı. "Akşam yemeği için seninle bol bol balık tutalım, ondan sonra da uyuyamadığımız dün gecenin acısını çıkaralım, yatıp uykumuzu alalım. Ne dersin ha?"

Tekneye kim önce tırmanacak diye yarıştılar, ama Joe tam tırmanmak üzereyken, öteki onu küpeşteden itip yeniden denize yuvarladı. Joe en sonunda tekneye ayak bastığı zaman, öteki delikanlı kamaradan bir çift olta takımı ve bir fıçı sardalya salamurası çıkarmıştı bile; bu takımların misinaları ucundaki zokalar da kocamandı.

Kid, "Yem," dedi. "Bir sardalyayı olduğu gibi geçir zokaya. Balıklar hiç ayırt etmez, yemini de zokasını da tümünü birden yutar giderler; balıkların huyu da böyle işte. İlk balığı tutamayan balıkları ayıklayacak."

Her iki oltanın ağır kurşunları uzun dalışlarına birlikte başladı ve yirmişer metrelik misinalar vızıldaya vızıldaya sağılarak sonunda durdu. Joe, daha kurşunu dibi bulur bulmaz misinasının ucunda yeme vuran bir balığın asılışlarını hissetti. Balığı yukarı çekerken yan gözle Frisco Kid'e baktı ve onun da bir balık yakalamış olduğunu anladı. Her iki oğlan arasındaki yarış heyecanlı oldu. Islak misinalar çabuk çabuk çekiliyor, güvertede birikiyordu. Ne var ki Frisco Kid daha ustaydı, dolayısıyla onun balığı daha çabuk vardı güverteye. Bir an sonra da Joe'nun balığı, bir buçuk kiloluk bir kaya morinası izledi bunu. Joe sevincinden uçuyordu. Nefis bir balıktı bu; şimdiye kadar bu büyüklükte bir balığı oltayla ne kendi tutmuş, ne de tutulduğunu görmüştü. Oltalar tekrar dibe inde

ve tekrar ötekilerin eşi iki balıkla çıktı. Krallara layık bir avdı bu. Hani Joe'ya kalsa, körfezdeki bütün balıkları tüketinceye kadar avlanmaya devam ederdi, ama Frisco Kid işi burada bırakmak için kandırabildi onu.

"Hepimize üç öğün yetecek kadar avladık," dedi, "Onun için fazlasını avlayıp balıkları korkutmaya gerek yok. Hem ne kadar çok avlarsan, o kadar çok balık temizlemek zorunda kalacaksın, onun için sen hemen ayıklamaya başlarsan iyi edersin. Ben yatıp uyuyacağım."

BEŞİNCİ BÖLÜM

JOE KAÇMAYI DENİYOR

JOE hiç yüksünmedi. Aslında ilk balığı yakalamamış olmasına rağmen bir bakıma sevinmişti bile, zira böylece yüzerken aklına gelen bir planı gerçekleştirebilecekti.

Temizlediği son balığı da su dolu kovanın içine atıp çevresine bakındı. Karantina istasyonu ancak yarım mil kadar uzaktaydı; Joe, kıyıda nöbet tutan bir askerin bir aşağı bir yukarı dolaştığını görebiliyordu. Kamaraya girip uyuyanların ağır ağır soluk alışlarını dinledi. Kendi elbiselerini alabilmek için Frisco Kid'in o kadar yakınından geçmesi gerekiyordu ki, elbiselerini hiç almamaya karar verdi. Dışarı çıkıp filikayı dikkatle şalupaya yanaştırdı, bir çift kürek alıp sandala bindi ve hemen açıldı.

Başlangıçta, karantina istasyonu yönünde, telaşından gereksiz bir ses çıkarmak korkusuyla hafif hafif kürek çekiyordu. Ama derece derece gücünü artırdı ve sonunda aynı karar hız tutturdu. Yarı yolu alınca çevresine bakındı. Artık kaçışın başarıya ulaştığı su götürmez bir gerçekti, zira biliyordu ki şu anda kaçtığı anlaşılsa bile, kendisi karaya ulaşıp Sam Amca'nın askerlerinin üniformasını giymiş o askere sığınmadan, Gözalan'ın demir kaldırarak, yelken basarak önünü kesmesine artık olanak yoktu.

Kıyıdan bir silah sesi duyuldu, ama Joe'nun arkası o yöne dönüktü ve geri dönüp bakmaya da üşendi. İkinci bir patlama duyuldu ve bir karabina kurşunu, kürek palasının yarım metre

kadar açığından suya saplandı. Bu sefer Joe ister istemez döndü. Kıyıdaki asker üçüncü kez ateş etmek üzere tüfeğini Joe'ya doğrultmuştu. Joe iki ateş arasında kalmıştı; durumu son derece acıklıydı. Bir iki dakika daha kürek çekse kıyıya ulaşacak, güvenliğe kavuşacaktı; ne var ki o kumsalda bir Amerika Birleşik Devletleri askeri duruyor ve bu asker anlaşılmaz bir nedenle kendisine ateş etmekte diretiyordu. Joe silahın üçüncü kere kendisine doğrulduğunu görünce acele acele siya yaptı. Kayık durunca, asker de silahını indirdi, gözlerini Joe'ya dikti.

"Kıyıya çıkmak istiyorum! Çok önemli!" diye seslendi ona Joe.

Üniformalı adam olmaz anlamında bir baş işareti yaptı.

Joe aceleyle Gözalan'dan yana baktı. Atış sesleri besbelli Fransız Pete'i uyandırmıştı, zira mayistra yelkeni basılmış, demir kaldırılmış, flok fora edilmişti bile.

Asker bağırarak cevap verdi:

"Buraya çıkamazsın! Çiçek hastalığı var!"

Joe yarı hıçkırığı andıran bir sesle, "Ama çıkmam gerekiyor," diye bağırdı, aynı zamanda da küreklere asılmaya hazırlandı.

"O zaman ben de seni vururum!" diye iç açıcı bir karşılık geldi ve silah tekrar omuzlandı.

Joe kafasını hızla çalıştırdı. Ada büyüktü. Belki öte yanlarda asker yoktu, bir kere karaya kapağı attıktan sonra da yakalanıp yakalanmamak umurunda olmayacaktı. Belki çiçek hastalığına yakalanırdı, ama bu bile körfez korsanlarının yanına dönmekten iyiydi. Filikayı sağ yana doğru yarım çark ettirdi ve bütün gücüyle küreklere asıldı. Koyun ağzı oldukça geniş, Joe'nun açıktan dolaşarak gitmeyi düşündüğü en yakın burun ise oldukça uzaktı. Eğer Joe daha usta bir denizci olsaydı, tamamıyla ters yöne, diğer yandaki burna gider, böylelikle kendisini izleyenlerin rüzgârı pruvadan almalarını sağlardı.

Halbuki bu durumda Gözalan, Joe'ya yetişmesini sağlayacak olan pupa rüzgârlarıyla gidiyordu.

Bir süre aralarındaki uzaklık hiç bozulmadan gittiler. Meltem hafif ve kararsızdı, o yüzden kâh Joe arayı açtı, kâh ötekiler arayı kapadı. Bir ara rüzgâr tazelendi ve Gözalan'la aralarındaki mesafe yüz metreye kadar indi, ama tam o sıra rüzgâr aniden kesiliverdi ve Gözalan'ın koca mayistra yelkeni porsuyup boş boş iki yana sallanmaya başladı.

Fransız Pete, Joe'ya doğru ulur gibi, "Ah! Sen benim filikayı çalacaksın ha?" diye bağırdı ve ardından karabinasını almak için kamaraya koştu. "Zımbalarım seni! Çabuk geri dön, çabuk, yoksa öldürürüm seni!" Ama askerin kıyıdan kendilerini gözlediğini bildiği için, oğlanın başının üstünden bile olsa ateş etmeye cesaret edemedi.

Joe bunu akıl edemedi, zira bütün ömrünce kendisine hiç ateş açılmamış olan çocukcağızın üstüne son yirmi dört saat içinde iki kez ateş açılmıştı. Bir eksik bir fazla fark etmezdi. O yüzden, Fransız Pete bir yandan tepiniyor, bir yandan da eline bir geçirirse ona neler yapacağını sayıp döküyordu. Frisco Kid'in de başkaldırması ise tuz biber ekmişti.

"Hele bir vurayım de oğlanı, seni darağacına yollamazsam ne olayım! Hele bir dene!" diye tehdit ediyordu Fransız Pete'i. "Bırak gitsin çocuk. O iyi, dürüst bir çocuk, senin benim gibi böyle pis bir hayat içinde yetişmemiş o."

Fransız Pete öfkesinden kendini kaybedip, "Sen de ha, sen de ha!" diye tiz çığlıklar koparıyordu. "Öyleyse seni de zımbalarım, kubur faresiii!"

Delikanlıyı yakalamak için ileri atıldı, ama Frisco Kid bütün tekneyi fırdolayı dönüp adamı arkasından koşturarak ona güzel bir yarış yaptırdı. Tam o sırada güçlü bir rüzgâr yaklaşmakta olduğundan Fransız Pete öbür kovalamacayı devam ettirmek üzere bu kovalamacadan vazgeçti. Fırlayıp yekeye geçti, mayistra ıskotasını laşka ederek –zira rüzgâr yüklenmişti– Gözalan'ın burnunu Joe'nun üzerine çevirdi. Joe ise son bir çabayla küreklere asıldı, ama sonunda umutsuzluk içinde vazgeçti ve kürek-

lere yaslandı. Fransız Pete mayistra ıskotasını koyuverdi, hareketsiz filikanın önünü çevirirken teknenin dümen dinlemeye yetecek hızını da kesip, Joe'yu ensesinden tuttuğu gibi içeri aldı.

Hırslı Fransız filikayı yedeğine bağlamakla uğraşırken Frisco Kid, Joe'nun kulağına, "Hiç ağzını açma," diye fısıldadı. "O sana ne derse desin, sakın karşılık verme, sen yine dilini tut. Senin için daha hayırlı olur."

Ne var ki Joe'nun Anglosakson kanı tepesine çıkmıştı bir kere, hiçbir şeye aldırış ettiği yoktu.

"Buraya bakın Bay Fransız Pete misiniz her ne iseniz," diye lafa başladı; "İşi bırakmak istediğimi ve bırakacağımı size kesinlikle bildiririm. Onun için beni derhal karaya çıkarırsanız iyi edersiniz. Yoksa size hapishaneyi boylatırım; eğer yapmazsam bana da Joe Bronson demesinler!"

Frisco Kid bunun ardından ne geleceğini korkuyla bekliyordu. Fransız Pete afallamıştı. Kendi teknesinde kendisine meydan okunsundu, hem de bir oğlan tarafından! Daha böyle bir şey duyulmuş değildi. Fransız, çocuğu alıkoymakla yasalara aykırı bir davranışta bulunduğunu biliyordu, ama Joe'nun şalupa ve şalupanın gördüğü işler konusunda edindiği bilgiyi düşünerek onu salıvermekten korkuyordu. Joe ona hapishaneyi boylatacağını söylediği zaman tatsız bir gerçeği ortaya koymuştu. Fransız için yapılacak en doğru şey, yavuz hırsızlık edip Joe'yu bastırmak olacaktı.

Tiz sesi korkunç bir öfkeyle çınladı:

"Hapishaneyi boylatacaksın, ha? Öyleyse sen de beraber boylayacaksın. Dün gece filikada kürek çektin! Hadi ver bunun cevabını bakalım! Dün gece demir çaldın! Ver bunun cevabını! Sonra kaçtın! Ver bunun cevabını! Bir de kalkmış beni hapishaneye yollayacaksın, öyle mi? Pöh!"

"Ama ben bilmiyordum ki," diye itiraz etti Joe.

"Ha, ha! Aman ne komik! Sen bunu söylersin yargıca; belki o da güler, ha?"

"Çalmadığımı söyledim ya!" diye erkekçe diretti Joe. "Bir sürü hırsızla aynı teknede olduğumdan haberim bile yoktu."

Joe'nun kullandığı hırsız sıfatı üzerine Frisco Kid şöyle bir irkildi. Eğer Joe ondan yana baksaydı, delikanlının yüzünün kızardığını görecekti.

Joe, "Şimdi öğrendiğime göre beni karaya çıkarmanızı istiyorum," diye devam etti. "Ben yasadan pek anlamam, ama doğru diye, eğri diye bir şey olduğunu bilirim; bir suçum varsa eğer, bunu da bana yargıç söylesin, hangi yargıç önünde olursa olsun şansımı denemeye hazırım –Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bütün yargıçların önünde. Sana gelince, sen aynı şeyi söyleyemezsin Bay Pete."

"Öyle mi dersin? Peekââlâ. Ama sen koskocaman bir hırsızsın!"

"Değilim! Bir daha da sakın bana hırsız demeye kalkma!" Joe'nun benzi atmış, hırsından titriyordu. "Hırsız işte!" diye alaya aldı onu Fransız. "Yalan söylüyorsun!"

Joe'nun çocuklar arasında erkek oğlan diye boşuna çıkmamıştı adı. Az önce ağzından çıkan kelimelerin ardından nasıl bir ceza geleceğini biliyordu ve bunu bekliyordu. O yüzden, bir an sonra, iki gözü arasına yediği sıkı bir yumruğun şiddetinden kulakları hâlâ çınlayarak yerden kalkmaya çalışırken, hiç de fazla şaşırmış bir hali yoktu.

Fransız Pete yumruğunu kaldırmış, vurmaya hazırlanarak, "Bir daha söyle bakayım," diye homurdanıyordu.

Hırsından gözleri dolu dolu olmuştu Joe'nun, ama onurunu ve ağırbaşlılığını asla kaybetmiyordu.

"Bana hırsız dediğin zaman, yalan söyledin. Beni öldürebilirsin, ama yalancı olduğunu yine de söyleyeceğim."

"Hayır, vuramazsın!" diye bağıran Frisco Kid, ikisi arasına girerek ikinci yumruğun Joe'nun tepesine inmesini önledi, aynı zamanda da ite kaka Fransız'ı ta dümen köşküne kadar sürdü.

Bir anda demirden yapılmış ağır dümen yekesini kaparak Fransız'ın önüne dikildi ve, "Rahat bırak çocuğu!" diye devam etti. "Bu iş artık çığrından çıktı bir kere, neresi inceyse oradan kopsun. Koca sersem, çocuğun hangi hamurdan yoğrulduğunu anlamıyor musun hâlâ? O gerçeği söylüyor. Kendisinin haklı olduğunu biliyor, onun için öldürsen bile baş eğmez sana. Bana güvenebilirsin Joe." Kid döndü ve elini Joe'ya uzattı, Joe da onun elini sıktı. "Babayiğit çocukmuşsun."

Fransız Pete'in ağzı hastalıklı bir gülümsemeyle çarpıldı, ama gözlerindeki kötü pırıltı bu gülümsemenin sahteliğini ortaya koyuyordu. Omuzlarını silkerek, "Ah! Demek öyle! Kendisine şakacıktan isim takılsın istemiyor. Ha ha! Bu denizci oyunudur canım. Peki öyleyse, hani nasıl derler, affedelim ve unutalım, ha? Peekââlâ; affedelim ve unutalım."

Fransız, Joe'ya elini uzattı, ama Joe sıkmadı. Frisco Kid, Joe'ya aferin gibilerinden başını salladı. Fransız da yine omuz silkerek ve yüzünde hâlâ o gülümsemeyle kamaraya girdi.

"Mayistrayı laşka et, sonra da rotayı Avcı Burnu'na çevir," diye seslendi aşağıdan. "Bu sefercik yemeği ben yapacağım, o zaman siz de diyeceksiniz, çoook güzel yemek. Fransız Pete çook büyük aşçı!"

Frisco Kid yekeyi yerine geçirip aldığı emre uyarken Joe'dan nasıl bir karşılık göreceğini bilmemesine rağmen bir deneme yaptı:

"O hep böyle yapar işte; barışmak istediği zaman ağzından bal akar, sonra hemen yemek pişirmeye koyulur. Ama o zaman bile güvenilmez ona."

Joe başıyla anladığını belli etti, ama hiç konuşmadı. Canı konuşmak istemiyordu. Son birkaç dakikanın heyecanından hâlâ tir tir titriyor, içinden kendi kendini, nasıl davrandığı konusunda sorguya çekiyor, davranışlarında utanç verici hiçbir şey bulamıyordu.

ALTINCI BÖLÜM

DOSTLUK KURULUYOR

DENİZDEN esen akşam rüzgârı artmış, Pasifik'ten doğru yükleniyordu. Melek Adası pupalarında hızla uzaklaşıyor, Gözalan dalgaları yara yara ilerledikçe San Francisco Rıhtımı ileride yavaş yavaş beliriyordu. Çok geçmeden, dünyanın dört bir yanından gelen gemilerin açığından geçerek açık demir yerinin ortasına düştüler. Daha sonra yolcularla dolu feribotların San Francisco ile Oakland arasında mekik dokuduğu liman ağzını boydan boya geçtiler. Liman ağzını geçerken feribotlardan biri o kadar yaklaştı ki, yolcular, yiğit şalupayla dümen köşkündeki iki oğlanı görebilmek için feribotun bir yanına üşüştüler. Joe, aşağı çevrilmiş yüzlere kıskanarak baktı. Bunların hepsi evlerine gidiyordu, halbuki kendisi Fransız Pete'in dilediği, kendisinin bilmediği bir yere gidiyordu. Hani neredeyse imdat diye bağırmak geldi içinden, ama böyle bir davranışın ne kadar budalaca olacağını düşünerek dilini tuttu. Başını çevirdi, şehrin dumanlı yükseltileri üzerinde dolaştırdı gözlerini; denizdeki gemiler ve deniz insanlarının başka hiçbir şeye benzemeyişi üzerine derin düşüncelere daldı.

Frisco Kid onu göz ucuyla süzüyor, Joe'nun düşüncelerini, sanki bu düşünceler yüksek sesle söylenmiş gibi şaşmadan izliyordu.

Kid elini şehir yönüne doğru sallayarak, "Orada bir yerde evin var senin, değil mi?" diye damdan düşercesine sordu.

Joe irkildi; düşüncelerini nasıl da doğru tahmin etmişti Kid. "Evet," demekle yetindi sadece.

"Anlatsana bakalım bize evini."

Joe, yoldaşının meraklı soruları yüzünden ayrıntılara girmek zorunda kalmasına rağmen evini çabucak anlattı. Frisco Kid her şeyle, özellikle de Bayan Bronson ve Bessie ile ilgileniyordu. Bessie üzerine ne kadar çok anlatılırsa anlatılsın bıkmak bilmiyor, onunla ilgili soruları üst üste yağdırıyordu. Kid'in sorularından bazıları öylesine tuhaf, öylesine safçaydı ki Joe gülümsememek için kendini zor tutuyordu.

En sonunda anlatmasını bitirdikten sonra, "Şimdi de sen anlat," dedi Joe.

Frisco Kid birden suratını astı; Joe onun suratının böyle asıldığını hiç görmemişti. Kid sıkıntısından ayağını salladı, boş bakışlı gözlerini, hiç de bakılmasını gerektirecek bir kusuru bulunmayan babafingo donanımına çevirdi.

Öbürü, "Hadi, anlatsana," diye üsteledi.

"Benim evim yok ki."

Bu dört kelime Kid'in ağzından âdeta birer kurşun gibi fırladı ve delikanlının dudakları kelimeler çıktıktan sonra bir yaydan boşanmışçasına kapandı.

Joe duyarlı bir noktaya dokunduğunu anladı ve durumu yeniden düzeltmeye çalıştı:

"Öyleyse olmayan evini anlat."

Dünyada hiç evi olmamış insanlar olabileceğini bilmediği gibi, bu kez daha da duyarlı bir noktaya dokunduğunu aklından bile geçmiyordu Joe.

"Benim hiç evim olmadı."

"Oo!" Joe'nun merakı kabarmıştı, şimdi de rastgele bir lafla durumu yumuşatmaya çalıştı:

"Kız kardeşin var mı?"

"Yok."

"Annen?"

"Öldüğü zaman ben o kadar küçükmüşüm ki hatırlamıyorum bile."

"Baban?"

"Onu pek görmedim. Denize açıldı; ortadan kayboldu işte."

"Oo!" Joe ne diyeceğini bilemiyordu. Gözalan'ın baş bodoslamasının çıkardığı şapırtılardan başka hiçbir sesin bozmadığı sıkıntılı bir sessizlik çöktü üzerlerine.

Tam o sırada Pete geldi; onlar aşağıda yemeklerini yiyene kadar dümenin başına geçecekti. Her iki delikanlı da onun gelişini sevinçle, rahat bir soluk alarak karşıladı; yemek sırasında da o sıkıntılı halleri gitti. Yemeğe gelince, kaptanın aşçılık konusundaki iddiasını hiç de yalancı çıkarmamıştı. Daha sonra Frisco Kid dümeni Pete'den aldı ve Pete yemeğini yerken de Joe bulaşıkları yıkayıp kamaraya çekidüzen verdi. Sonra hepsi kıçüstünde bir araya geldi ve kaptan, güney denizlerindeki inci avcılarının yaşantısını anlatıp onları eğlendirerek buzları eritmeye çalıştı.

Akşam böylece akıp gitti. San Francisco'yu çoktan geride bırakmış, Avcı Burnu'nu dönmüş, San Mateo kıyısını izleyerek yol almaktaydılar. Bir ara Joe'nun gözüne, San Bruno yolunda bayırı tırmanmakta olan bisikletli bir grup ilişti ve aynı yerde kendi bisikletiyle gezdiği günü hatırladı. O gezintinin üzerinden topu topu bir ya da iki ay geçmişti, ama araya o kadar çok şey girmişti ki, şimdi bu ona yüzyıllar kadar eskide kalmış gibi geliyordu.

Akşam yemeği yenilip ortalık temizlendiği sıra körfezden çıkmışlardı; Redwood şehrinin yığın gibi durduğu sazlıkların açığından geçmekteydiler. Güneşin batmasıyla rüzgâr da hafiflemişti, Gözalan çok ağır yol alıyordu. Tam o sırada, hafifleyen rüzgârın son ölü esintileriyle üzerlerine doğru gelen bir şalupa gördüler. Frisco Kid hemen bunun Rengeyiği olduğunu söyledi, Fransız Pete de uzun boylu inceledikten sonra Kid'i doğruladı. Bu karşılaşmadan çok sevinmiş görünüyordu Pete.

"Tekneyi Kızıl Nelson kullanıyor," diye Frisco Kid bilgi verdi Joe'ya. "Kızıl Nelson dediğim de Allah'ın belasıdır. O yakınıma geldi mi ödüm patlar. Buralarda büyük bir vurgun peşindeler, bu işte ille de Fransız Pete'i aralarına almak için ne zamandır onun peşindeler. İş her ne ise, Pete bunu onlardan daha iyi biliyor."

Joe başını salladı ve yaklaşmakta olan tekneyi merakla seyretti. Bu tekne, azıcık daha uzun olmakla birlikte, hemen hemen Gözalan'la aynı çizgilere sahipti; bu ise Rengeyiği'nin yollu bir tekne olduğunu gösteriyordu. Mayistra yelkeni o kadar büyüktü ki, âdeta bir yat yelkenini andırıyordu, yakalarında ise sert havalara karşı en aşağı üçer tane camadan matafyonu bulunuyordu. Armasında ve güvertesinde her şey düzen içindeydi; en ufak bir düzensizlik ya da gereksiz şey göze çarpmıyordu. Selviçelerinden sabit armalarına kadar her şey mükemmel bir düzen içinde, usta denizciliği yansıtıyordu.

Rengeyiği koyulaşmakta olan alacakaranlık içinde ağır ağır yaklaştı ve beş on kulaç ötede demirledi. Fransız Pete de Gözalan'ı demirleyip filikaya binerek onları ziyarete gitti. İki delikanlı kamaranın tepesine uzanarak onun dönüşünü beklemeye başladılar.

"Bu hayatı seviyor musun?" diye sessizliği bozdu Joe. Öbürü yan dönerek dirseğine dayandı, "Vallahi hem seviyorum hem de sevmiyorum. Temiz hava, tuzlu su filan, sonra özgürlük... Bütün bunlar çok güzel; ama şeyi..." Sanki dili tutulmuş gibi bir an durdu, sonra birden boşandı:

"Hırsızlığı sevmiyorum."

"Öyleyse neden vazgeçmiyorsun?"

Joe bu delikanlıdan kendine itiraf edemeyecek kadar çok hoşlanmıştı; birdenbire içinde önemli bir görev yüklenmenin büyük heyecan ve zevkini duydu.

Kid cevap verdi:

"Başka bir iş bulduğum anda bırakacağım."

"Peki ama neden şimdi değil?"

Joe'nun kulaklarında "bugünün işini yarına bırakma" sözü çınlıyor ve 'eğer bu işi bırakmak istiyorsa şimdi bırakmaması çok yazık,' diye içinden geçiriyordu.

"Nereye gidebilirim, ne yapabilirim ki? Dünyada bana yardım elini uzatacak kimsem yok ki, zaten hiçbir zaman da olmadı. Vaktiyle denemiştim bir kere, ama dersimi öyle bir aldım ki, bir daha asla bu işi aceleye getirmem."

"Ben bu işten yakamı kurtarır kurtarmaz eve döneceğim. Galiba babam haklıymış. Hem bilmem ki, senin de benimle gelmende ne sakınca var sanki?" Joe bu son sözü hiç düşünmeden, içinden gelerek söylemiş, Frisco Kid de bunu fark etmişti.

"Sen ne dediğinin farkında değilsin daha," diye cevap verdi. "Seninle gelmemi bir düşün hele! Baban ne der sonra? Hem annen, kız kardeşin ne der? Baban benim için nasıl düşünür? Bana ne yapar?"

Joe'nun yüreğine bir ağırlık çöktü. Frisco Kid'i o anın heyecanı içinde davet ettiğini, ama durup düşününce bu daveti gerçekleştirme olanağı olmayacağını kendi de anlamıştı. Babasının, evinde Frisco Kid gibi bir yabancıyı kabul edişini gözünün önüne getirdi; hayır, bunu düşünmek bile yersizdi. Sonra kendi derdini unutup Frisco Kid'i şimdiki çevresinden kurtaracak bir yol bulabilmek için kafa patlatmaya başladı.

Frisco Kid, "Baban beni mutlaka polise teslim eder," diye devam etti; "Sonra da ıslahevine yollatır. Başıma böyle bir şey geleceğine ölürüm daha iyi. Hem, Joe, ben seninle aynı tabakanın insanı değilim, sen de biliyorsun bunu. Üstelik o kadar da cahilim ki, sudan çıkmış balığa dönerim. Yok yok; ben bir çaresini bulana kadar en iyisi biraz daha beklemeliyim. Yalnız senin için yapılacak bir tek şey var, o da dosdoğru evinin yolunu tutmak. Elime geçen ilk fırsatta seni karaya çıkaracağım, sonra da artık Fransız Pete'le hesaplaşırım..."

"Hayır hayır, hiç de böyle bir şey yapmayacaksın!" diye ateşli ateşli onun sözünü kesti Joe. "Yok yere benim yüzümden başının belaya girmesini istemem. Onun için sakın böyle bir şey yapmaya kalkma. Sen hiç üzme canını, ben nasıl olsa kurtulacağım. Ama bir yolunu bulup senin de benimle birlikte gelmeni sağlamaya çalışacağım; daha doğrusu, ne olursa olsun sen gel de benimle, gerisini sonra düşünürüz. Ne dersin?"

Frisco Kid olmaz gibilerden başıyla bir hareket yaptı, sonra gözlerini yıldızlı gökyüzüne çevirdi, yaşamak istediği ama kapısı kendisine kesinlikle kapatılmış olan hayatın hayallerine daldı. Hayatın katılığı Joe'nun yüreğini daha da derinden etkiliyor ve Joe hiç sesini çıkarmadan kafasını çalıştırıyor, çalıştırıyordu. Rengeyiği'nden yüksek sesle konuşmalar onlara kadar geliyor ve yaz gecesi her şeyi ılık karanlığıyla ağır ağır sarmalarken, bir kilisenin çan sesleri karadan kopup denize doğru açılıyordu.

YEDİNCİ BÖLÜM

İSTİRİDYE YATAKLARINDA

ZAMAN ve dünya akıp geçti; her iki çocuğu da daldıkları uykudan, Fransız Pete'in boğuk sesi uyandırdı.

"Haydi, kımıldanın bakalım!" diye uluyordu Fransız. "Hey, sen, Joe! Kalçeteleri laşka et! Çabbuuk! Canlı! Sen, Kid, floku!"

Adlarını bilmediğinden, sözü edilen şeylerin neler olduğunu anlamadığı gibi, nerede bulunduklarını da bilmeyen Joe'nun karanlıkta eli ayağına dolaşıyordu; ama yine de işini oldukça iyi becerdi ve kalçeteleri laşka ettikten sonra, mayistra yelkeninin basılmasına yardım etmesi için baş tarafa çağrıldı. Sonra demir alındı, flok basıldı. O iş de bitince halatları toplayıp roda ettiler ve kıçüstüne dönmeden ortalığa çekidüzen verdiler.

Joe vardavelanın üzerinden atlayıp dümen köşküne geldiği zaman, Fransız, "Peekââlâ, peekââlâ," diye övdü onu. "Mükemmel! Sen iyi denizci olacaksın, ben biliyorum."

Frisco Kid dümen köşkü altındaki kaporta kapağını kaldırıp soran bir tavırla Fransız Pete'e baktı.

Pete, "Tabii, tabii," diye cevap verdi; "Yak seyir fenerlerini."

Frisco Kid kırmızı ve yeşil fenerleri yaktı ve yerlerine asmak için Joe'yla birlikte baş tarafa gitti.

Frisco Kid alçak sesle, "Vurguna gitmeyecekler," dedi.

"Nasıl?" diye sordu Joe.

"Hani buralarda bir yerde büyük bir vurgun peşinde olduklarından söz etmiştim ya sana. Öyle büyük bir iş ki, zannede-

rim, Fransız Pete korkusundan bir türlü işe girişemiyor. Kızıl Nelson'a kalsa gözünü kırpmadan girişir işe, ama fazla bir bilgisi yok bu iş hakkında. Yani, Pete razı olana kadar işe girişemiyor, anlarsın ya!"

"Şimdi nereye gidiyoruz?" diye sordu Joe.

"Bilmem; rotamıza bakılırsa belki de istiridye yataklarına."

Yolculuk olaysız geçti. Gece arkalarından tatlı bir rüzgâr çıktı, bir saat kadar sürüp durdu, ara sıra bir o yandan bir bu yandan hafif hafif, kararsız, zayıf esintilerle kendini gösterdi. Dümende hep Fransız Pete kaldı, ara sıra Joe ya da Frisco Kid yelkenlerden birinin ıskotasını kâh laşka ediyor, kâh boşunu alıyordu.

Joe, Fransız'ın gittiği yönü nasıl bilebildiğini hayretle düşünüyordu. Joe'ya göre, kendilerini saran zifiri karanlık içinde kaybolmuşlardı. Pasifik'ten doğru bir sis bastırıyordu ve her ne kadar sis yüksekse de, onlarla yıldızların arasına girdiği için yıldızların azıcık ışığından da yararlanma olanağını ortadan kaldırıyordu.

Görünüşe göre Fransız Pete gittiği yönü içgüdüsel olarak biliyordu; bir seferinde de Joe'nun sorusu üzerine, her şeyi "sezileriyle" bilebilme yeteneğini ballandıra ballandıra övdü.

"Ben akıntıyı sezzerim, rüzgârı sezzerim, hızı sezzerim," diye açıkladı. "Ben karayı bilem sezzerim. Hiç yalansız diyorum sana. Nasıl? Bunu bilmem. Sadece sezzerim karayı, sankim kolum uzamış uzamış, millerce uzamış, ben kolumu karaya koymuş, karayı sezmiş gibi bilirim karanın orada olduğunu."

Joe inanmamış gibi Frisco Kid'e baktı.

"Doğrudur," diye onayladı Kid. "Uzun bir süre deniz üstünde kaldıktan sonra karayı hissedersin. Hele burnun da işe yarar bir burunsa, çokluk kokusunu bile alırsın karanın."

Bir saat kadar sonra Joe, Fransız'ın hareketlerine bakarak hedeflerine yaklaşmakta olduklarını anladı. Fransız hep tetikte

duruyor, sanki her an karanlığın içinde bir şey görecekmiş gibi gözlerini karanlığın içine dikerek bakıyordu. Joe görebilmek için kendini zorluyor, ama hiçbir şey göremiyordu.

"Sırıkla yokla bakkalım Kid," diye emretti Fransız Pete. "Sanırım zamanıdır."

Frisco Kid, kamaranın üstüne yatırılıp bağlanmış upuzun bir sırığı çözüp kaldırdı ve daracık yan güvertede durarak sırığı dimdik suya daldırdı.

"Beş metre kadar," dedi.

"Dibi nasıl?"

"Çamur," oldu cevap.

"Bekle biraz, sonra deneriz yine."

Beş dakika sonra sırık tekrar daldırıldı suya.

"İki kulaç," diye Kid cevap verdi; "Deniz kabukları."

Fransız Pete memnun memnun ellerini ovuşturdu. "Peekââlâ, pek güzel," dedi. "Her sefer şaşmadan bulurum yatakları. Koca kurt hiiç aldanmaz; yalan yok, diyorum sana."

Frisco Kid sırıkla dibi yoklamaya devam etti ve her seferinde sonucu bildirdi; onların körfezin dibi hakkındaki bu ayrıntılı bilgilerinin sırrına eremeyen Joe, hayretler içinde seyrediyordu.

Frisco Kid tekdüze bir sesle devam ediyordu:

"Üç metre –deniz kabukları. Üç buçuk –deniz kabukları. Dört buçuk –yumuşak. Beş –çamur. Dip kayboldu."

Bunun üzerine Fransız Pete, "Ha, kanal," dedi.

Birkaç dakika hep dibi bulamadan dolaştılar, derken birdenbire Frisco Kid'in bağrışı duyuldu: "İki buçuk metre –sert!"

"Tamam, yeter," diye emretti Fransız. "Sen baş tarafa koş Joe, flok ıskotasını koy ver. Kid sen de demiri hazır et."

Joe flok ıskotasını bastikadan çözüp koyuverdi ve yapraklanan floku çabuk çabuk ariya etti.

"Funda demir!" komutu duyuldu ve demir, ardından pek az bir zincir sağılarak dibi boyladı.

Frisco Kid bol bol kaloma verdikten sonra zinciri bağladı. Sonra yelkenleri istinga ettiler ve her şeyi derleyip topladıktan sonra aşağı inip yattılar.

Joe uyanıp da çevreye göz atmak için dümen köşküne çıktığında saat sabahın altısıydı. Rüzgâr çıkmış, deniz kabarmıştı; Gözalan yalpa vuruyor, inip kalkıyor ve zaman zaman kuvvetli bir silkinişle deste ediyordu. Joe ayakta durabilmek için bumbaya sarılmak zorunda kaldı. Gök kurşuni, basıktı; uçarcasına geçen bulut kümelerinin yer yer kapadığı gökyüzünde güneşin yükseldiğine dair en ufak bir belirti bile yoktu.

Joe gözlerini çevrede dolaştırarak karayı aradı. Bir buçuk mil kadar uzaktaydı kara –çatlayarak üzerine yüklenen iri iri dalgaların altında kalmış gibi görünen upuzun, dar bir kumsal şeridi. Daha geride ıssız sazlıklar görünüyor, en geride de Contra Costa Tepeleri yükseliyordu.

Bakışlarının yönünü değiştiren Joe, yüz metreden yakın bir mesafede, demir üstünde inip kalkan ufacık bir şalupayı görünce irkildi. Şalupa kendilerine göre rüzgârüstündeydi ve hafifçe dönünce, Joe teknenin kıçında adını okudu: "Uçan Hollandalı"; Oakland Rıhtımında gördüğü teknelerden biriydi bu. Uçan Hollandalı'nın az solunda da "Hayalet"i gördü; daha ileride ise yarım düzine şalupa demir üstünde yatıyordu.

"Ben sana demedim mi!"

Joe hızla omzunun üzerinden baktı. Fransız Pete kamarasından çıkmış, muzaffer bir edayla manzarayı seyrediyordu.

"Ben sana demedim mi! Koca kurt hiiç aldanmaz, işte okkadar! Sankim gündüz gibi, okkadar kolay buldum yeri gece vakti. Ben bilirim! Ben bilirim!"

Frisco Kid ateşi yakmakla uğraştığı kamaradan, "Bozacak mı dersin?" diye sordu.

Fransız, gökyüzünü ve denizi birkaç dakika ciddi bir suratla inceledikten sonra şüpheli kararını bildirdi:

"Belkim kalacak, belkim artacak. Haydi çabbuk kahvaltıyı koy da dip taramayı deneyelim."

Öbür şalupaların kamaralarından yükselen dumanlar, onların da günün ilk yemeğini yemeye hazırlandıklarını gösteriyordu. Gözalan'ın işi kolaydı; nitekim mayistra yelkenine bir tek camadan vurup çok geçmeden demir kaldırdılar.

Joe meraklanmıştı. İstiridye yataklarının burada bulunduğuna kuşku yoktu; ama bu kabarık denizde nasıl edip de toplayacaklardı istiridyeleri acaba? Bunun nasıl yapılacağını az sonra öğrenecekti. Kaptan köşkü kaporta kapağını kaldıran Frisco Kid, iki tane üçgen biçiminde çelik çerçeve çıkardı. Bu üçgenlerden birinin tepesindeki halkaya kalın bir ip bağladı. Üçgenin bu köşesinden başlayarak kenarları (ikişer buçuk santim kalınlığında çubuklar) hemen hemen bir dik açıyla ayrılıyor ve bir buçuk metre kadar aşağı doğru indikten sonra, tarağın dibini meydana getiren üçgenin üçüncü kenarıyla birleşiyordu. Bu üçüncü kenar bir metreden daha uzun, yassı bir çelik levhayla, bu levhaya cıvatalarla tutturulmuş bir sıra uzun, keskin dişten meydana gelmişti; dişler de yine çelikten yapılmıştı. Dişli çelik levhayla çerçevenin öbür iki kenarına, kaba balıkçı ipinden örülme bir ağ tıkılmıştı. Joe'nun doğru olarak anladığı gibi, bu ağın görevi, çelik dişlerin dipten kopardığı istiridyeleri tutmaktı.

Her ikisine de ip bağlanan taraklar Gözalan'ın iki yanından denize atıldı. Taraklar dibi bulup gerekli kaloma verildikten sonra, Gözalan'ın hızını hissedilir derecede kestiler. Joe taraklardan birinin ipine eliyle dokununca ipin gerginliğinden, tarakların dibi kazırken nasıl zorlandıklarını, nasıl takılıp takılıp boşaldıklarını, dibe nasıl sürtündüklerini açıkça hissetti.

"Al içeriye," diye bağırdığı duyuldu Fransız Pete'in. Delikanlılar ipe asılıp tarağı çektiler. Ağ çamur, taş toprak ve küçük istiridyelerle doluydu. Tek tük de büyük istiridye vardı aralarında. Ağın içindeki karmakarışık yığını güverteye boşalttılar ve dip tarama tekrar devam ederken yığının içinden istiridyeleri

ayırmaya koyuldular. Büyük istiridyeleri livara atıyor, geri kalanları denize döküyorlardı. Hiç durup dinlenemiyorlardı, zira bir tarağı temizlerken diğer tarak dolmuş oluyordu. Bu iş bitip de istiridyeler iriliklerine göre ayrıldıktan sonra, her iki tarak birden güverteye alınıyor ve Fransız Pete Gözalan'ı tiramola ediyordu.

Öbür tekneler de hareket etmiş, aynı biçimde bir gidip bir gelerek dibi tarıyorlardı. Zaman zaman başka başka şalupalar onlara iyice yaklaşıyor, o zaman aralarında konuşmalar, kaba şakalaşmalar geçiyordu. Aslında son derece zorlu bir işti, nitekim bir saatin sonunda, alışık olmadığı zorlanmadan ötürü Joe'nun sırtı ağrımaya başladı; keskin kenarlı istiridyeleri acemice tuttuğu için parmakları kesilip kanıyordu.

"Tammam," dedi Fransız Pete beğenir yollu. "Çabbuk öğreniyorsun. Çabbucak kavrayacaksın sen bu işi."

Joe acıklı acıklı sırıttı ve yemek vakti gelmiş olsa diye içinden dua etti. Ara sıra taraklar hafif çıktığı zaman iki çocuk bir soluk alabiliyor, bir iki kelime konuşabiliyorlardı.

Frisco Kid kıyıyı işaret ederek, "Bu, Kuşkonmaz Adasıdır," dedi. "Yani denizciler arasındaki adı böyledir. Orada yaşayanlar ise ona Körfez Çiftliği Adası der."

Daha sağda kalan bir yeri işaret etti: "San Leandro da şu yanda kalır. Buradan göremezsin, ama oradadır."

"Hiç gittin mi San Leandro'ya?" diye sordu Joe.

Kid başını evet anlamında salladı ve sancak tarafındaki tarağı çekmesine yardım etmesi için işaret etti.

Sonra, "Bunlara terk edilmiş yataklar denir," dedi. "Bunlar sahipsizdir, o yüzden istiridye korsanları gelip burada çalışıyormuş numarası yaparlar."

"Niye numara yapıyorlar?"

"Korsandırlar da ondan. Sahipli yataklar daha zengindir, onları soymak daha çok para getirir de ondan."

Eliyle doğu ve güneydoğu yönlerini işaret etti:

"Sahipli yataklar o yandadır. Eğer fırtına çıkmazsa bu gece bütün tekneler oraya gidip sahipli yatakları tarayacaklar."

"Peki ya fırtına çıkarsa?" diye sordu Joe.

"Eh o zaman da o yatakları taramayız, Fransız Pete de hırsından küplere biner, olacağı bu. Kötü hava yüzünden işinden kalmak onu deli eder. Ama hava elverişli olacağa hiç benzemiyor. Keşişleme fırtınasında ise en barınılmayacak kıyı da burasıdır. Pete direnmeye çalışacaktır gerçi, ama en iyisi hava patlamadan buradan sıvışmaktır."

Başlangıçta hava düzelecek gibiydi. Sert keşişleme hissedilir derecede hafifledi, öğleye doğru da yemek yemek üzere demirledikleri sırada güneş bulutların arasından kesik kesik yüzünü gösterdi.

"Tamam işte," dedi Frisco Kid kehanette bulunur gibi. "Bu körfezde bunca yıl boşuna dolaşmadım ben. Hava bütün gücüyle patlamaya hazırlanmıyorsa ben de ne olayım!"

"Zannederim sen haklısın Kid," diye onu doğruladı Fransız Pete; "Ama Gözalan yine de olduğu yerde kalacak. Geçen sefer kaçtı, ondan sonra gece hava açıverdi. Bu sefer kaçmayacak Gözalan. Ha? Peekââlâ."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

HIRÇIN DENİZDE KURT DENİZCİLER

BÜTÜN öğleden sonra Gözalan demir üstünde sallandı, çalkalandı durdu, akşam yaklaşırken de rüzgâr aldatıcı bir biçimde kaldı. Rüzgârın kalışıyla Fransız Pete'in onlara daha önce verdiği örnekten cesaret alan bütün öteki istiridye tekneleri o gece akına çıkmaya karar verdiler; bununla birlikte palamarlarını gözden geçirip demirlerini çiftlediler.

Fransız Pete'in emriyle filikaya binen çocuklar, devrilme tehlikesini göze alarak ikinci demiri filikayla taşıyıp birinci demirle dik açı meydana getirecek şekilde attılar. Bunun üzerine Fransız Pete bol bol kaloma verdi, öyle ki, Gözalan otuz metre kadar daha geriye, rahatça gezinebileceği bir yere geldi.

Joe dümen yekesi başından baktığı zaman millerce uzanan kabarmış bir denizden başka bir şey göremiyordu; istiridye yatakları tamamıyla açık denizde, hiçbir barınma olanağı bulunmayan bir yerdeydi ve aşağı yukarı on iki mil açıktan denizi yalayan rüzgâr öyle bir deniz kaldırıyordu ki, çalkalanan şalupalar her an alabora olacakmış gibi görünüyordu. Alacakaranlık çökmeden az önce rüzgârüstü yanında bir beyaz leke göründü ve bu leke hızla büyüye büyüye sonunda Rengeyiği'nin koskoca mayistra yelkeni olarak ortaya çıktı.

Bakmak için kamarasından koşarak çıkan Fransız Pete, "Kocaman çılgın!" diye bağırdı. "Günün biri -ah, günün biri,

bak ben böyle diyorum- böyle çılgınlık ederken hapı yutacak; nah böyle! Hop; nah böyle, hoop! Sonram kalmayacak artık Nelson, kalmayacak Rengeyiği, kalmayacak hiçbir şey."

Joe soran gözlerle Frisco Kid'e baktı.

Kid, "Doğru söylüyor," diye cevap verdi. "Nelson'ın hiç değilse bir tek camadan vurması gerekirdi. İki tanesi daha iyi olurdu ya! Ama işte görüyorsun, nesi var nesi yoksa yelken diye hepsini basmış gidiyor; sanki azrail kovalıyor peşinden. Çok sert kullanır yelkenlisini; hiç gerek olmadığı halde fazla atılganlık eder. Onun yelkenlisinde bulundum, onun için iyi tanırım onu."

Rengeyiği koskoca bir dalganın köpüklü tepesinde, dev bir kuş gibi havalanıp tepelerine konacakmış gibi üzerlerine geldi.

"Korkma sakın," diye uyardı Frisco Kid. "Bize çarpmadan ne kadar sokulabileceğini deniyor sadece."

Joe anladığını belli edecek biçimde başını salladı ve fal taşı gibi açılmış gözleriyle heyecanlı manzarayı seyre daldı. Rengeyiği bir dalganın üzerinde havalanıp burnunu göğe doğru öyle bir dikti ki, sulardan sıyrılan karinası olduğu gibi meydana çıktı; sonra da baş aşağı suya gömülünce başüstü güvertesi köpük içinde kaldı ve yelkenli, ana bumbası Gözalan'ın çarmıklarının yirmi-otuz santim ötesinden sıyrılarak, suları yırta yırta, korkunç bir hışırtıyla ta yanı başlarından geçti gitti.

Dümenin başındaki Nelson, yel gibi geçip giderken onlara el salladı ve bu tehlikeli oyuna müthiş kızan Fransız Pete'in suratına doğru şen bir kahkaha savurdu.

Rüzgâraltı yanına geçen yelkenli bir tiramola attı ve bu sırada omurgasını gösterecek kadar yana yattı, öyle ki bir an alabora olduğunu sandılar; ama bir an sonra doğrulup yine çılgın gibi ileri atıldı. Bu sefer de Gözalan'ın sancak tarafından sürtünürcesine geçti. Rengeyiği'nin flokunun yıldırım gibi indiğini ve tekne rüzgârı karşıya alırken bir demirin suya atıldığını gördüler; mayistra yelkeni yapraklanan tekne bir açılıp bir yanaşarak gezinirken, ikinci bir demirin de birincisinden oldukça açığa

atıldığı görüldü. Daha Rengeyiği çifte demir üzerine oturmuş oturmamıştı ki, mayistra yelkeni yıldırım gibi indi, istinga edilip bağlandı.

"Ah, ah! Yok böyle adam daha gelmiş dünyaya!"

Böylesine mükemmel bir denizcilik örneği karşısında duyduğu hayranlıktan, Fransız'ın gözleri parlıyordu; aynı şekilde Frisco Kid'in de gözleri yaşarmıştı.

Fransız, kamaraya girerken, "Tıpkı bir yat gibi kullanıyor," dedi. "Tıpkı bir yat gibi, hatta daha iyi!"

Gece bastırdığında rüzgâr yeniden sertleşti ve saat on birde, Frisco Kid'in "ulumak" diye nitelediği kerteye ulaştı. Gözalan'da pek uyku uyunmadı. Sadece Frisco Kid gözlerini kapayabildi. Fransız Pete iki dakikada bir yukarı çıkıp iniyordu. Güverteye çıktığında, iki kere, demirlere daha fazla kaloma verdi. Joe ranzasında yatıyor, boş yere uyumaya çalışarak dinliyordu. Korkmuyordu gerçi, ama böyle gürültü, patırtı, kargaşa içinde uyumaya da alışık değildi. Hele bir teknenin, Gözalan gibi böylesine şiddetle sallanıp çalkalandığı halde yine de alabora olmayışına çok şaşırıyordu. Ara sıra Gözalan öyle bir yana yatıyordu ki, Joe bu kez alabora olduklarını sanıyordu. Bazen de havaya kalkıp kalkıp gök gürlemesini andıran çatlamalarla öyle bir oturuyordu ki, dip kaplamaların parçalandığını sanıyordu insan. Yine zaman zaman, çifte demiri üzerinde öyle bir deste ediyordu ki, tekne baştan aşağı gacırdıyor, bütün kaplamalarından iniltiler yükseliyordu. Bir ara Frisco Kid uyandı, gülümseyerek dedi ki:

"Demir üzerinde direnmek dedikleri işte budur. Ama sen asıl sabahı bekle de nasıl pençeleşeceğimizi seyret. Şalupalardan bir kısmı karaya vurmazsa ben de adam değilim!"

Sözünü bitirir bitirmez de hemen arkasını döndü ve mışıl mışıl uyumaya devam etti. Sabaha karşı saat üç sularında, Fransız Pete'in baş tarafa doğru sürüne sürüne gidip teknenin başaltında bir şeyler araştırdığını duydu Joe; başını kaldırıp me-

rakla baktı ve deli gibi sallanan gemici fenerinin soluk ışığında Fransız'ın iki kangal ip çıkardığını gördü. Fransız bunları güverteye çıkardı ve Joe, onun demir iplerini daha da güçlendirmek için bunları demir iplerine saracağını anladı.

Saat dört buçukta Fransız Pete ateşi yakmıştı, beşte de çocukları kahveye çağırdı. Bu işi bitirdikten sonra, dümen köşküne çıkıp dehşet verici manzarayı seyrettiler. Gümbürdeyen engin bir denizin üzerine soluk, kurşuni bir şafak söküyordu. Kuşkonmaz Adasının kumsalını hayal meyal seçebiliyorlar, ama bu kumsal üzerinde çatlayan dalgaların gümbürtüsünü rahatça duyabiliyorlardı; gün biraz daha ışıyınca, gece en aşağı yarım mil kadar demir taramış olduklarını anladılar.

Öbür teknelerin hepsi de aynı biçimde demir taramıştı. Rengeyiği neredeyse onların üstüne düşecek gibiydi; Kapris adlı tekne iki yüz metre açıktaydı; rüzgâraltı yanlarında ise, onlarla kıyı arasında daha beş tekne dalgalarla boğuşuyordu.

Dürbünü gözlerine götürüp kıyıyı araştırmaya başlayan Frisco Kid, "İki tekne kayıp," dedi.

"Hah, işte bir tanesi!" diye bağırdı.

Biraz inceledikten sonra, "Gelin Kız bu," diye ekledi. "Neredeyse parçalanacak. İnşallah içindekiler karaya çıkmıştır."

Önce Fransız Pete, sonra da Joe dürbünle baktılar. Joe bahtsız şalupanın çatlaklar üzerinde kalkıp kalkıp oturduğunu açıkça gördü ve teknenin mürettebatını da karada seçti.

"Hayalet nerede?" diye sordu Fransız Pete.

Frisco Kid onu boş yere kumsal boyunca aradı. Ama dürbünü denize doğru çevirince, Hayalet'in rüzgârüstü tarafında, yarım mil kadar açıkta, daha bir güçlenen gün ışığı altında demir üstünde gezinmekte olduğunu gördü.

"Bahse girerim bütün gece otuz metre bile demir taramamış bu," dedi Frisco Kid, "Herhalde sağlam zemin bulmuş olacak."

"Çamurdur," diye yargısını verdi Fransız Pete. "Tam orada ufacık bir yer çamurludur. Eğer o çamurdan bir çıkarsa hapı

yuttu demektir, hiç yalan yok. Onun demirleri çamur demiridir, hafif demirdir, yalnız çamurda işe yarar. Ben bu çocuklara söylerim hep ki, daha ağır demir alsınlar, ama hep gülerler bana. Ama bir gün pişman olacak kendileri, hiç yalan yok."

Rüzgâraltı tarafındaki şalupalardan biri ufak bir yelken basarak parçalanma ve ölüm tehlikesinin dişleri arasından kurtulabilmek için korkunç bir savaşa girişti. Onun baş kıç vurarak, korkunç bir biçimde yana yatarak ve pek az yol alarak yaptığı savaşı biraz seyrettiler.

Fransız Pete onların seyirlerini yarıda bıraktı:

"Haydin bakalım!" diye bağırdı. "Mayistraya iki camadan vurun! Hemen gidiyoruz buradan!"

Tam o sırada bir narayla irkildiler. Başlarını kaldırdıkları zaman az ötelerinde, tam üzerlerine doğru hızla sürüklenmekte olan Hayalet'i gördüler.

Fransız Pete bıçağını sıyırdı, aynı anda bir kedi gibi hızla başüstüne doğru koştu ve bir bıçak vuruşuyla yedek demirin ipini kesiverdi. Bu ip kesilir kesilmez de Gözalan'ın bütün ağırlığı zincirli demir üzerine aktarıldı, böylece Gözalan tam zamanında sola doğru savruldu; tam zamanında, zira o savrulduktan bir an sonra, kıçın kıçın sürüklenen Hayalet, Gözalan'ın boşalttığı yerden hızla geçti.

Hayalet'in baş bodoslamasından denize doğru neredeyse yatay bir biçimde dört kalın ipin uzandığını gören Joe, "Hayret, dört tane de demir atmış!" diye bağırdı.

Frisco sırıtarak, "Onların ikisi tarak," dedi; "Bak işte, ocak da gidiyor denize."

O bunu söylerken, güvertede iki delikanlı göründü ve bunlar bir ipe bağlanmış ocağı denize attı.

"Vay canına!" diye bağırdı Frisco Kid, "Şu Nelson'a bak hele! Bir tek camadan vurmuş; eh artık o bile bir tek camadan vurdu mu, hava gerçekten uluyor demektir!"

Rengeyiği muhteşem bir deniz yaratığı gibi fırtınayı göğüsleyerek köpükler saça saça onlara doğru geliyordu. Onların kıç tarafından geçerken, Kızıl Nelson el salladı, on beş dakika sonra da, bu sefer ters yönde, tam orsasına seyrederek geçti.

Fransız Pete onu hayran hayran seyretmesine rağmen yine de uğursuz edasıyla, "Bir gün, hoop! Nah böyle hapı yutacak, bak ben diyorum, hiç yalan yok," dedi.

Bir dakika sonra flokuna camadan vurulmuş Gözalan, iri dalgaların üstünde ölüm kalım savaşına başladı. Ağır ağır yürüyen, zorlu ve tehlikeli bir manevraydı yaptıkları; rüzgâraltı yanlarında kalan kıyıdan sıyrılmaya çalışıyorlardı. Joe, bu kadar küçük bir teknenin, böylesine kudurmuş doğa güçlerine bir dakika bile dayanabilmesini hayretle karşılıyordu. Ama Gözalan yavaş yavaş kıyıdan ve sığlıkta alttan kabaran dalgalardan kurtulup derin sulara açıldı; burada mayistra yelkeni azıcık laşka edildi ve tekne birkaç mil uzaktaki Alameda Mendireğine sığınmak üzere yol almaya başladı. Alameda Mendireğine geldikleri zaman, Rengeyiği'ni burada sakin sakin demir üzerinde yatar buldular. Şalupaların geri kalanları da, bunu izleyen birkaç saat içinde güç bela yine aynı mendireğe sığındılar; sadece Hayalet gelmedi. Besbelli Gelin Kız'ı yalnız bırakmamak için o da karaya vurmuştu.

Öğleden sonra hava ansızın, şaşırtıcı bir biçimde günlük güneşlik bir yaz havasına dönüştü.

Akşamüstü Fransız Pete filikasına atlayıp Kızıl Nelson'ı ziyarete gittikten sonra, Frisco Kid, "Bunu hiç beğenmedim," dedi.

"Neyi beğenmedin?" diye sordu Joe.

"Neyi olacak, havayı. Pek birdenbire kalıverdi. Şöyle doya doya esip boşalamadı daha. Boşalmadan da durmaz fırtına dediğin. Eğer ben bu işten birazcık anlıyorsam, yine her an patlayıp uluyabilir bu hava."

"Buradan nereye gideceğiz?" diye sordu Joe." İstiridye yataklarına mı döneceğiz?"

Frisco Kid hayır anlamından başını sarstı. "Fransız Pete'in ne yapacağını kestiremiyorum. Demir işi ters gitti, o yüzden şimdi öyle hırslıdır ki, en göze alınmayacak işi bile yapabilir. Kızıl Nelson'la birlikte Redwood şehrine, hani sana sözünü ettiğim şu büyük vurgunun bulunduğu yere giderse hiç şaşmam."

Joe kararlı bir tavırla, "Ben yokum bu işte!" dedi.

"Tabii olmayacaksın," diye cevap verdi Frisco Kid. "Hem, Nelson'la iki adamı, bir de Fransız Pete olduktan sonra sana zaten ihtiyaçları olmayacaktır."

DOKUZUNCU BÖLÜM

FRISCO KID'İN ÖZEL KUTUSU

KONUŞACAK şeyleri kalmayıp sustuktan sonra iki delikanlı kamaranın üstünde bir saat kadar daha yattı. Sonra Frisco Kid tek kelime söylemeden aşağı indi, feneri yaktı. Joe onun bir şeyler karıştırdığını duyuyordu, biraz sonra da alçak sesle kendi adının çağrıldığını duydu. Kamaraya girdiğinde, Frisco Kid'in bir ranzanın kenarında oturduğunu, dizlerinin üstünde gemicilerin ufak tefek özel eşyalarını sakladığı bir kutu durduğunu, elinde bir magazinden çıkma dikkatle katlanmış bir resim tuttuğunu gördü.

Frisco Kid resmi düzeltip Joe'nun görebileceği biçimde çevirerek, "Buna benziyor mu?" diye sordu Joe'ya.

Bu, eski usul döşeli büyük bir odada bir araya gelmiş, baş başa bir şey görüşen iki kızla bir oğlan çocuğuna ait yarım sayfa bir resimdi. Konuşan kızın yüzü görülüyordu, öteki ikisinin ise arkası dönüktü.

Joe şaşkın şaşkın bakışlarını resimden Frisco Kid'e çevirerek, "Kim?" diye sordu.

"Senin kız kardeşin, Bessie."

Kelimeler delikanlının dudaklarından âdeta istemeye istemeye dökülmüş ve Kid, sanki sözünü ettiği şey ağza alınmayacak kadar kutsal bir şeymiş gibi utangaç bir saygıyla konuşmuştu.

Joe şaşkınlık ve hayret içinde kaldı ve o an için resimle kız kardeşi arasında bir ilinti kuramadığı gibi, zaten kızlar da üze-

rinde konuşup zaman kaybetmeye değmeyecek budala yaratıklardı. Kid'in yüzüne yayılmaya başlayan pembeliği görerek, 'resmen yüzü kızardı yani!' diye aklından geçirdi. İçinden dayanılmaz bir gülme arzusu geldi ve bu arzuyu bastırmaya çalıştı.

Frisco Kid resmi onun elinden şiddetle çekip alarak titreyen parmaklarıyla tekrar kutusuna koyarken, "Yo, yo, sakın güleyim deme!" diye bağırdı. Sonra daha sakin bir sesle ekledi:

"Ben ben sandım ki, bana öyle geldi ki, sen anlarsın dedim, hem..."

Frisco Kid hızla arkasını dönerken dudakları titriyordu ve gözleri dolu dolu olmuştu.

Bir an sonra Joe da ranzaya onun yanına oturdu, kolunu onun omzuna attı. Bunu hiç düşünmeden içinden gelen bir dürtünün etkisiyle yapmıştı. Daha bir hafta önce, kendini böyle gülünç bir durumda -kolunu bir oğlanın boynuna dolamış vaziyette- asla düşünemezdi bile; halbuki şimdi bu ona dünyanın en doğal şeyi gibi geliyordu. Ne olduğunu bilmiyordu, ama her ne ise bunun arkadaşı için çok büyük bir önem taşıdığını anlıyordu.

"Hadi, hadi anlat bakalım," diye cesaret verdi Kid'e. "Ben anlarım."

"Hayır anlamazsın. Anlayamazsın."

"Bal gibi anlarım. Hadi, anlat sen."

Frisco Kid hıçkırığını yutarak başını iki yana sarstı:

"Zaten anlatabileceğimi de sanmıyorum," dedi. "Daha çok, hissetiğim şeyler bunlar, nasıl anlatacağımı da bilmiyorum." Joe'nun eli cesaret verircesine omzunu okşadı onun, bunun üzerine Kid devam etti:

"İşte ne bileyim, ben karayı, kara insanlarını pek tanımam, kara işlerinden anlamam, hiçbir zaman bir erkek ya da kız kardeşim veya yavuklum filan da olmadı. Hiçbir zaman olmadı bunlar; böyle bir şeyi hiç tatmadım ama yine de eksikliğini hissettim hep. Bunların özlemini nah buramda duydum." Eli-

ni göğsüne koydu. "Hiç hayatında ölesiye acıktın mı sen? Hah, işte aynen onun gibiydi benim açlığım da, yalnız bu başka bir çeşit açlıktı ve ben bu açlığın ne olduğunu bilemiyordum. Günün birinde elime bir magazin geçti, içinde bir resim gördüm, baş başa vermiş konuşan iki kızla bir oğlanın resmi. Onlar gibi olmak kim bilir ne güzel şeydir diye içimden geçirdim ve acaba ne konuşuyor, ne yapıyorlardı diye düşünmeye başladım; düşünürken düşünürken, birdenbire zorumun ne olduğu kafama dank deyiverdi. Benim zorum yalnızlıktandı, başka bir şeyden değil. Ama hepsinden çok da beni düşündüren, resimdeki o hani dosdoğru suratıma bakan kız var ya, işte oydu. Hep onu düşünmeye başlamıştım; düşüne düşüne de o kız benim için sahici oldu. Yani, ben hayal kuruyordum, ama hayal kurduğumu da bilmiyordum. Erkekleri, işi, zorlu hayatı düşündüğüm zaman hayal kurduğumun farkında oluyordum, ama o kızı düşündüğüm zaman bunu fark etmiyordum. Bilmiyorum; iyice açıklayamıyorum."

Joe, hayal dünyasında yaşadığı çeşitli serüvenleri hatırladı ve onu anlamışçasına başını salladı. Hiç değilse bu kadarını anlamıştı.

"Tabii bütün bunlar budalaca şeylerdi, ama yoldaş olarak ya da arkadaş olarak böyle bir kızımın olması benim için dünyada her şeyden kıymetliydi. Dediğim gibi, bunlar çok eskidendi, daha ufacık çocuktum o zamanlar; yani Kızıl Nelson'ın bana bu adı taktığı zamanlar. O zamandan bu zamana da beni hep Frisco Kid diye çağırırlar. Ama o resimdeki kız; onun resmini hep çıkarır çıkarır bakardım ona, zamanla da, –eğer yalanım varsa bak ne olayım– zamanla da ona bakarken utanır olmaya başladım. Derken, biraz daha büyüdükten sonra kıza başka türlü bakmaya başladım. Diyordum ki kendi kendime: 'Farzet ki, Frisco, günün birinde böyle bir kızla tanıştın, ne düşünürdü kız senin hakkında? Senden hoşlanabilir miydi? Hiç seninle bir parçacık olsun arkadaşlık edebilir miydi?' Ondan sonra da

daha iyi olmaya çalışmak, benimle tanışanların benden utanmayacağı bir insan haline gelecek biçimde kendimi yetiştirmek için karar verirdim."

"İşte okuyup yazmayı bu yüzden öğrendim. O yüzden kaçtım. Nicky Perrata adında bir Rum çocuğu bana okuma yazma öğretti de ancak ondan sonra körfezde korsanlık yapmanın kötü bir iş olduğunu anlayabildim. Ben kendimi bildim bileli korsanlık yaparım; tanıdığım bütün insanların geçimleri bu yoldandır. Ama bunun kötü bir iş olduğunu anladığım gün, bu işi bırakma kararıyla kaçtım. Bir gün sana bunun nasıl olduğunu, sonra yine nasıl olup da bu işe döndüğümü anlatırım. O resimdeki kız bana gerçekmiş gibi göründüğü zamanlar tabii çok ufaktım, ama o kadar çok düşünmüşüm ki demek o resmi, hâlâ daha bazen bana gerçek görünür. Ama seninle konuştuğum sürece durum daha iyi aydınlandı ve şimdi bana şöyle görünüyor durum: Bu kız benim için sadece bir düşünceyi temsil ediyor. Benim yaşadığım hayattan daha temiz, daha iyi, tam benim sürmek istediğim bir hayatı temsil ediyor. Eğer böyle bir hayatım olsaydı, ben de tabii böyle kızlarla, onun katından insanlarla tanışabilirdim; senin katından insanlarla demek istedim yani! Onun için seni ve kız kardeşini düşünüyorum ve bu yüzden... bilmem ki, düşünüyordum işte. Ama sen herhalde o resimdeki gibi bir sürü kız tanımışsındır, değil mi?"

Joe bir baş hareketiyle onu doğruladı.

Kid, Joe'nun gözlerinde belli belirsiz görülen şüpheci ifadeyi fark edince hemen ekledi: "Öyleyse anlatsana bana onları. Onlar hakkında bir şey anlat, ne olursa olsun."

"Oho, bundan kolay ne var," diye cesaretle başladı Joe. Bir dereceye kadar delikanlının açlığını anlamıştı, bu açlığı hiç değilse kısmen doyurmak ise ona kolay bir iş gibi göründü. "Her şeyden önce bu kız milleti... şeye... ıhım... şeye benzer... kızdır işte bunlar." Başaramayacağını acı acı anlayarak sustu.

Frisco Kid safi merak kesilmiş, bekliyordu sabırla.

Joe cesaretle bütün gücünü toplamaya çalıştı. Aklına birbiri ardına birlikte okula gittiği kızlar, tanıdığı oğlanların kız kardeşleri, kız kardeşinin arkadaşları geliyordu: Zayıf kızlar, tombul kızlar, uzun boylu kızlar, kısa boylu kızlar, mavi gözlüler, kahverengi gözlüler, kıvırcık saçlılar, siyah saçlılar, sarı saçlılar; kısaca her cinsten ve her türlüsü. Ama Joe, kendisini kurtarmak için söyleyecek tek kelime bulamıyordu. Hem kendisi hiçbir zaman "muhallebi çocuğu" olmamıştı ki; öyleyse ne demeye kendisinden kızlar hakkında bilgi bekleniyordu yani? Umutsuz bir tavırla, "Bütün kızlar birbirine benzer," diye kestirip attı. "Senin tanıdığın kızlardan hiç mi hiç farkları yoktur Kid; emin ol hiçbir farkları yoktur."

"Ama ben hiçbir kız tanımıyorum ki."

Joe bir ıslık öttürdü. "Yani hiç mi tanımadın?"

"Ha, bir tane tanıdım, Carlotta Gispardi. Ama o İngilizce bilmezdi, ben de İspanyolca bilmezdim; sonunda da öldü. Üzülmüyorum; gerçi hiç kız tanımadım, ama öyle anlaşılıyor ki kızlar hakkında senin bildiğin kadarını ben de biliyorum."

Joe, "Öyle anlaşılıyor ki ben de dünya üzerindeki serüvenler hakkında senin bildiğinden fazlasını biliyorum," diye karşılık verdi.

İki çocuk kahkahalarla güldü. Ama bir an sonra Joe'yu derin bir düşünce aldı. Hayatın kendisine sağladığı iyi şeylerden ötürü hiçbir zaman şükran duymadığı birdenbire kafasına dank etmişti. Bir anda hayalinde evine döndü ve annesiyle babası gözünde daha büyük bir önem kazanıverdi; diğer yandan kız kardeşiyle arkadaşlarına, dostlarına daha büyük bir kişisel değer vermeye başladığını da fark etti. Onları şimdiye kadar hiç gerektiği gibi değerlendirmemiş olduğunu düşündü, ama bundan sonra, evet, ileride durum başka türlü olacaktı.

Fransız Pete'in seslenişiyle konuşmaları yarıda kaldı, zira ikisi birden güverteye fırladı.

ONUNCU BÖLÜM

FRISCO KID'İN ÖYKÜSÜ

"MAYISTRA yelkenini basın ve demir alın!" diye bağırıyordu Fransız. "Ondan sonra Rengeyiği'nin dümen suyunu takip edersin! Seyir ışıkları yakmak yok!"

"Haydi! Koltukları koyuver; canlı!" diye emretti Frisco Kid. "Şimdi çördek yakalarını boşalt! Nah, şu ip, laşka et onu. Benden önce sakın hisa etmeye kalkma. Tamam! Çabuk çabuk! Sonra düzeltiriz. Kıçüstüne koş, mayistra yelkenine yardıma gel! Dümeni bas!"

Mayistra yelkeninin ani sürücü gücü altında Gözalan bir silkindi ve sabırsız bir at gibi demire asıldı; çamurlu demir dipten koparak fısırtıyla sudan kurtuldu, Gözalan serbest kaldı.

"Iskotayı koyuver! Yine baş tarafa gel de zincire yardım et! Alesta, flok açacağız!" Magazinlerdeki kız resimleri üzerinde hayallere dalan oğlan çocuğu Frisco Kid gitmiş, yerine güçlü ve sözünü dinleten denizci Frisco Kid gelmişti. Flok, Joe'nun ellerinde fora edilirken Frisco Kid kıçüstüne koşmuş, Joe da az sonra onun yanına gelmişti. Tam o sırada Rengeyiği karanlığın içinde canavar bir yarasa gibi, onların rüzgâraltı yanına doğru geçti.

Fransız Pete'in, "Ah, bu çocuklar, ah! Neredeyse bütün gece oyalanacaklar!" diye söylendiği, onun ardından da Kızıl Nelson'ın ona cevabı duyuldu: "Boş ver be Fransız. Kid'e denizciliği öğreten benim, şimdiye kadar da beni hiç utandırmadı o."

Rengeyiği daha hızlı bir tekneydi, ama orsa alabanda eğlendirmek suretiyle çocukların kendilerini gözden kaybedecek kadar geride kalmamalarını sağlıyorlardı. Rüzgâr hep aynı kararda batıdan esiyor, erken vakitte artacağına dair işaretler taşıyordu. Hızla geçen ve yıldızları kapayan bulut kümeleri, yükseklerde rüzgârın daha hızlı esmekte olduğunu gösteriyordu. Frisco Kid gökyüzünü inceledi:

"Sabah olmadan hava iyice artacak," dedi, "Sana söylediğim çıkıyor."

Birkaç saat sonra her iki tekne de San Mateo kıyısının bir gomene kadar açığında demir attı. Kıyıda denize uzanan ufak iskelenin çıplak ucunu hayal meyal, az ötede bir şamandıraya bağlı duran küçük bir yatı da belli belirsiz seçebiliyorlardı.

Alışılageldiği üzere, acele bir ayrılış ihtimaline karşı her şey hazır duruma getirildi. Göz açıp kapayana kadar demirler kaldırılabilir, yelkenler fora edilebilirdi. Rengeyiği'nden ayrılan her iki filika sessizce Gözalan'a yanaştı. Kızıl Nelson iki tayfasından birini Fransız Pete'e verdiğinden, filikaların her ikisinde de ikişer kişi bulunuyordu. İkişer kişilik bu grupların hiçbirinin görünüşü iç açıcı değildi –ya da Joe öyle düşünüyordu–, zira adamların suratlarındaki sert ifade Joe'nun âdeta içini ürpertti. Gözalan'ın kaptanı tabanca asılı kemerini beline taktı ve kayığa bir karabina ile ipleri kalın, çift makaralı bir palanga yerleştirdi. Sonra herkese şarap ikram etti ve kamaranın karanlığında ayakta, akınlarının başarısına kadeh kaldırdılar. Kızıl Nelson da silahlıydı; onun iki tayfasının bellerinde ise bilinen gemici bıçakları vardı. Kayıklara usulcacık, hiç gürültü çıkarmamaya dikkat ederek bindiler; Fransız Pete, Gözalan'ın güvertesinde epeyce oyalanarak, sessiz durmaları ve bir oyun oynamaya kalkmalarını çocuklara sıkı sıkı tembih etti.

Filikalar karaltı halinde seçilen karaya doğru uzaklaştıktan sonra, Frisco Kid, "Eğer filikaları almamış olsalardı, senin için fırsat çıkmış olacaktı şimdi Joe," diye fısıldadı.

Joe'nun verdiği cevabı Frisco Kid hiç beklemiyordu: "Gözalan ne güne duruyor? Göz açıp kapayıncaya kadar yelken basar, çeker gideriz."

Frisco Kid tereddüt ediyordu. Delikanlının yoldaşlık anlayışı güçlü olduğundan, bir yoldaşını sıkışık durumdayken bırakıp sıvışmak ona çirkin geliyordu.

"Onları kıyıda, zor bir durumdayken terk etmek pek dürüstçe olmaz," dedi. "Tabii, bu işin baştan aşağı yanlış olduğunu biliyorum," diye aceleyle devam etti; "Ama ilk gece, hani arkadan herifler kurşun yağdırırken filikaya ulaşmak için suların içinde nasıl koştuğunu hatırlarsın ya? Biz seni o sefer bırakıp gitmiş miydik?"

Joe istemeye istemeye kabul etti, sonra beyninde şimşek gibi yeni bir fikir çaktı. "Ama onlar korsan, hırsız onlar, cani. Onlar yasalara karşı geliyor, senle ben ise yasaları bozmak niyetinde değiliz. Ayrıca terk edilmiş de olmayacaklar ki. Rengeyiği var nasıl olsa. Rengeyiği ile kaçmalarına kimse engel olmaz, karanlıkta da bizi bulamazlar."

"Hadi bakalım öyleyse." Frisco Kid kaçmaya razı olmakla birlikte yine de bu işten pek hoşlanmıyordu, zira bu kaçışta yine de bir ihanet havası vardı.

Sürüne sürüne baş tarafa gidip mayistra yelkenini hisa etmeye başladılar. Demiri taratabilir, böylelikle demir alma zamanını kazanabilirlerdi. Ama çördek makaralarının daha ilk tıkırtısında, karanlığın içinden, "Hişşt!" diye bir uyarı duyuldu ve bunu yine fısıltı halinde, ama biraz daha yüksek perdeden gelen, "Bırak onu!" emri izledi.

Seslerin geldiği yöne bakınca öbür şalupanın vardavela teli üzerinden sarkmış beyaz bir suratın kendilerine bakmakta olduğunu gördüler.

"Ha, Rengeyiği'nin miçosuymuş meğer," dedi Frisco Kid. "Hadi, gel."

Makaraların daha ilk takırtısında yine işlerine karıştı Rengeyiği'nin miçosu.

"Bana bakın, o çördekleri hemen bırakın diyorum size, yoksa karışmam ha!"

Bir tabanca horozunun kalkarken çıkardığı çıt sesi, savrulan tehdide daha da bir güç kazandırmıştı. Frisco Kid itaat edip homurdana homurdana dümenin başına gitti. Joe'yu avuturcasına, "Merak etme, daha çook fırsat çıkar," diye fısıldadı. "Fransız Pete'in kurnazlığına ne dersin? Senin kaçmaya kalkabileceğini hesaplayıp başımıza nöbetçi bırakmış."

Korsanların işlerinin nasıl gittiğini gösterecek hiçbir işaret yoktu kıyıda. Ne bir köpek havlamış, ne bir ışık yanmıştı. Bununla birlikte havada her an patlayıverecek bir tehlikenin kokusu vardı sanki. Gecenin karanlığı türlü türlü korkunç şeyleri saklıyormuşçasına yoğun bir gerilim içindeydi. Çocuklar birbirlerine sokulmuş beklerken bu gerilimi keskin bir biçimde hissediyorlardı.

Nihayet Joe dayanamayıp konuştu:

"Hani bana kaçışını, sonra da neden tekrar bu işe döndüğünü anlatacaktın!"

Frisco Kid, Joe'nun kulağına eğilip fısıltı halinde konuşarak hemen hikâyesini anlatmaya koyuldu:

"O hayatı bırakmaya karar verdiğim zaman işte, bana elini uzatacak tek kul yoktu; ama okumak için tek çarenin, bir yolunu bularak karaya kapağı atıp bir iş bulmak olduğunu biliyordum. Sonra, köylerde, şehirlerdekinden daha çok iş bulma imkânı olabileceğini hesaplayarak Nelson'ın yanından kırdım. O sıralarda Rengeyiği'ndeydim. Bir gece Alameda istiridye yataklarındayken karaya çıktım ve tabanları yağladığım gibi, körfezi arkamda bırakarak bütün gücümle kaçtım. Nelson beni yakalamadı. Ama oralarda hep Portekizli çiftçiler vardı, hiçbiri de bana iş vermedi. Ayrıca kaçış için yanlış mevsimi seçmişim –kıştı. Artık, kara hakkında ne kadar bilgim olduğunu buradan

anla sen. Biriktirdiğim birkaç dolarım vardı; bununla, karanın daha içlerine, daha içlerine doğru durmadan dinlenmeden yaptığım yolculukta, ekmek, peynir gibi yiyecekler alıyordum. Geceleri açıkta, battaniyesiz yatıyor, ayaz kesiyordum; vallahi sabahı iple çekerdim o soğuk geceler. Ama hepsinden beteri, insanların bana hoş bir gözle bakmayışıydı. Hepsi de benden şüpheleniyor, üstelik şüphelendiklerini açıkça da belli ediyorlardı; bazen üzerime köpeklerini salarak kovuyorlardı beni. Yani, görünüşe göre bana karada yaşamak haramdı. Derken param da suyunu çekti ve tam açlıktan ve yorgunluktan iyice bittiğim sırada da enselendim."

"Enselendin mi? Hangi suçtan?"

"Hiiç. Yaşamak suçundan herhalde. Bir gece uyumak için bir tınazın altına girdim, çünkü otların içi daha sıcak oluyordu; derken köyün polisi çıkageldi, serserilikten tutukladı beni. Önce beni bir ev kaçağı sandılar, dört bir yana telgrafla eşkâlimi bildirdiler. Onlara kimsem olmadığını söyledimse de uzun bir süre bir türlü inandıramadım. Sonra, bana kimse sahip çıkmayınca yargıç beni San Francisco'daki ıslahevine yolladı."

Frisco Kid susup gözlerini dikkatle kıyıdan yana dikti. Fransız Pete, Kızıl Nelson ve iki tayfayı yutan koyu karanlık, derin sessizlik sürüyordu. Artan rüzgârdan başka hiçbir kımıltı yoktu.

"O ıslahevinde öleceğimi sandım. Tıpkı hapishane gibiydi. Üstümüze kilit vuruyorlar, mahkûm gibi gardiyan dikiyorlardı başımıza. Öbür oğlanlardan hoşlanabilseydim, buna bile razı olacaktım. Ama onlar çoğunlukla sokak çocuklarıydı; türlüsü vardı: yalancısı, sinsisi, ödleği, erkeklik ya da dürüstlükten zerre kadar nasibi olmayanı, artık ne istersen. Orada hoşuma giden tek şey kitaplardı. Çok, pek çok kitap okudum orada. Ama sadece kitap geri kalan şeylere katlanmama yetmiyordu. Özgürlüğü, denizi, gün ışığını özlüyordum. Hem benim suçum neydi de beni hapishaneye tıkıp diğerleriyle aynı sürüye katmışlardı?

Kötü yolda gitmeyip iyi yola girmeyi denemiş, kendimi düzeltmek istemiştim, buna karşılık bulduğum şey de ıslahevine kapatılmak olmuştu. Kafamı çalıştırıp bir yol bulacak yaşta da değilim ki! Bazen gün ışığının denizde oynaşması, yelkenlerde ışıl ışıl yansıması, Rengeyiği'nin suları şöyle, ne bileyim, fışır fışır yarışı gözümün önüne gelirdi de öyle bir kafam bozulurdu ki, artık ne yaptığımı bilmez olurdum. O zaman oradaki oğlanlar, bütün aşağılık, alçak oyunlarıyla üzerime gelirlerdi, ben de topuna birden sopayı çekerdim. O zaman da bize bakan adam beni tek başıma bir odaya kilitleyip cezalandırırdı. Artık daha fazla dayanamazdım; bir fırsatını kollayıp kirişi kırdım. Karada bana kimse yüz vermediğinden, Fransız Pete'in yanına girdim ve tekrar körfeze dönmüş oldum. İşte hepsi bu kadar, ama hele biraz daha büyüyeyim, şöyle kendi başıma namuslu bir iş tutacak kadar, o zaman yine deneyeceğim kaçmayı."

Joe, otoriter bir tavırla, "Benimle birlikte karaya döneceksin!" dedi elini Frisco Kit'in omzuna koyarak. "Yapacağın şey budur senin. Bizimkilere ge..."

Dan! Kıyıdan bir tabanca sesi duyuldu. Dan! Dan! Daha başka silahlar da konuşmaya başladı çatırtılı sesleriyle. Bir erkek çığlığı göğe yükseldi ve söndü. Birisi imdat diye bağırmaya başladı. İki çocuk bir anda ayağa fırlamıştı; mayistra yelkenini hisa edip kaçış için gerekli hazırlıkları yapıyorlardı. Rengeyiği'nin miçosu da aynı şeyleri yapıyordu. Yatta, gürültüye uyanan bir adam başını kamaranın ağzından çıkarıp baktı, ama iki yabancı şalupayı görür görmez hemen içeri çekildi. Bekleyiş gerginliği dağılmış, eylem vakti gelip çatmıştı.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

JOE'NUN YENİ SORUMLULUĞU

ZİNCİRİ çekerek demiri içeri alan Frisco Kid'le Joe yorgunluktan bitkin düşmüşlerdi. Gözalan'ın flokunu açıp hareket etmek üzere her şey alesta bekliyordu. Gözlerini zorlayarak kıyıda neler olup bittiğini görmeye çalışıyorlardı. Gürültü patırtı dinmişti, ama ötede beride ışıklar yanmaya başlamıştı. Bir palanga makaralarının gıcırtısı geldi kulaklarına, ardından Kızıl Nelson'ın neşeli sesi duyuldu:

"Hisa yelken! Koy ver gitsin!"

Frisco Kid palangayı kastederek, "Fransız Pete bunu yağlamayı unutmuş," diye yorumda bulundu.

Mayistra yelkenini tek başına hisa edene kadar yorgunluktan canı çıkan Rengeyiği'nin miçosu, kamaranın üstüne oturmuş, kolunun yeniyle alnının terini silerken berikilere seslendi:

"Biraz ağırdan alıyorlar değil mi?"

"Herhalde işleri yolunda," diye cevap verdi Frisco Kid. "Sen hazır mısın?"

"Evet; burada her iş tamam."

Yattaki adam başını dışarı çıkarma cesaretini gösteremediği için, kamara kapısının ağzından seslendi:

"Hey, bana bakın. Çekip gitsenize siz be!"

"Sen oturduğun yerde oturup sesini kessene!" diye aldı cevabını. "Biz kendi işimizi biliriz, sen de kendi işine bak."

"Dışarı çıkarsam gösteririm size!" diye tehdit savurdu yattaki adam.

Rengeyiği'nin miçosu da, "Hele bir çık da asıl sen görürsün gününü!" diye cevabı yapıştırıp sesini çıkarmaması için tehdit etti adamı.

Frisco Kid birden, "İşte geliyorlar," dedi Joe'ya.

İki filika karanlığın içinden fırlayıp yanaştılar. Fransız Pete'in sesinden de anlaşıldığı üzere, aralarında bir çekişme geçmekteydi.

"Olmaz, olmaz!" diye bağırıyordu Fransız. "Gözalan'a koyacaksın. Rengeyiği çok hızlı, öyle çabuk kaçar ki sonram ben alırım hava. Sen Gözalan'a koyacaksın onu. Ha? Ne diyorsun?"

"Pekâlâ, öyle olsun," diye razı oldu Kızıl Nelson. "Paylaşmayı sonraya bırakırız. Hadi ama elinizi çabuk tutun. Haydi bakalım delikanlılar, çıkın meydana da çekin yükü yukarıya! Benim kolum kırıldı."

Tayfalar tekneye çıktı, filikanın içine ipler sallandırıldı ve Joe dışında bütün mürettebat hep birlikte iplere asılmaya hazırlandı. Kıyıdan gelen bağrışmalar, kürek sesleri, palanga, makara takırtıları, yelken hışırtıları, kıyıdaki adamların takibe hazırlandığını gösteriyordu.

"Haydi!" diye komut verdi Kızıl Nelson. "Hep beraber! Sakın koyvereyim demeyesiniz, sandalı parçalarsınız yoksa. Haydi bakayım! Al beraber, kuvvetli asılın, durdurmadan asılın! Bir daha! Haydi, bir daha! Şimdi biraz durun da soluklanın."

Daha işin yarısı tamamlanmadığı halde zorlanmaktan dermanları kesildiği için molayı sevinçle karşıladılar. Yukarı çekilen ağır nesnenin ne olduğunu anlamak için küpeşteden aşağı bir göz atan Joe, bürolarda kullanılan cinsten ufak bir kasanın belli belirsiz ana çizgilerini gördü.

"Haydi, al beraber!" diye yeniden başladı Kızıl Nelson. "Durmadan çekin, hiç durmadan asılın! Haydi, hoop! Haydi, hoop! Bir daha! Bir daha! Alın içeri!"

Tayfalar göğüsleri körük gibi işleyerek, yorgunluktan tutulmuş kaslarıyla, ağır kasayı küpeşteye kadar çıkarıp vardavela zincirinin üzerinden aşırdılar, yuvarlaya yuvarlaya kıçüstüne kadar getirdiler. Kamaranın kapıları ardına kadar açıldı, kasa itile kakıla kamaraya getirilip salmanın yanı başına yerleştirildi. Kızıl Nelson işe göz kulak olmak için yelkenliye çıkmıştı. Sol kolu kımıldamadan yanından sarkıyor ve parmak uçlarından şıp şıp kan damlıyordu. Kızıl Nelson'ın buna aldırış ettiği yoktu, hatta ortalığı ayağa kaldırdığı kıyıda kendisi için koparılan şamataya bile metelik vermiyordu; seslerin yaklaşması ise bu şamatanın neredeyse tepelerinde patlayacağını gösteriyordu.

Kızıl Nelson gitmek üzere arkasını dönerken, Fransız Pete'e, "Golden Gate'e rota tut," dedi. "Yanından ayrılmamaya çalışacağım, ama eğer karanlıkta seni kaybedersem, sabah Farralones açıklarında buluşuruz." Tayfaların ardından filikasına atladı ve sağlam kolunu sallayarak bütün gücüyle haykırdı:

"Ondan sonra ver elini Meksiko, evladım! Meksiko ve yaz havası!"

Demirinden kurtulmuş Gözalan, flokuna dolan rüzgârla yol almaya başladığı sırada, tam pupalarından heyula gibi beliren bir yelken yedekteki filikayı sıyırarak geçti. Yabancı teknenin dümen köşkü, korsanları görünce öfkeyle bağrışmaya başlayan adamlarla doluydu. Gözalan'ı yakalatmak için çördeklerini kesmek üzere ileri atılıp atılmamakta tereddüt geçiriyordu Joe. Geçen gün Fransız Pete'e söylediği gibi, utanılacak hiçbir şey yapmamıştı kendisi, dolayısıyla da mahkemeye verilmekten hiç korkmuyordu. Ama Frisco Kid'i düşünerek kendini tuttu. Onu da beraberinde karaya çıkarmak istiyordu, ama Gözalan'ı yakalattığı takdirde Kid'in de mahkemeye verileceğini biliyor ve bunu istemiyordu. Bu yüzden, Gözalan'ın kaçabilmesi onun da işine geliyordu.

Onları izleyen şalupa, arkalarına düşmek için acele tiramola edeyim derken, karanlıkta, demir üzerinde yatmakta olan yata

bindiriverdi. Yattaki adam vadesinin dolduğunu düşünerek korkunç bir çığlık koparıp güverteye fırladı ve kendini kaldırıp küpeşteden denize attı. Çarpışmanın yarattığı şaşkınlık ve kargaşa arasında, ayrıca şalupadakilerin denize atlayan adamı kurtarmaya çalışmalarından da yararlanarak, Fransız Pete ile tayfaları gecenin karanlığında gözden kayboldular.

Rengeyiği ise çoktan gözden kaybolmuştu. Joe'yla Frisco Kid selviçleri toplayıp ortalığa çekidüzen verme işini bitirdikleri zaman açık denize çıkmışlardı. Rüzgâr düzenli bir biçimde git gide güç kazanıyor ve Gözalan oldukça düzgün deniz yüzeyinde hızla yol alıyordu. Bir saate varmadan Avcı Burnu'nun ışıkları Gözalan'ın sancak baş omuzluğunda belirdi.

Frisco Kid kahve pişirmek için aşağı indi, ama Joe yukarıda kalıp Güney San Francisco'nun ışıklarının yavaş yavaş büyüyüşünü seyrederek düşüncelere daldı. Meksiko! Böyle fındık kabuğu gibi bir tekneyle açık denize çıkmak! İnanılır şey değil! Hiç değilse Joe böyle düşünüyordu, zira açık deniz yolculuğu dendi mi, Joe'nun aklına sadece vapurlar ve tam armalı yelkenliler gelirdi. Çördekleri kesmediğine yarı pişmandı; içinden de Fransız Pete'e binlerce soru sormak geliyordu. Ama tam ilk sorusunu sormaya hazırlandığı sırada, o beyefendi Joe'ya, kendisine kahve getirmesini, sonra da gidip yatmasını söyledi. Gözalan'ın idaresini üzerine alan Fransız Pete'i yalnız bırakarak Frisco Kid de Joe'nun ardından aşağı indi. Joe iki kere, dalgaların kontradan geldiğini duydu, bir sefer de ters rotada bir yelkenlinin görüş alanı içine girdiğini gördü. Ama karanlıkta daha fazlasını göremedi ve başka bir ses de duymadı. Belki de orsasına seyrederek yol kazanmaya çalışıyordu Pete.

Şafak söktükten biraz sonra yukarı çağrılan çocuklar uykulu gözlerle güverteye çıktılar. Hava soğuk ve kurşuniydi, rüzgâr ise yarı yarıya fırtına halini almıştı. Joe, Melek Adasının karantina çadırlarını görünce şaşırdı. San Francisco dumanlı bir karaltı halinde güney ufkunda uzanırken, dünyanın batı ucu ağır

ağır gözlerinin önünden geri çekiliyordu. Fransız Pete, Raccoon Boğazı'na girmek için yaptığı manevrayı bitirmek üzereydi, bu arada, yarım mil kadar arkalarında bulunan yat biçimli bir şalupayı da dikkatle süzmekteydi.

"Gözalan'ı yakalayacaklarını sanıyorlar ha? Pöh!" Böyle diyerek, yelkenliyi dosdoğru Golden Gate'i tutacak bir rotaya soktu.

Arkalarından gelen yat da aynı şeyi yaptı. Joe yatı birkaç dakika seyretti. Yat, görünüşe göre onlarınkine paralel bir rota izliyor ve onlardan çok daha hızlı yol alıyordu.

"Bu hızla bizi çok geçmeden yakalar bunlar!" diye bağırdı Joe.

Fransız Pete güldü. "Öyle mi zannediyorsun! Pöh! Onlar dışarıda, biz içerideyiz. Onlar rüzgârdan korkuyor; biz rüzgârın gözünü okşuyoruz. Ah! Bekle sen, görürsün!"

"Onlar bizden hızlı gidiyor," diye açıklamada bulundu Frisco Kid; "Ama biz rüzgâra daha yakınız. Sonunda alt edeceğiz onları, hatta liman sığlığından geçmek cesaretini gösterseler bile –hoş bu cesareti gösterebileceklerini de hiç sanmıyorum. Bak, bak! Şuraya bak!"

İleride havaya kalkıp köpük köpük yuvarlanan iri okyanus dalgaları göze çarpıyordu. Bu dalgaların arasında, bir an karinasını gösterecek biçimde havalanıp, bir an sonra küpeştelerinin üstüne kadar kereste yüklü güvertesi dalgaların arasında kaybolarak, bir buharlı kıyı uskunası, sarhoş gibi yalpa vura vura limana doğru yol almaktaydı. İnsanoğlu ile doğa güçleri arasındaki bu savaş pek görkemliydi. Joe'nun bütün çekingenliği bir anda uçup gitti ve oğlanın burun delikleri kabarmaya, yaklaşmakta olan mücadelenin bilinciyle gözleri çakmak çakmak tutuşmaya başladı.

Fransız Pete muşambasıyla yağmur şapkasını istedi; Joe'ya da bir yedek takım verdiler. Sonra Fransız, Joe'yla Frisco Kid'i, kasayı sıkıca bağlamaları için aşağıya yolladı. Joe tam işinin

yarısındayken kasanın ön tarafında yaldızlı harflerle yazılı olan firma adına gözü ilişti: "Bronson ve Tate." Hoppala! Bu babasıyla ortağına aitti demek. Kendi kasalarıydı, kendi paralarıydı bu! Döşemeye son koç boynuzunu çakmakta olan Frisco Kid başını kaldırıp Joe'nun öyle hayretle gözlerini nereye diktiğine baktı.

"Acı geldi, değil mi?" diye fısıldadı. "Baban mı?"

Joe başıyla onayladı. Şimdi her şeyi anlıyordu. Demek ki San Andreas'a gitmişlerdi. Babasının orada büyük maden ocakları vardı ve büyük bir ihtimalle bu kasanın içinde, binden fazla işçinin parası bulunuyordu.

"Sakın ağzından bir şey kaçırma," diye Kid'i uyardı.

Frisco Kid, sen merak etme gibilerden başını salladı. "Fransız Pete okuma bilmez zaten," diye mırıldandı. "Kızıl Nelson'ın da senin adını bildiğini pek sanmam. Ama yine de acı geldi bu iş. İmkân bulur bulmaz kasayı kırıp açacaklar ve içindekileri bölüşecekler, buna karşı elinden ne gelebileceğini bilemiyorum."

"Bekle, görürsün."

Joe, babasının parasını kurtarmak için elinden geleni ardına koymamaya karar vermişti. Olsa olsa bu para elden giderdi; kendisi burada olmasaydı zaten elden gidecekti; halbuki, burada tek başına da olsa, hiç değilse bu parayı kurtarmak ve babasına kazandırmak için mücadele etme fırsatına sahipti. Sorumluluklar Joe'nun omuzlarına bütün ağırlığıyla birbiri ardına yüklenmekteydi. Halbuki daha birkaç gün önce, kendinden başka kimseyi düşündüğü yoktu bu dünyada; derken, garip bir biçimde Frisco Kid'in geleceğinden sorumlu hissetmeye başlamıştı kendini; onun arkasından, daha da garip bir biçimde, bir erkek çocuk olarak kendine, kız kardeşine, sokak ve okul arkadaşlarına karşı bazı görevleri olduğunu fark etmişti; şimdi de koşulların sürükleyip getirdiği hiç umulmadık bir olayla, babasına bir hizmette bulunmak zorunluluğu çıkmıştı karşısına.

Bütün bunlar, Joe'nun onuruna derinden dokunan bir meydan okumaydı âdeta ve Joe bu meydan okumaya cesaretle cevap veriyordu. Geleceğin neler sakladığı bilinmese bile, Joe'nun kendinden zerre kadar şüphesi yoktu ve doğanın cömert eliyle ona verdiği bu ruhsal yapı, bu kendine güven, bu kafa yapısı, onun kararlılığını bir kat daha artırıyordu. Belli belirsiz de olsa güvenin güven, kuvvetin de kuvvet doğurduğu gerçeğini anlıyor gibiydi.

ON İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUKLARIN KAÇIŞ PLANI

"ŞİMDİ yiyoruz dalgayı!" diye bağırdı Fransız Pete. İki delikanlı dümen köşküne koştu. Mendireğin tam topuğundaydılar. On iki-on üç metrelik dev gibi bir dalga tam arkalarında köpüklü tepesini kaldırdı ve bir an için onların rüzgârını kesti; onları altına alıp ufacık tekneyi bir yumurta kabuğu gibi ezeceğe benziyordu. Joe soluğunu tuttu. Heyecanın doruğa ulaştığı andı bu. Fransız Pete tekneyi orsa alabanda edip dalgayı baştan aldı; tekne hışırtıyla dalgaya bindi, baş döndürücü doruğunda bir an duraladı, sonra aşağıda, dalganın öbür yanında açılan vadiye indi. Kâh dalgaları baştan almak için orsa alabanda, kâh dalgalar arasından mayistrayı doldurmak için laşka edip, orsa, poca, bata çıka tehlikeli bölgeyi geçmeye başladılar. Bir ara dalganın kırılan tepesine yakalandılar, köpükler içinde kaynayıp gitmelerine ramak kaldı, neyse ki şalupa bir mantar gibi kolaylıkla dalıp çıkıverdi tekrar.

Joe'ya sanki içi boşalmış da havalara uçuyormuş, dünyadan ayrılıyormuş gibi geldi. Ah, hayat buydu! Hareket buydu! Kendisinin öteden beri yaşadığı o sıradan hayat tabii ölçülemezdi bu hayatla canım! Vapurun tepeleme kereste yüklü güvertesinde toplanan tayfalar onlara şapkalarını sallıyor, hatta kaptan köşkünden geminin kaptanı bile bu küçük teknenin yiğit mürettebatına hayranlığını belli ediyordu.

"A, bakın bakın!" diye Fransız Pete arka tarafı işaret etti.

Yat tipi şalupa bu işe girişmeye cesaret edememiş, mendireğin iç yanında ileri geri dolaşıyordu. Kovalamaca bitmişti. Yaklaşmakta olan fırtınadan kaçmakta olan bir kılavuz motoru, yanlarından korkmuş bir kuş gibi uçtu sanki; vapurun yanından geçerken ise vapur âdeta yerinde sayıyormuş gibi kaldı onun hızına oranla.

Yarım saat sonra Gözalan, tepesi köpüklü son dalganın tepesini de aşarak kayarcasına, ine kalka Pasifik'in iri ölü dalgaları üzerinde hızla yol alıyordu. Rüzgâr hızını arttırdığı için, flok ile mayistraya birer camadan vurmak zorunda kaldılar. Sonra tekrar, otuz mil ötedeki Farcalones'e doğru sancak kuntrasında tam armayla camadansız yol almaya başladılar. Sabah kahvaltısı pişirilip yenildiği sırada Rengeyiği'ni gördüler. Tekne, dümeni bağlanmış, yelkenleri aykırı kuntralara alınmış durumda, güneybatıya doğru eğleniyor ve güvertesinde kimsecikler görünmüyordu.

Fransız Pete böylesine bir densizlik karşısında söylenmekten kendini alamadı: "Kızıl Nelson yapar işte hep bu hatayı. Hiçbir şey değil umurunda onun. Korkmaz gözü hiçbir şeyden. Günün biri ölecek, ah, çook çabbuk! Ben biliyorum, ölecek."

Rengeyiği'nin çevresinde üç kere dolandılar, onun rüzgârüstünden geçerken hep bir ağızdan bağrıştılar da ancak ondan sonra güverteye bir kişi çıkartabildiler. Rengeyiği'nin de yelkenleri rüzgârla doldu ve her iki tekne Pasifik'in enginlerine doğru birlikte tam yolla ilerlemeye başladı. Frisco Kid'in Joe'ya söylediğine göre böyle yapmaları gerekliydi; bütün gücüyle yüklenmek üzere olan fırtınadan paçayı kurtarmak için bundan başka çare yoktu. Yoksa California kıyısının rüzgâraltı yanına düşerlerdi. Kumanyalarıyla içecek sularını hava düzeldikten sonra kıyıya inerek alabilirlerdi. Joe'yu hiç deniz tutmadığı için onu tebrik etti. Bu durum Fransız Pete'in de hoşuna gittiğinden, o da Joe'yu övdü ve asi tayfasıyla arası daha bir yumuşadı.

Frisco Kid yemek pişirirken, "Bak seninle ne yapacağız!" diye Joe'nun kulağına fısıldadı. "Bu gece Fransız Pete'i alaşağı edip..."

"Fransız Pete'i alaşağı mı edeceğiz?"

"Evet. Karanlık basar basmaz alaşağı edeceğiz onu ve bir güzel bağlayacağız; sonra seyir lambalarımızı yakıp karaya doğru kaçacağız; nasıl olsa bir limana varırız, neresi olursa olsun, yeter ki Kızıl Nelson'dan yakamızı kurtaralım, izimizi kaybettirelim."

Joe düşünceli bir tavırla, "Evet," dedi: "Bu fena fikir değil, ama ben tek başıma yapabilseydim bunu. Senden bana yardım etmeni istemek, Fransız Pete'e ihanet olur senin için."

"Ben de oraya geliyordum zaten. Sen bana bir iki hususta söz verirsen, sana yardım ederim. Ben ıslahevinden kaçtığım ve aç açıkta kaldığım zaman beni Fransız Pete teknesine aldı; buna karşılık onu hapishaneye yollamam nankörlük olur. Dürüstlük olmaz bu. Baban olsa, senin verdiğin sözü tutmamana razı gelir miydi?"

"Yok; tabii razı gelmezdi." Joe, babasının ne kadar sözünün eri bir insan olduğunu aklına getirdi.

"Öyleyse sen bana söz vereceksin şimdi; baban Fransız Pete'ten katiyen davacı mavacı olmayacak."

"Pekâlâ. Yalnız sen ne olacaksın? Bu iş olduktan sonra hâlâ Gözalan'da kalmayı aklından geçiremezsin tabii!"

"Sen benim için üzülme. Benim arkamdan kimse hasretimi çekecek değil. Gücüm kuvvetim yerinde, geminin birine kapağı atıp tayfa olarak denize açılacak kadar da denizcilikten anlıyorum. Dünyanın öbür yanında bir yerlere gider, her şeye yeni baştan başlarım."

"Öyleyse bu işten vazgeçeriz, işte o kadar."

"Hangi işten vazgeçeceğiz?"

"Fransız Pete'i bağlayıp da kaçma işinden."

"Yok öyle şey. Bu işe karar verildi bir kere."

"Sen beni dinle şimdi bakalım: Bu işte kesinlikle yokum ben. Eğer sen bana bir söz verirsen, önce Meksiko'ya bir varmayı bekleyeceğim."

"Neymiş bu verilecek söz?"

"Şu: Karaya çıktığımız andan itibaren kendini tamamıyla bana teslim edecek ve bana güveneceksin. Zaten karada sudan çıkmış balık gibisin –kendin de demiştin ya! Doğru dürüst insanlarla tanışman, öğrenim görmen ve korsanlık ya da tayfalıktan daha başka bir iş tutabilmen için her şeyi babama hallettireceğim, yaptırabilirim bunu ona ben, biliyorum. Senin de istediğin bu değil miydi?"

Frisco Kid gerçi bir şey söylemedi, ama ne kadar hoşlandığı yüzünden anlaşılıyordu.

"Üstelik bu senin hakkın da; hakkından fazlası yapılmış olmayacak ki sana," diye devam etti Joe. "Benimle birlik olacak ve babamın parasını kurtaracaksın. Babam o dediklerimi sana borçlu olacak."

"Ama bir şeyi karşılık bekleyerek yapamam ki. Karşılık bekleyerek bir şey yapanlardan da hoşlanmam."

"Sen sesini çıkarma bakalım artık. Kasasını kurtarabilmek için dedektif tutmak, daha başka masraflar filan babama kaça patlardı sanıyorsun? Sen bana söz ver de gerisini düşünme; tabii senin için hazırlayacağım durumu beğenmezsen kabul etmezsin. Hadi, hadi bak bu dürüst alışveriş işte."

Pazarlıkta kesişip el sıkıştılar ve o gece nasıl davranacaklarını tasarlamaya koyuldular.

Ne var ki kuzeybatıdan bindiren fırtına, Gözalan ve mürettebatı için dağarcığında bambaşka şeyler saklıyordu. Yemek vakti mayistra ile floka çifte camadan vurmak zorunda kaldıkları sırada fırtına henüz en şiddetli noktasına ulaşmamıştı bile. Denizde öyle bir kabarmıştı ki, birbiri ardı sıra yuvarlanan dağ gibi dalgalardan başka bir şey görünmüyordu; bütün bunların rüzgâraltı güvertesinden seyri ise korkunç olmakla birlikte gör-

kemliydi de. İki şalupa, ancak ikisi de aynı dalganın tepesine çıktıkları zaman birbirlerini görebiliyorlardı. Ara sıra dalgalar dümen köşküne, oradan da kamaraya doluyor, suları boşaltmak için de Joe bir sintine tulumbasının başında nöbet tutuyordu.

Saat üçe doğru, Fransız Pete, Rengeyiği'ne işaretlerle şansını deneyip bir deniz demiri atacağını anlattı. Bu deniz demiri denen şey üçgen biçimi bir çelik çerçeve üstüne geçirilmiş, derinliği az, branda bezinden bir torbaydı. Bu torba, tıpkı bir uçurtma gibi yedekçi iplere bağlanarak ağzı deniz yüzeyine dik durumda büyük bir direnç yüzeyi meydana getirirdi. Torbadan daha hızlı sürüklenen şalupa ise, böylece rüzgârı da dalgayı da baştan alacak biçimde tutulmuş olurdu -fırtınalarda başvurulacak en güvenilir yol buydu. Kızıl Nelson anladığını ifade etmek için eliyle bir hareket yaptı ve yoluna devam etti.

Fransız Pete, tam zamanında tiramola etmeleri için dümeni Frisco Kid ile Joe'ya bırakarak deniz demirini atmak üzere baş tarafa gitti. Fransız, kaygan güvertenin üstünde bacaklarını iki yana açarak uygun anı kollamaya başladı. Ama tam o sırada Gözalan olağanüstü büyüklükte bir dalganın tepesine çıktı ve tam öbür yana atlayacağı ve kendini toparlayacağı sırada korkunç bir rüzgâr sağanağı aldı. Bu apansız gelen basıncın karşısında bumba ve yelkenlerinde direnci azaltan hiçbir önlem henüz alınmamıştı.

Sert bir kopma sesi, arkasından da bir çatırtı duyuldu. Çelik telden arma kösteklerinden budandı ve direk, flok, ana yelken, makaralar, istralyalar, deniz demiri, Fransız Pete, topu birden küpeşteden aşağı uçtu. Mucize sayılabilecek bir şans eseri, kaptan her nasılsa cıvadra bağına tutunabildi de, bir kolunu cıvadra bastonuna dolayabildi. Baş tarafa koşan çocuklar onu sağ salim yukarı çektiler. Felaketi gören Kızıl Nelson yıldırım gibi tiramola ederek onların yardımına koştu.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KORKULU SAATLER

GÖZALAN'IN direğiyle birlikte tekneden yuvarlanan Fransız Pete yaralanmadan kurtulmuştu; fakat Fransız Pete'le birlikte denize uçan deniz demirinin torbası mayistra gizi tarafından delindiği için, sistem hiçbir iş görmez hale gelmişti. Şalupanın yanında sürüklenen yıkıntı ise, tekneyi, omuzlukları dalgalara girecek kadar yana yatırmıştı; bu, ne göründüğü kadar tehlikeli, ne de pek o kadar güven verici bir durumdu.

"Elveda Gözalan. Yok bir daha sen, okşamayacaksın gözünü rüzgârın. Yok bir daha sen, kontak beyefendilerin yatlarına kıçını seyrettirmeyeceksin."

Dümen köşkünde dikilip yaşlı gözlerle yıkıntıyı seyreden kaptan, işte böyle ağıt yakıyordu. Fransız'dan o kadar nefret eden Joe bile, şu sırada onun haline acıyordu. Eskisinden de güçlü esen rüzgâr, koskoca bir dalganın tepesini yakalayıp kolu kanadı kırılan teknenin üstüne çaldı. Joe, "Tekneyi kurtaramaz mıyız?" diye sordu. Frisco Kid buna imkân olmadığını belirten bir ifadeyle başını sarstı.

"Kasayı da mı?"

"İmkânsız," diye cevap verdi Frisco Kid. "Amerika'nın bütün altınlarını verseler, hiçbir tekne bunun yanına yanaşamaz. Biz şimdi asıl kendi canımızı nasıl kurtaracağımızı düşünmek zorundayız."

Bir dalga daha üzerlerinden geçti ve yarı yarıya su dolu filika, Gözalan'ın kıçına çarparak paramparça oldu. Tam o sırada, Rengeyiği muazzam bir dalganın doruğunda, ta tepelerinde beliriverdi. Joe kafasını omuzlarının içine çekerek geriledi, zira Rengeyiği sanki tam tepelerine inecek gibi görünmüştü gözüne; ama bir an sonra tekne, aradaki açıklığa doğru indi ve bu sefer onlar çok aşağılarda kalan Rengeyiği'ne tepeden baktılar. Joe'nun ömrü boyunca unutamayacağı, son derece heyecanlı bir manzaraydı bu. Deniz suyu güvertesinin iki yanında şelaleler gibi akarak, bütün çarmıklarından, armasından sular sızarak, dalgaların kar beyazı köpükleri arasından başını çıkarıyordu. Hava, uçuşan serpintilerle doluydu ve bu serpintiler manzaraya daha bir bulanık, âdeta gerçekdışı bir görüntü veriyordu. Tayfalardan biri, kıç küpeştesindeki vardavela puntallerine tutunarak yarı yarıya su dolan filikayı suya atmaya çabalıyordu. Vardavelanın üstünden yarı beline kadar sarkan miço da, vardavela teline can havliyle sarılarak ona bir bıçak uzatmaya çalışıyordu. İkinci tayfa dümen dolabının başında, uçarcasına hareket eden elleriyle dümen kullanıyordu. Onun yanında da, yağmur şapkası uçmuş, ıslanarak yüzüne yapışmış altın sarısı saçlarının bir iki perçemi rüzgârda uçuşarak, kırık koluyla Kızıl Nelson oturuyordu. Bu adamın her halinde yenilmezlik, cesaret ve kuvvet ifadesi vardı. Sanki bütün bu rüzgâr, fırtına, kabaran dalgalar ondan doğuyordu. Joe bir an ona korkuyla karışık bir saygıyla baktı ve bu adamın ne büyük yetenekleri olduğunu düşünerek bu yeteneklerin böyle bir yolda boşa gitmesine içi sızladı. Hırsızın, soyguncunun biri! Şimşek gibi bir an içinde, Joe, insanoğluyla ilgili gerçeği, başarının ve başarısızlığın sırrını anlar gibi oldu. Hayat o anlasın diye perdesini ardına kadar açmıştı. Kahramanlar da Kızıl Nelson'la aynı cevherden yaratılıyordu; ama Kızıl Nelson'da eksik olan şeylere –aklın dikkatli yönelişi, ruhun uyanık bir kafanın kontrolü altında tutuluşu, seçme yeteneği, kısaca, ba-

basının kendisine sık sık "vaaz ettiği" şeylere– kahramanlar sahipti.

Saniyenin kesri kadar bir zaman içinde Joe'nun aklından gelip geçen düşünceler bunlardı. Derken, Rengeyiği koca bir dalganın tepesinde havalandı ve muazzam köpüklerin koynunda onların baş omuzluğuna doğru fırlatıldı.

Rengeyiği'nin hareketlerini dehşetle izleyen Fransız Pete, "Deli herif! Deli herif!" diye çığlığı bastı. "Bumbayı kavanço edebileceğini sanıyor! Geberecek! Volta etmesi lazım. Ah, budala, budala!"

Ne var ki, zaman son derece değerliydi ve Kızıl Nelson ne olursa olsun şansını denemek niyetindeydi. Tam zamanında mayistra bumbasını kavanço edip orsa alabanda etti.

"İşte geliyor! Atlamaya hazır ol," diye Joe'ya bağırdı Frisco Kid.

Rengeyiği onların kıç tarafından, kamarasının lumbozları suyun içine girecek kadar yana yatarak ve âdeta üzerlerine bindirecek gibi yıldırım hızıyla geliyordu. Ne var ki, çatlayan bir dalga her iki tekneyi ayrı düşürdü. Manevrasının boşa çıktığını gören Kızıl Nelson, hemen manevrayı tazelemeye koyuldu. Dümeni alabanda ederek olduğu yerde döndü ve bu dönüş sırasında sarkan ana bumbası Gözalan'a sıyıracak kadar yaklaştı. Bumbaya en yakın Fransız Pete bulunuyordu. Bir saniye gecikse fırsatı kaçırmış olacaktı. Bir kedi çevikliğiyle zıpladı ve bumbanın ipini iki eliyle yakaladı. Derken Rengeyiği, yine yatmış vaziyette ve her inip kalkışta Fransız'ı da suya daldırıp çıkararak ileri atıldı. Ama Fransız ipi bırakmıyor, sudan her çıkışta biraz daha tekneye doğru çekiyordu kendini; nihayet Kızıl Nelson manevrasını tekrarlamak üzere yeniden tiramola ederken, Fransız Pete de kendini dümen köşküne bırakabildi.

"Sıra sende," dedi Frisco Kid.

"Hayır, sende," diye cevap verdi Joe.

"Ama ben denizden daha iyi anlarım," diye diretti Frisco Kid.

Bu tartışmanın nasıl sonuçlanacağını kestirmek belki de zor olurdu; ne var ki hızla gelişen olaylar, tartışmanın sonuçlanmasını da gereksiz kıldı. Rengeyiği kavanço etmiş, neredeyse alabora olacak kadar yana yatmış vaziyette, yıldırım gibi geliyordu. Yaman bir manzaraydı doğrusu. Tam o anda, fırtına yeni bir güç toplamış gibi korkunç bir sağanak çıkardı ve dalgaların tepesi âdeta kaynamaya başladı. Rengeyiği dağ gibi bir dalganın arkasında gözden kayboldu. Dalga yuvarlana yuvarlana geçti, ama çocuklar hayret ve korkudan fal taşı gibi açılmış gözleriyle, birkaç saniye önce şalupanın bulunduğu yerde köpüren sulardan başka bir şey olmadığını gördüler! Gözlerini ovuşturup tekrar baktılar. Rengeyiği'nden eser yoktu. Okyanusun ortasında tek başlarına kalmışlardı.

Frisco Kid üzüntülü, ağırbaşlı bir sesle, "Tanrı günahlarını affetsin!" dedi.

Felaketin aniliği karşısında Joe o kadar şaşırmıştı ki, âdeta dili tutulmuş, taş kesilmişti.

"Dalga onu olduğu gibi örtüp aşağı bastırdı; taşıdığı safranın ağırlığıyla da dosdoğru dibe gitti tekne," diye yorumladı Frisco Kid. Sonra, içinde bulundukları durumun zorluğuna dönerek, "Şimdi kendi başımızın çaresine bakmamız gerekiyor," dedi. "O sağanakla birlikte fırtına soluğunu tüketti, ama rüzgâr dindikçe dalgalar daha da büyüyecektir. Bir elinle sıkıca tutun, öbür elinle bana yardım et. Teknenin başını doğrultmamız gerek."

Bıçaklarını ellerine alarak, birlikte baş tarafa doğru sürünerek ilerlediler; yıkıntı, teknenin baş omuzluğu yanında sarkıyordu. Bu sinir bozucu işte asıl yükü Frisco Kid üzerine almıştı, ama Joe da onun dediklerini kırk yıllık denizci gibi yerine getiriyordu. İkide bir teknenin baş tarafı bir dalganın altında kalıyor ve çocuklar iki yaprak gibi savruluyordu. Önce yıkın-

tının belli başlı bölümü baş taraftaki koç boynuzlarına sıkıca bağlandı; sonra, sık sık sular altında kalarak, solukları kesilerek, istralyaları, yelkenleri, selviçeleri ve makaraların iplerini kestiler. Dümen köşkü hızla su alıyordu, dolayısıyla yaptıkları iş, tekneyi doğrultmakla batmak ihtimalleri arasında yapılan bir yarışa benziyordu. Sonunda rüzgâraltı selviçeleri dışında her şey doğrulup sudan kurtuldu. Frisco Kid bir bıçak vuruşuyla köstekleri kesti, geri kalanını da fırtına tamamladı. Yıkıntının rüzgâraltına doğru hızla sürüklenmekte olan Gözalan'ı baş omuzluğundan yıkıntıya bağlayan ip gerildi, gerildi ve sonunda tekne, baş tarafı suya batarak çevrilip rüzgârı ve dalgaları tam baştan alacak duruma geldi.

Çocuklar bir an durup başarılarını sevinç çığlıklarıyla kutladıktan sonra, yarı yarıya suyla dolmuş dümen köşküyle, lumbozlarına kadar suya girmiş olan kamaranın bulunduğu kıç tarafına koştular. Kıçaltından çıkarılan iki kovayla teknenin suyunu boşaltmaya giriştiler. Onlar dışarı su attıkça, dalgalar tekneye su dolduruyor, dolayısıyla çocukların yorgunluktan soluğu kesiliyordu. Ama çocuklar yılmadan inat ettiler, dayandılar; gece bastırdığında, deniz demirine bağlı Gözalan yeniden çalışmaya başlayan sintine tulumbasıyla övünür gibi, neşeli neşeli inip kalkıyordu dalgaların üstünde. Frisco Kid'in dediği gibi, fırtınanın soluğu tükenmişti; bununla birlikte, batıya kayan rüzgâr orada hâlâ sert esmekteydi.

Frisco Kid rüzgârı kastederek, "Eğer devam ederse, yarın sabah California kıyılarına sürüklenmiş oluruz," dedi. "Şimdi beklemekten başka yapılacak şey kalmadı."

Arkadaşlarını kaybetmenin üzüntüsü ve bellerini kıran yorgunluğun etkisiyle pek az konuşuyor, ısınmak ve birbirlerine yakın olmak için omuz omuza vererek oturuyorlardı. Çok zor bir gece geçiriyor, soğuktan sık sık ürperiyorlardı. Bütün yiyecekler, battaniyeler, her şey su içinde kaldığından, teknede kuru bir şey bulabilmek olanaksızdı. Ara sıra kestiriyorlardı;

ama bu tavşan uykusu kısa sürüyordu, zira ikide bir çocukların ya biri, ya da öteki sıçrayarak uyandığından, öbürünü de uyandırıyordu.

Nihayet şafak söktü. Çevrelerine bakındılar. Rüzgâr da, deniz de, hissedilir derecede dinmişti ve artık Gözalan'ın güvenlik içinde olduğuna kuşku yoktu. Kıyıya umduklarından da çok yaklaşmışlardı; şafağın kurşuni beyazlığı içinde kıyıdaki dik yamaçlar kara kara, tekinsiz görünüyordu. Ama güneş yükseldikçe, beyaz köpüklü dalgalarla çevrilmiş sarı sarı kumsalları ve daha ileride –sevinçten inanmamalarına rağmen– bir kasabanın küme küme evleriyle tüten bacalarını görebildiler.

Frisco Kid haykırdı:

"Santa Cruz! Hem dalgaların bizi parçalaması ihtimali de yok burada!"

"Öyleyse kasa emniyette demektir, ha?" diye sordu Joe.

"Kasa! Emniyette sayılır. Burası büyük tekneler için pek limanlık sayılmaz, ama bu rüzgâr bizi dosdoğru San Lorenzo Irmağının ağzına atacaktır. Orası da ufak bir göl gibidir, bir de tekne çekecek yeri vardı. Su cam gibi pürüzsüzdür, derinliği de başını geçmez. Buraya Kızıl Nelson'la bir kere gelmiştim. Haydi bakalım, tam kahvaltı zamanında kıyıda olacağız."

Dolaplardan birkaç kangal ip çıkararak deniz demirinin açıkta kalan ucuna bir kazık bağı attı ve ipi kıç tarafa götürerek kıçüstü bitasını bağladı, sonra baş tarafa bağlı olan ipi çözdü. Gözalan savruldu, dönüşünü tamamladı ve burnunu kıyıya çevirdi. Aşağıdan çıkarılan iki yedek kürekle sırılsıklam birkaç battaniye, iğreti bir direk ve yelken yapmalarına yetti. Bu iş de tamamlanınca, Joe, şimdi kıç tarafta sürüklenmeye başlamış olan yıkıntının bağlarını kesip tekneyi bu yükten kurtardı, Frisco Kid de dümene geçti.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

JOE İLE BABASI

FRISCO Kid, Gözalan'ı baştan kıçtan güzelce bağlayıp işini bitirdikten sonra, küçücük iskelenin babasına otururken, "Yaşasın!" diye bağırdı. "E, şimdi ne yapıyoruz, kaptan?"

Joe hayretle başını kaldırıp baktı. "Şey... ben... ne oldu?"

"E artık kaptan sen değil misin? Karaya varmadık mı? Bundan sonra ben tayfa değil miyim? Emirlerin nedir?"

Espriyi anlayan Joe, "Kahvaltı düdüğünü çal bakalım; bütün mürettebat kahvaltıya," dedi. "Ha, şey... dur bir dakika."

Aşağıya inen Joe, Gözalan'a ilk geldiği zaman beraberinde getirip çıkınına sakladığı parasını çıkardı, sonra kamaranın kapısını kilitledi ve lokanta aramak için birlikte kasabaya indiler. Kahvaltılarını ederken, Joe kafasında bundan sonra atacakları adımı tasarladı ve kahvaltı bittikten sonra tasarısını Frisco Kid'e açtı.

Joe'nun sorusu üzerine lokanta sahibi San Francisco treninin hareket saatini söyledi. Joe başını kaldırıp duvar saatine baktı.

Frisco Kid'e, "Trene ancak yetişebilirim," dedi. "Kamaranın kapılarını kilitli tut, kimseyi tekneye alma. Al sana para. Yemeğini lokantalarda yersin. Battaniyeleri kurutur, dümen köşkünde yatarsın. Ben yarın dönerim. Sakın kimseyi kamaraya sokayım deme. Hadi, hoşça kal."

Frisco Kid'le çabucak tokalaştıktan sonra, Joe hızlı adımlarla istasyona indi. Kondüktör bileti zımbalarken Joe'ya hayretle baktı. Adamcağız hayret etmekte yerden göğe kadar da haklıydı, zira şimdiye kadar trende denizci çizmeleri ve denizci şapkasıyla yolculuk edenine rastlamamıştı. Ama Joe aldırış etmedi. Hatta dikkat bile etmedi. Bir gazete satın almış, kendini tamamıyla yazılara kaptırmıştı. Çok geçmeden gözü ilgi çekici bir paragrafa takıldı:

"Bronson ve Tate firması tarafından kiralanan Deniz Kraliçesi adlı çatana, çıktığı seferden hiçbir sonuç alamadan döndü. Geçen salı gecesi San Andreas'ta, bu firmanın kasasını büyük bir cüretkârlıkla çalıp götüren korsanlar hakkında değer taşıyan hiçbir bilgi edinilemedi. Farralones Fenerinin bekçisi, çarşamba sabahı kıyıdan epey açıkta fırtınayla boğuşan iki şalupa gördüğünü söylüyor. Denizciler, korsanların bu fırtınada çaldıkları kasayla birlikte denizin dibini boylamış olacaklarını ifade ettiler. Söylentilere göre kasada on bin dolardan başka son derece önemli bazı evrak da varmış."

Joe bunu okuyunca içi adamakıllı rahat etti. Soygun gecesi San Andreas'ta kimsenin öldürülmediği belliydi, eğer ölen olsaydı gazetede mutlaka bundan da söz edilirdi. Kendilerinin nerede olduğu konusunda da ellerinde hiçbir ipucu bulunmadığı anlaşılıyordu, yoksa gazete böylesine heyecanlı bir haberi asla kaçırmazdı.

San Francisco tren istasyonunda gelip geçen meraklı kişiler, denizci çizmeleri ve denizci şapkası giymiş delikanlının bir taksi çevirerek binip yıldırım gibi gittiğini görünce hayretler içinde kaldılar. Ama Joe'nun acelesi vardı. Babasının çalışma saatlerini bildiği için, öğle yemeğine çıkmadan ona yetişememekten korkuyordu.

• • •

Ayak işlerine bakan çocuk, kapıyı hızla açarak içeri dalan ve Bay Bronson'ı soran oğlana fena halde öfkelendi; bu saygısız oğlan tarafından çağrılan sekreter de onu tanıyamadı.

"Beni tanımadınız mı Bay Willis?"

Bay Willis tekrar baktı. "A, Joe Bronson'mış! Hay Allah, nereden çıktınız böyle? Girin içeri, girin. Babanız içeride."

Bay Bronson stenografına vermekte olduğu dikteyi bıraktı, başını kaldırdı. "Merhaba! Nerelerdeydin?" dedi.

Babasının kendisini nasıl karşılayacağını bilemediğinden, sinirli sinirli denizci şapkasının kenarlarıyla oynayan Joe, "Denizdeydim," diye cevap verdi uslu uslu.

"Kısa bir yolculuk ha? E, nasıl geçti bakalım?"

"İşte, şöyle böyle." Babasının gözlerindeki pırıltıyı görerek işlerin yolunda olduğunu anladı Joe. "Pek fena geçti sayılmaz, yani, şeyi düşünürsek."

"Ne şeyini düşünürsek?"

"Yani, şeyi düşünürsek değil de; demek istiyorum ki, çok daha beter de olabilirdi, ama bundan iyi olamazdı."

"Çok ilgi çekici. Otur bakalım." Sonra stenografına dönerek: "Gidebilirsiniz Bay Brown! Bugünlük size ihtiyacım olmayacak."

Babası onu öylesine şefkatle, öylesine doğal karşılamış, sanki hiçbir şey olmamış gibi öyle olağan davranarak onun içinin rahat etmesini sağlamıştı ki, bundan son derece duygulanan Joe ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Sanki Joe bir tatil gezisinden dönmüş, ya da kocaman bir adammış da bir iş gezisinden yeni gelmiş gibiydi.

"Hadi şimdi anlat bakalım Joe. Az önce bana bilmece gibi bir şeyler söyleyip fena halde meraklandırdın."

Bunun üzerine Joe pazartesi gecesinden o ana kadar başından geçenleri hiçbir şeyi atlamadan bir bir anlattı. Frisco Kid'le aralarında geçen konuşmaları ve onunla ilgili planını da unutmaksızın en ufak olayları bile, en ince ayrıntısıyla aktardı.

Yüzü al al olmuş, kendini hikâyesinin heyecanına kaptırmış, anlatıyor, anlatıyordu; Bay Bronson ise safi kulak kesilmiş, onu büyük bir merakla dinliyor, Joe'nun sözünü hiç kesmiyor, sadece ara sıra Joe yavaşladığı zaman, "Sonra, sonra?" diye onu destekliyordu.

"İşte, gördüğünüz gibi, bundan daha iyi bir biçimde sonuçlanamazdı," diye lafını bağladı Joe.

Bay Bronson ihtiyatlı bir ifadeyle ve düşünceli düşünceli, "Evet, belki," dedi; "Daha iyi sonuçlanamayabilirdi de sonuçlanabilirdi de."

Babasının şarta bağlı bu onayı karşısında Joe bir anda hayal kırıklığına uğradı. Halbuki kendisi, kasanın kurtarılmış olmasının bundan daha güçlü bir aferini hak ettireceğini düşünmüştü.

Joe'nun içinden geçenleri Bay Bronson'ın çok iyi anladığı belliydi, zira şöyle devam etti:

"Kasa meselesinde, dünyanın bütün aferinleri senindir Joe! Hem de aferinlerin en büyüğünü hak ettin. Bay Tate'le ben bu kasayı buldurabilmek için şu ana kadar beş yüz dolar harcadık. Kasa o kadar önemliydi ki, beş bin dolar ödül de koyduk ortaya, hatta bu sabah ödülü artırmayı bile düşündük. Ama benim evladım," Bay Bronson ayağa kalktı, elini şefkatle oğlunun omuzuna koydu, "Bu dünyada altından da altının satın alabileceği şeyleri temsil eden kâğıt parçalarından da çok daha önemli başka şeyler vardır. Önemli olan senin durumundur. Mesele burada. Sen şu anda hayatının sana sağlayacağı en iyi olanakları bir milyon dolara değişir miydin?"

Joe, hayır anlamında başını sarstı.

"Dediğim gibi, asıl mesele burada. Dünyanın bütün parası bir insanın hayatını satın alamaz; yanlış yolda harcanmış bir hayatı da geri getiremez para; yine dünyanın tüm serveti, cüceleştirilmiş, bozulmuş, çirkinleştirilmiş bir hayatı ne bütünle-

yebilir, ne de güzelleştirebilir. Önemli olan senin durumundur. Bütün bu garip serüvenler senin hayatın üzerinde nasıl bir etki bırakacak? Senin hayatın üzerinde Joe! Yarın ya da öbür gün ya da ileride, bu işe yeniden başlamayı deneyecek misin? Anlıyor musun? Ben evladımın, oğlumun hayatının taşıdığı en büyük değeri bir kasanın üç beş kuruşluk değeriyle hiç kıyaslayabilir miyim? Zaman belli edinceye kadar, bu senin ufak gezinin sonuçları hakkında, daha iyi olabilirdi veya olamazdı diye nasıl karar verebilirim? Böyle bir hayat tecrübesinin sonuçları iyi olabileceği gibi, kötü de olabilir. Bin dolar, öbürünün tıpatıp aynısıdır ve dünyada sürüyle dolar vardır: Ama benim Joe'm gibi bir başka Joe ne vardır, ne de benim Joe'mun yerini tutacak Joe'lar. Anlatabiliyor muyum Joe? Anlıyor musun beni?"

Bay Bronson sustu, bir an sonra da Joe, âdeta yüreğinin parçalandığını hissederek hıçkırmaya başladı. Babasını şimdiye kadar hiç anlamamıştı ve babasına verdiği ıstırabı ise –annesiyle kız kardeşine verdiği ıstıraplar da cabası olmak üzere– ancak şimdi anlıyordu. Bununla birlikte, bu dört günlük serüven dolu yaşamı ona dünya ve insanlık hakkında daha duru bir görüş kazandırmıştı. Joe'da öteden beri düşüncelerini ifade edebilme gücü vardı ve bu serüvenin kendisine öğrettiği şeylerden, aldığı derslerden söz etti; Frisco Kid ve Fransız Pete ile aralarında geçen konuşmalardan çıkardığı sonuçları, Rengeyiği ve Kızıl Nelson'ın denizde yutuluşundan belleğinde yer eden izlenimleri anlattı. Bay Bronson da onu dinledi ve oğlunun söylediklerini anladı.

Joe sözünü bitirirken, "Peki ama Frisco Kid ne olacak baba?" diye sordu.

"Hım! Anlattıklarına bakılırsa, bu çocuk ilerisi için oldukça ümit verici." Bay Bronson bu sefer gözlerindeki pırıltıyı belli etmedi. "İtiraf ederim ki kendini geçindirme olanağına da pekâlâ sahip görünüyor."

"Efendim?" Joe kulaklarına inanamıyordu.

"Eh, niye olmasın. Şu anda beş bin dolarlık ödülün yarısı senin olduğuna göre, diğer yarısı da onun hakkı. Kasayı Pasifik'in dibini boylamaktan kurtaran ikinizsiniz. Hele biraz daha bekleseydiniz, Bay Tate'le ödülü daha da arttıracaktık."

"Ah!" Joe'nun aklına şimşek gibi bir fikir geliverdi. "İşin bir bölümü halledilmiş sayılır. Ben kendime düşen parayı almayı veririm. İşin diğer bölümüne gelince, Frisco Kid'in asıl istediği para değil. O dost istiyor. Hem, siz gerçi söylemediniz ama, dostluklar paradan daha değerlidir ve parayla satın alınmaz. O dost sahibi olmak, öğrenim fırsatı elde etmek istiyor; onun istediği iki bin beş yüz dolar değil."

"Buna kendisinin karar vermesi sence daha doğru olmaz mı?"

"Ah, hayır. Kararlaştırıldı bile."

"Kararlaştırıldı mı?"

"Evet efendim. O denizde kaptandır, karada ise kaptan benim. Bu bakımdan kendisi şimdi tamamıyla benim gözetim ve denetimim altındadır."

"Şu halde, bu görüşmelerimizde onun vekili sıfatıyla hareket etmek yetkisine sahipsin demektir. Güzel. Size bir teklifte bulunuyorum. İki bin beş yüz doları, istediği zaman kendisine vermek kaydıyla ben saklayacağım. Senin meseleni daha sonra hallederiz. Arkadaşın bizim büroda bir yıllık bir hazırlık dönemi geçirecek. İstersen ya sen hazırlarsın onu derslere –bundan sonra kendi derslerinde de başarı göstereceğine eminim çünkü– ya da bir gece okuluna devam eder. Bu bir yılın sonunda hazırlık derslerinde üstün başarılı sonuçlar alırsa, ileriki öğrenimi için ona da sana verdiğim fırsatların aynısını veririm. Artık tamamıyla kendisine kalıyor gerisi. Evet, sayın avukat beyefendi, müvekkilinizin menfaatlerini ilgilendiren teklifim hakkındaki görüşlerinizi öğrenebilir miyim şimdi?"

"Tamamıyla anlaşmış bulunuyoruz, böylece de bu meseleyi burada kapıyorum."

Babayla oğul el sıkıştılar.

"Şimdi ne yapacaksın Joe?"

"Önce Frisco Kid'e bir telgraf çekeceğim, ondan sonra da eve koşacağım."

"Öyleyse bir dakika bekle de San Andreas'a telefon açıp Bay Tate'e müjdeyi vereyim, sonra beraber gideriz eve."

Bürodan çıkarlarken, Bay Bronson, "Bay Willis," dedi. "San Andreas'tan çalınan kasa bulundu; hepimiz bir tatil yapacağız. Lütfen memurlara bugün bütün gün izinli olduklarını bildiriniz." Asansöre binerlerken de dönüp ekledi:

"Ha, ayak işlerine bakan çocuğu da unutmayın sakın."

SON

Kitapta geçen gemicilik, denizcilik ve yelkenciliğe ilişkin

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Alabanda etmek: Dümeni, iskele veya sancak tarafına basılabildiği kadar basmak.

Aborda: Bir teknenin başka bir tekneye veya rıhtıma, yanını vererek yanaşması.

Alabora: Denizde bir teknenin ters dönmesi (omurgasının üste gelmesi).

Alesta: Yapılacak bir iş için hazır durumda bulunma; hazır bulunma komutu.

Ariya etmek: Bir yelkenin, çubuğun, serenin aşağıya indirilmesi.

Arma: Bir yelkenli tekne veya geminin güvertesinden yukarıda bulunan bütün direklere, serenlere ve bunlar üzerindeki halat donanımlarının tümüne birden verilen addır. Donanımların sabit olanlarına "ana arma" veya "sabit arma", oynak olanlarına "selviçe" denir.

Bastika: Bir serene veya bir ağaca, halat ya da ip geçirmek için açılmış delik.

Baş: Genel olarak bir teknenin ön ve ileri bölümüne denir.

Baş kıç vurmak: Bir teknenin baştan aldığı dalgalar etkisiyle baş ve kıçı üzerinde inip kalkarak dikey salınıma düşmesine denir.

Baştankara etmek: Bir teknenin baş tarafından karaya bindirmesine denir.

Bodoslama: Bir teknenin baş ve kıçını meydana getirmek üzere omurgasının baş ve kıç taraflarından kaldırılan ağaçtan veya demirden sütunlara denir.

Boşunu almak: Herhangi bir nedenle bağlantı gerginliği kaybolmuş, sarkmış bir halatı veya ipi germek.

Bita: Bir teknenin güvertesi veya küpeştesine tespit edilmiş, halat uçlarını bağlamaya yarayan ufak, çifte babaya denir.

Bumba: Yan yelkenlerin alt yakalarını gerip açmak için yatay olarak kullanılan serenlere denir.

Camadan: Dört köşe yelkenleri üst yakalarından boğarak alanlarını, fazla rüzgâra karşı boğarak küçültme işidir.

Camadan vurmak: Fazla rüzgâra karşı yelkeni boğarak küçültmek.

Camadana basmak: Camadan vurmak yerine kullanılır.

Cıvadra: Geminin baş tarafından, burnu biraz yukarı kalkık olarak uzatılan direk.

Cıvadra bastonu: Cıvadranın ucuna eklenen, ondan biraz daha ince, uzatma direği.

Çarmık: Ana direkleri ve gabya çubuklarını yandan tutan halat veya teller.

Çıma: Halat veya ipin ucuna denir.

Çördek: Gabya çubuklarının üzerine eklenen palangalara veya flokların, genellikle de yan yelkenlerin kandilisalarına (donanımlar, halatlar) denir. Mayistra ve trinket kandilisalarına "istirise", gabya serenlerinin kandilisalarına "manti", flok ve randa gibi yan yelkenlerin kandilisalarına "çördek", cunda yelkenlerinin kandilisalarına da "solongo" denir.

Demir taramak: Geminin belli bir yerde tutunmak için denize attığı demirin, dalgalar veya şiddetli rüzgâr nedeniyle dipten kurtulması dolayısıyla teknenin sürüklenmesine denir.

Deste etmek: Demirli bulunan bir geminin demir ipi veya zincirinin kabaran dalgalar dolayısıyla geminin burnunu sarsacak şekilde ani ve şiddetli gerilmelerine denir.

Dümen dinlemek: Geminin, dümenin hareketlerine çabuk cevap verip, hızlı yön değiştirebilme yeteneğine denir.

Dümen suyu: Geminin yol almakta olduğu yönünün tam tersi yönde su üstünde bıraktığı ize denir.

Eğlenmek: Bir geminin herhangi bir amaçla veya zorunluluk dolayısıyla bulunduğu yerde durması ya da hafif yolla bulunduğu alanda dolaşarak vakit geçirmesidir.

Eğlendirmek: Bir gemiye "eğlenme" işlemini yaptırmaktır.

Flok: Cıvadraya sürülen çubukların sonundan pruva direğinin bağlantı yerlerine (kapelelerine) alınan istralyalar üzerine açılan üç köşe yelkenlerdir.

Filika: Genellikle kürek veya yelkenle yürütülen, güvertesiz ufak teknelere denir.

Fora etmek: Bir yere bağlanmış halat veya iplerin, yelken ıskotalarının çözülmesine denir.

Funda demir: Atılmaya hazırlanmış demirin denize bırakılması için verilen komut.

Fundalık: Bir yere demirleneceği zaman, demirin birdenbire zincir üzerine binip kesilmemesi için, demirlenecek yerin derinliği kadar güverte üzerinde serbest bırakılan demir zinciri payına denir.

Fundalık sağmak: Fundalık payı kadar demir ipini rodadan çıkarıp güverte üzerine serbestçe bırakma işine denir.

Gömene (Gomina): Bir deniz milinin onda biri (yüz kulaç veya 180 metre) kadar tutan uzunluk ölçüsüdür.

Giz: Yan yelkenlerin üst yakalarının bağlanması için direkler üzerine kaldırılan yarım serenlere denir.

Hisa: Herhangi bir şeyi (bir yelkeni, bir sereni vb.) yukarı kaldırmaya, basmaya denir (Ariya etmenin karşıtı).

Iskarmoz: Filikalarda, kayıklarda küpeşte üzerinde, küreklere dayanak görevi yapan, ağaç veya metalden, kısa kesilmiş çubuklara denir.

Iskota: Genellikle yelkenlerin ıskota yakalarını idare etmek için kullanılan donanımlara denir.

Iskota yakası: Seren yelkenlerin alt köşelerine veya yan yelkenlerin kıça kalan alt köşelerine denir.

İskele (İskele yanı): Bir geminin baş tarafına doğru yüzümüzü döndüğümüz zaman omurga çizgisinin solunda kalan bölüm veya taraf.

İstinga: Yelkenleri toplamakta kullanılan selviçelerdir. Seren yelkenlerinin istingaları 'mezo gargafundo, salaburun ve kuntura ıskota' adlarıyla birbirlerinden ayırt edilir. Yan yelkenlerin istingaları da aynı şekilde 'cunda, çatal, bel ve etek' istingaları adları ile birbirinden ayırt edilir.

İstinga etmek: Bir yelkeni istingaları aracılığıyla boğup toplama işine denir.

İstralya: Direk ve çubukları baş taraflarından tutan donanımlar ya da sabit armalardır.

Kaloma: Demir üzerinde bulunan gemilerin deniz içinde kalan demir zinciri veya demir ipi miktarına denir. Kaloma, demir atılan yerin derinliğine göre verilir; bu da, genellikle çok derin olan yerlerde derinliğin beş katı, çok derin olmayan yerlerde ise derinliğin üç katıdır.

Kalmak: Sürmekte olan fırtına veya şiddetle esmekte olan rüzgârın hızının kesilmesi durumudur. (Rüzgâr kaldı veya rüzgâr kalıyor... biçiminde kullanılır.)

Kandilisa: Yatay ve eğik serenlerle yan yelkenleri yerlerine kaldırmakta kullanılan donanımlardır.

Karina: Genellikle gemilerin, teknelerin su kesimlerinden aşağıda kalan dış ve dip yüzeylerine verilen addır.

Kalçete: İpten veya telden saç gibi örülerek yapılmış, yelkenleri sarılı tutmakta kullanılan yassı bağ donanımına verilen addır.

Kaporta: Gemilerin aşağı katlarına hava vermek için güverteler üzerine açılmış ve etrafı korunmaya alınmış geçitlere denir. **Kasara:** Gemilerin baş ve kıç taraflarında bulunan ve üst güvertelerden yukarıda kalan yarım güvertelere denir. (Baş kasara, kıç kasara, orta kasara gibi).

Kavança (Kavanço): Bir yelkeni veya başka bir şeyi bir yandan öbür yana geçirmek, aşırmak.

Koç boynuzu: Selviçelerin ve selviçeler gibi sabit olmayan donanımların bağlanmaları ve kullanılmadıkları zamanlarda düzgün durmaları için küpeşteler ve omuzluklar üzerine vidalar ya da cıvatalarla tutturulmuş, yaygın çatal biçiminde, çeşitli metalden veya ağaçtan yapılmış çeliklerdir.

Koltuk: Küçük tekneleri baştan ve kıçtan iskeleye bağlayan halat veya palamar.

Kulaç: Yüz seksen santimlik uzunluk ölçüsü.

Kuntura (Kuntra): Trinket ve mayistra yelkenlerinin rüzgârüstü ıskota yakalarını kuntura mataforasına bağlamakta kullanılan selviçelerdir.

Kuntrata yelkeni: Kabasorta armalı (yani serenleri olan) teknelerde babafingo çubuğu üzerine sürülen ve "kuntura çubuğu" denilen ayrı bir çubuk üzerine açılan hafif yelkenlerdir.

Küpeşte: Güverte düzeyinden yukarıda bırakılan dikmelerin dış yüzüne kaplanan kaplamaların meydana getirdiği siperlere veya borda kaplamalarının üst güverteden yukarıda kalan bölümüne denir.

Laşka etmek: Bir halatı boşaltmak veya koyvermek.

Limanlık: Denizin dingin durumu veya herhangi bir karanın rüzgâr almayan yanındaki dalgasız, çırpıntısız koy.

Livar: Tutulmuş balıkları taze olarak korumak için teknelerin bir bölümüne, denizle bağlantılı olup sürekli suyunu tazeleyecek biçimde yerleştirilen, genellikle sandık biçimindeki bölme.

Lumbar: Gemilerin bordalarına ve küpeştelerine açılan dört köşe geçitlere verilen addır.

Lumboz: Kamaraları aydınlatmak, hava ve ışık alması için bordalardan veya güvertelerden açılmış yuvarlak pencerelere denir.

Matafyon: Yelkenlere ve tentelere, kalçetelerin veya camadan bağlarının bağlanabilmesi için açılmış olan deliklerdir.

Mayistra: Grandi direğinde en altta bulunan serene denir. Genellikle bulunduğu direkteki en büyük serendir. Bu serene açılan yelkene de "mayistra yelkeni" denir.

Mayna (Mayna etme): Herhangi bir şeyi bir halat veya palanga aracılığıyla aşağı indirmek.

Mistaço: Cıvadrayı altından geminin talimarına (baş bodoslamanın dış yüzünde yukarıdan aşağıya kadar inip omurganın ucuyla birleşen sağlam ve sert ağaçtan yapılma ekleme) tutturmak üzere halat veya zincirden yapılmış kösteklere denir.

Omuzluk: Borda kaplamalarının baş ve kıç bodoslamasına bitişmek üzere bükülmeye başladığı noktalarla bodoslamalar arasında kalan bölümlerdir. Baştakilerine "baş omuzluğu", kıçtakilerine "kıç omuzluğu" denir ve teknenin hangi yanında bulunuyorsa o adla anılır (iskele baş omuzluğu, sancak kıç omuzluğu gibi).

Orsa: Yelkenleri elverdiği kadar rüzgârın estiği yöne yaklaştırarak seyir etme durumudur. Teknenin rüzgâr alan yanıdır.

Orsa alabanda eğlendirmek (Orsa alabanda yatmak da denir): Rüzgârı bordaya alarak ve yelkenleri birbirlerine aykırı bulundurarak tekneyi yolundan alıkoyup vakit geçirmektir.

Orsaya kaçmak: Bir teknenin belli bir yöne sürekli baş tutmayıp sık sık rüzgârın estiği yöne doğru kaçmasıdır.

Orsa Poca: Teknenin kâh rüzgâr yönüne yaklaşarak kâh uzaklaşarak yol almasıdır.

Poca (Boca): Teknenin rüzgâr almayan yanı; rüzgâraltı.

Palamar: Bir tekneyi iskele, rıhtım veya şamandıra gibi bir yere bağlamakta kullanılan halat veya zincirlere denir.

Pokruva: Grandi direğinin kıç tarafına açılan yan yelkenlere denir.

Pruva: Geminin ön tarafı; geminin gittiği yönde geminin önünde kalan bölge.

Puntal: Kemerelerin altlarına tam ortalarından veya gereken başka yerlere, herhangi bir korkuluğu tutmak üzere konmuş dikmelere denir.

Pupa: Geminin arka yanı, kıçı veya arka taraftan esen rüzgâr.

Pupa yelken: Yelkenler tam arkadan gelen rüzgârla doldurulmuş durumda yol almak.

Randa: Bir geminin en geride bulunan yan yelkenine denir.

Ranza: Gemilerin genellikle kamaralarında yatak sermek için sabit veya oynak biçimde yapılmış sedirlere denir.

Raspa: Gemilerde boyalı ve kirli tahtaları kazıyıp temizlemede kullanılan, ağzı çelikten yapılmış bir araç; bu araçla kazıma işi.

Roda: Kullanılmış ve açılmamış halat sargılarına, yumaklarına denir.

Rota: Genellikle gemilerin seyir yönlerine denir.

Rüzgârüstü: Rüzgârın estiği yön.

Rüzgâraltı: Rüzgârın estiği yönün tersi.

Rüzgâr kaçırmak (buna "rüzgârı yakaya almak" da denir): Gerek geminin pruvasını rüzgâra yaklaştırıp yelkenin içinden rüzgârı çıkararak, gerek serenleri pırasya ederek (çevirerek) yelkenleri yapraklatmak.

Salma: Ufak yelkenli teknelerde, tiramola edileceği zaman teknenin alabora olmamasını sağlamak için ağırlık merkezini daha aşağı almak üzere ve teknenin iriliğine uygun ağırlıkta yapılarak, omurgaya dikey biçimde bir kasa içine yerleştirilmiş olup, isteğe göre kademe kademe omurga düzeyinden aşağıya indirilen ve yukarı çekilebilen dar kesitli yayvan metal ağırlık.

Sancak (Sancak tarafı): İskele tarafının tersi; sağ yan.

Selviçe: Armada bulunan oynak halatlardır.

Seren: Direkler üzerinde yelken açmak için yatay olarak bağlanmış gönderlere denir.

Seyir ışıkları: Karanlıkta yol alan bir teknenin deniz üzerinde bulunan başka deniz araçları tarafından görülebilmesi için, biri kırmızı diğeri yeşil olmak üzere her iki yanına astığı fenerlerdir.

Sintine: Geminin içinde en alt bölüm.

Sintine tulumbası (pompası): Sintineye dolan suyu boşaltmakta kullanılan tulumba.

Şalupa (şalopa): İki direkli yelkenli tekne.

Tam armalı: Direklerinin hepsinde seren yelkenleri bulunan gemi.

Tramola (Tiramola): Geminin rüzgârüstüne veya rüzgâraltına dönmesi için yelkenlerinin kimini gevşetip kimini germesi ve sereni buna uygun olarak kavanço etmesi işine denir.

Uskuna: Pruva direğinde tüm seren yelkenleri bulunan ve grandisinde bumbayı kavanço etmeye yarayan donanımı bulunan iki direkli yelkenli gemi.

Vardavele: Gemilerin tüm kenar bölümlerinde, mürettebatın denize düşmesini önlemek için puntaller üzerine konulan sabit veya sökülüp takılabilir, ağaç, tel ya da halattan korkuluk.

Yeke: Dümen başlarına takılan ve dümenlerin istenilen yana basılmasına yarayan, ağaçtan veya demirden yapılmış kol.

Yelken basmak: Yelken açmak.

İstiridye Korsanları, Jack London'ın yeniyetmeliğinde yaşadığı serüvenlerden esintiler taşıyan, keyifli bir gençlik romanı.

Henüz on beş yaşında bir öğrenci olan Joe Bronson, okul ve aile hayatının monotonluğundan ölesiye sıkıldığı bir gün evden kaçar ve denizden kaçak istiridye toplayan korsanların arasına katılır. Joe denize açılmayı, yelken kullanmayı, kitaplarda okuduğu serüvenleri yaşamayı düşlerken, bu hayatın hiç de sandığı kadar "özgür ve mutlu" olmadığını anlar; derken başına türlü belalar açılır. Neyse ki kötülerle baş edebilecek cesareti ve yanı başında çok iyi bir dostu vardır.

yordam edebiyat
YordamEdebiyat
YordamEdebiyat
YordamKitap

12 TL. KDV'den muaftır
ISBN 978-605-172-331-0
9 786051 723310